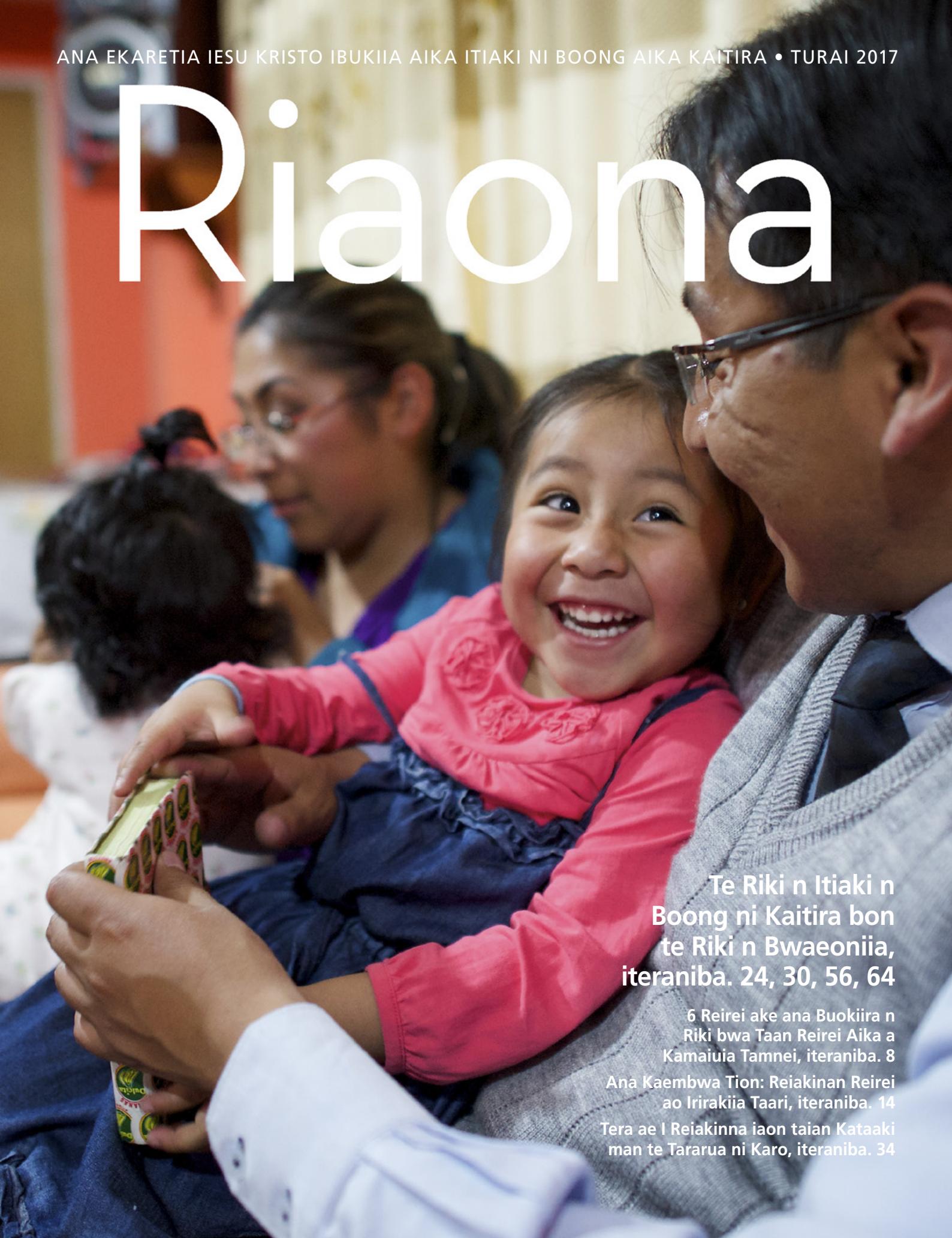

Riaona

A young girl with dark hair, wearing a pink long-sleeved shirt, is smiling broadly. She is holding a small, colorful book with both hands. In the background, there are other people, including a man with glasses and a woman with glasses. The setting appears to be indoors, possibly a church or community center.

**Te Riki n Itiaki n
Boong ni Kaitira bon
te Riki n Bwaeoniiā,
iteraniba. 24, 30, 56, 64**

6 Reirei ake ana Buokiira n
Riki bwa Taan Reirei Aika a
Kamaiuia Tamnei, iteraniba. 8

Ana Kaembwa Tion: Reiakinan Reirei
ao Irirakiia Taari, iteraniba. 14

Tera ae I Reiakinna iaon taian Kataaki
man te Tararua ni Karo, iteraniba. 34

Nikotaki iaan te baena ae kangai "Bwaenolia n 1847," mwaane ao aine ake a roko n te Salt Lake Valley n 1847 ikotaki ibukin te katekeraoi 24 n Turai 1905.

Anganano n te tamnei man ana Raiburari Rongorongon te Eketaria

Riaona, Turai 2017

TAIAN RONGORONGO

- 4 **Te Rongorongo man te Moan Beretitentii: Kanuangan te Teimatoa ae Tamaroa**
Iroun Beretitenti Henry B. Eyring
- 7 **Rongorongo ni Kakawari n Reirei: Bwa A na Kona ni Katiteuanaaki**

TE RONGORONGO AE ONOTI N TE BEEBA NI KAONGORA

- 12 **Te Kakai ni Koaua**
Iroun Don L. Searle
Marurungin Paola bon te kakai, ma te kakai ae korakora riki bon aron te Tia Kamaiu ni bita nanoia kain ana utu.

14 N ana itera te Uea: Reirei man ana Kaembwa Tion

Iroun Unimwaane David A. Bednar
Reirei aika a kakaawaki man te kurubu aei ake a mwananga 1,450 te kiromiita ni buokiia raoia aika Itiaki.

24 Reiakinna ni Kakauongo: Te Moan Reeti ae Renganaki ni Mwaanga i Aberika Maiaki

Iroun Matt McBride ao James Goldberg
Inanon tain te kakaokoroaki, Aomata aika a Itiaki aikai a reiakinna te itangitangiri imarenaia ngkai a ongora, kaotaia, ao n reitaki imarenaia.

28 Kamaiuan te Aba ae Tangiraki: Ana Onimaki Julia Mavimbela

Iroun Matthew K. Heiss
E ngae ngke e mwaiti kanganga inanon maiuna, n tokin te tai Julia Mavimbela e kunea te rau.

30 Desideria Yáñez: Te Baeoniaa ibuakoia Aine

Iroun Clinton D. Christensen
Man irakin miina ao mamaten nanona, Desideria Yáñez e kunea ana bwai ae moan te kakaawaki.

34 Kaikawaan Natira te Mwaane n Reitakira ma te Atua

Iroun Kami Crookston
Tararuuaan natira te mwaane ae iai irouna te ADHD ae korakora kaanga taraan te kataaki ae akea tokina. Tera reireiau mai iai?

TAABO NI MWAKURI

8 Anga Reirei n Ana Kawai te Tia Kamaiu: Te Tia Reirei ae E Ibuobuoki ni Kamaiuaia Tamnei

Iroun Brian Hansbrow

38 Taekan te Onimaki: Murilo Vicente Leite Ribeiro

40 Bwanaaia Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira

80 Ni Karokoa Ti A Manga Kaitiboakii: Ngaiia ake Kain te Kabanea ni kaa

Beretitenti J. Reuben Clark Jr.

I AON TINANIKUNA

Tamneia te utu ni bwaeoniaa i Bolivia
iroun Leslie Nilsson.

44 Ti Teuana te Bwai ae Kamaiuai

Iroun Shuhō Takayama are e
karakinaki nakon Ana-Lisa Clark
Mullen
*Ea bwara nanou ao I a maroa.
E na bon kona n reke raraou ni
koaua?*

**48 Karaoan te Mwakoro ae Moan
te Kakaawaki**

Iroun Annie McCormick Bonner
*I rang kukurei ni kaira te kaotioti
—ni karokoa I wareka taekana.*

*Taraia ngkana
ko kona ni
kunea te Riaona
ae karabaaki
n te beeba aei.
Kannikina:
Tarataraea
n te aroka.*

50 Korakora Inanon te Wiiki

Tera nanon te toa Iroum?

**54 Kaeka mairouia Taan Kairiiri
n te Ekaretia: E na kanga ni
Karekeaki te Kakoaua**

Iroun Unimwane Dallin H. Oaks

55 Nakon Raoi te lango

*Ti na kanga ni momoti raoi? Te
maroro ma au bitiobi iaon taekan
tamnei aika tangako?*

**56 Mwanangam n riki bwa te
Bwaеoniiа—ae Koaua, tiaki ae
Ko langoia**

Iroun Aaron L. West
*Bwaеoniiа n te bong aei a iriira
Iesu Kristo.*

60 Te Kuna ibukin Manon

Iroun Richard M. Romney
*Manon e a bon rang aoraki bwa
e na kaotioti, ma aki mwanninga
taekan raraoma.*

63 Boutita: Reitinako ni Waakirake**64 Te Kawai nakon Tion**

Iroun Jessica Larsen
*Mary e na kairiia ana utu ni
kawaia nako Salt Lake Valley
ti ngaiā. E kona ni karaoia?*

**68 Te Aki Mamatam ibukin
te Burabeti**

Iroun Rebecca J. Carlson
*Silioti e a baki, ma e tangiri ni kan
aki mamatam ibukin Beretitenti
Kimball.*

**70 Te Titiraki n te Koona: "N na
kanga n ataia ngkana I a ikawai
ni moana te aki mamatam?"****71 Kaota Am Taura**

Iroun Unimwane Larry S. Kacher

**72 Te Bwauti ni mwane ae
Mwaaka**

Iroun Amanda Waters
*E koan kaokakin te bwauti ni
mwane ni karika te bitaki ae
bubura?*

**74 Kaeka mairoun te Abotoro:
Tera te kauntira n utu?**

Iroun Unimwane M. Russell Ballard

**75 Koaua n rongorongan te
Ekaretia: Kirtland ao Tuan
te Mauri****76 Karakinan Iesu: Iesu E
kamwarakeia Aomata aika
a Mwaiti**

Iroun Kim Webb Reid

**79 Te Iteraniba ae e na Karanaki:
I Tatangiria ni Wareki Koroboki
Aika a Tabu**

Ana Maekatiin ibukin te Aonaaba Ana Ekareti lesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira ae koreakini te taetae ni Kiribati

Te Moan Beritetitentii: Thomas S. Monson, Henry B. Eyring, Dieter F. Uchtdorf

Te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman:

Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, Dale G. Renlund

Etetia: Joseph W. Sitati

Tia Ibuobuoki n Eteta: Randall K. Bennett, Carol F. McConkie

Taan Ibuobuoki: Brian K. Ashton, Jean B. Bingham, LeGrand R. Curtis Jr., Christophel Golden, Douglas D. Holmes, Erich W. Kopischke, Larry R. Lawrence, Carole M. Stephens

Manatia n Tarekita: Richard I. Heaton

Tarekita n Ware: Allan R. Loyborg

Manatia ni Bitiniti: Garff Cannon

Manatia n Eteta: Adam C. Olson

Kauoman ni Manatia n Eteta: Ryan Carr

Kauoman n Tia Ibuobuoki ni Boreeti: Cremilda Amaral Koroboki ao te Tiim n Tiribure: Bethany Bartholomew, Brittany Beattie, David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flinton, Lori Fuller, Garrett H. Garff, LaRene Porter Gaunt, Charlotte Larcabal, Michael R. Morris, Eric B. Murdock, Sally Johnson Odekkirk, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Mindy Anne Selu, Marissa Widdison

Manatia n Tarekita ni Korobanna: J. Scott Knudsen

Tarekita ni Korobanna: Todd R. Peterson

Tiim n Korobanna: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, C. Kimball Bott, Thomas Child, David Green, Colleen Hinckley, Eric P. Johnsen, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Mark W. Robison, Rachel Smith, Brad Teare, K. Nicole Walkenhorst

Intellectual Property Coordinator: Colette Nebeker Aune

Manatia ni Karaobwai: Jane Ann Peters

Tiim n Karaobwai: Glen Adair, Connie Bowthorpe Bridge, Julie Burdett, Thomas G. Cronin, Bryan W. Gygi, Ginny J. Nilson, Gayle Tate Rafferty, Derek Richardson

Imwaain te Maroro: Joshua Dennis, Ammon Harris

Tarekita ni Boreeti: Steven T. Lewis

Tarekita n Tibwatibwa: Troy K. Vellinga

Ibukin kawbawamwane ao boon taian Maekatiin i tinanikun Amerika ao Kanata, tarae te kabanea ni iteranina bana n tabo te rongorongo ke kawara ana tabo n tibwatibwa am Ekareti i aon abam. Ma tiaki ti ngiaia ma ibukin titiraki ni kaeti me Boon te Maekatiin i aon Kiribati, kawara, tareboon ke koroboku nakan Biromina Toromon Tareboon (Tarawa) (686) 21-602 Baekiti (Fax): (686) 22-462, Atureeti: P.O. Box 278 Bikenebeu, Tarawa, Kiribati. Te mwane e na e kakabwakaaki ibukin boon te maekatiin bon 50 ti tianti n (teuana te kaob).

Kanakoi bwaii aika a na boretiaki ad titiraki nakon aonrana n te liahona.lids.org; ni meerina nakon te *Liahona*, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA; ke i-meeri nakon: liahona@ldschurch.org.

Te *Riaona* (nanon te taeka aei n ana Boki Moomon te "kambwati" ke te "tia kaota te kawai") e boretiaki te Maeketin n te Aonaaba n te taetai n Aitian, Alitantika, Angkare, Armenia, Arobania, Baoroakaeria, Biiti, Birn, Bislama, Booran, Botukare, Buranti, Engiran, Etitonia, Greek, Intonitia, Itare, Kamboria, Kiribati, Korea, Korotian, Kuebuano, Malagasy, Matiare, Mongolian, Naetaeraen, Noureei, Rativa, Rituana, Romania, Rutia, Swahili, Taai, Taiti, Takaroko, Tamoa, Tenimwake, Tiabaan, Tiaina, Tiaman, Tibeen, Tieko, Tirowenia (Slovenia), Tiviten, Tonga, Ukureinia, Urdu, ao Vietemaen. (A kakaooro tain taian taetae nako).

© 2017 man Intellectual Reserve Inc., A kawakinaki inaomata ni Kabane Ana Ekareti lesu Kristo ibukina aika Itiaki ni Boong aika Kaitira. E boretiaki n te U.S.A.

Te Kariaia ibukin anaan te Rongorongo: Man ae kamataktaki ika, bwa anne e kaewei bwaii man te *Riaona* ibukin kabonganama irouna, ma man aki karekemwane iai (ni ikotaki ma wewete n te Ekareti). Te kariaiaaki kona n anaki. Tamie ibukin Bwaii in reirei aki kona ni kaobiaki ngkana iai totoko aika kaotaki ni banna ni krotamne. Titiraki ibukin te kariaia a riai ni kanakana nakon te Intellectual Office, 50 East North Temple, FL 13, Salt Lake City, UT 84150, USA; email: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

July 2017 Vol. 20 No. 3 (USPS 311-480) LIAHONA Kiribati, (ISSN 1096-5130), is published four times a year (January, April, July, and October) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Post Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CFS (see DMM 507.1.5.2). NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes to Distribution Services, Church Magazines, P.O. Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

Iango Ibukin Bootakin te Utu n te Tairiki

Te Rongorongo aei iai inanona taeka ao waaki ni kakukrei ake a kona ni kabonga-naaki ibukin bootakin te utu n te tairiki. Aikai ouua katooto.

"Te Bwauti ni Mwane ae Mwaaka,"

iteraniba. 72: Ko na bae ni moana te bootaki n utu n te tairiki n anenea "Rinea te Eti" (*Anene n Taromauri*, nambwa. 239) Ko kona n takakarona-aron rinea-te-eti ma am utu. N aron te katooto, tera ae ko na karaopia ngkana ko kaririaki bwa ko na babanikawai n te ukeuke ke ni katuka temanna man te waaki ni kakukrei? Karaoi moa bwaii aika riki i bon iroum ni kaboraoia ma aroaroia am utu.

"Tera te Reirei n Utu?"

iteraniba. 74: Ni katauraoi ibukin oin Am Reirei ni Utu, ko na bae ni katei taian tua ao kouru ibukin am reirei ni utu. Butiia ni kabane kaain te utu bwa a na tibwatibwa. Tuua ao kouru a kona ni kairaki ma tiringakin bwaai aika maiu n te iti, te kakauongo imarenan temanna ma temanna, maroroakinan bwaii aika a na kaoti rimwi, ao ni karaoi ana kouru te utu aika teimaan. Karaoi i bon iroum am reirei ni utu ao karaolia bwa e na kakukrei bwa a aonga aomata ni kakantaninga karaohan aia reirei ni utu.

A MWAITI RIKI AONRAAIN

Wareware, tibwatibwa ao kakae iaon te rain liahona.lids.org.

Kanakoa am iango nakon liahona@ldschurch.org.

Kakai rongorongo aika kaunganano n te facebook.com/liahona (available in English, Portuguese, ao Spanish).

ATUUN RONGORONGO N TE BEEBA NI KAONGORA AEI

Nambwa a tei ibukin te moan iteraniba n te beeба ni kaongora.

Aine, 28, 30, 64

Aki mamamatam, 68, 79

Ana Kaembwa Tion, 14

Anga reirei, 8

Ataibwai, 24, 28

Boongin te Taabati, 38,

50

Bwaeonii, 14, 24, 28, 30,

56, 64

Iesu Kristo, 7, 8, 41, 56,

63, 76, 80

Kabvarabure, 28

Kakai, 12

Katiteuanaaki, 7, 24, 60

Koaua, 54

Koroboki aika tabu, 79

Mwakuri n Ibuobuoki, 4,

43, 60

nakoa ni karo, 34

n riki bwa ana reirei lesu,

14, 48, 56, 63, 80

Ongotaeka, 4, 14

Rairaki, 12, 44

Rairannano, 12, 55

Reirei n te mwenga, 43

Rongorongan te Ekareti,

14, 24, 30, 64, 75

Rongorongan te utu, 41

Taarena, 48

Teimatoa, 4, 30, 34, 60, 80

Te Kanganga, 4, 14, 41,

44

Te Katotoo, 55, 71

Te Kokoaua, 72

Te Mare, 40

Te Mwakuri ni Mitinare,

12, 28, 30, 42, 44, 71

te nanorinano, 14

Te Ninikoria, 64, 72

Te Onimaki, 4, 40, 60,

64, 68

Te Reirei, 40

Te Toa, 50, 54

Te Utu, 12, 34, 74

Waki ni iraorao, 44, 60, 71

Iroun
Beretitenti
Henry B. Eyring

Moan Kauntira n te
Moan Beretitentii

KANUANGAN TE Teimatoa Raoi

Ngke te ataeinimwane ngai, I beku n te Ekaretia n aron taben te kauntira nakon te beretitenti n te makoro ae wanawana. E teimatoa ni kataia n rei-reinai. I uringa te kaetieti are e anganai: “Ngkana ko kaitibo ma temanna, karaoia n ai aron ae ti tebo ma a mena inanon te kaangaanga ae kakaiaki, ao ko na nakoraoi riki nakon iteran am tai.” N te tai anne, I taku bwa e tataekin bwaai aika buakaka bwa ana riki. Ngkai, e riaon 50 te ririki imwina, I a tiba ataia bwa e kanga raoi n ataa aron te aonaaba ao te maiu.

Ti bane ni kaaitarai kataakira—n tabetai, kataakira aika a rang kaangaanga. Ti ataia bwa te Uea e kariaira bwa ti na kaaitara ma rinanon te taneiai inanon kaangaanga bwa ti aonga ni kona n atai rikirake ibon iroura ao ni kakororaoa-ki bwa ti aonga ni maeka ma Ngaia n aki toki.

Te Uea e reireiina te Burabeti Iotebwa Timiti n te karebuti i Liberty bwa te kanuanga ibukin teimatoana ni kaaitarai kataakina raoi e na buokia n tau ibukin te maiu ae akea tokina:

“Natiu temwaane, te rau e mena iaon tamneim; akea tokin te mwakuri ni kakaaitara ao akea tokin te karawawataki a na riki n te tai ae uarereke;

Ngkanne, ngkana ko teimatoa n nako raoi, Te Atua e na karietaatako ieta; ko na tokanikai iaon am bure” (D&C 121:7–8).

Ti rinanon kaangaanga ao kataaki aika mwaiti inanon maiura are e na taraa ni kaangaanga kaitarakiia raoi. E kona n taraaki n te kawai anne nakon te utu ae katine iaon aroka ngkana akea te karau. Ana kan ataia bwa, “Ana manra aroia anne (n akean te karau)?” E kona n taraaki n te kawai anne nakon te kairake ni kaaitarai rikiraken mwaitin

katei aika buakaka ao te kaririaki. E kona n taraaki te kawai anne nakon te ataeinimwaane n ikakorakora ni karekean te reirei ke kataneiai ae e kainanoia ibukin te mwakuri ni buokiia buuna ma ana utu. E kona n taraaki te kawai anne nakon te aomata ae e aki kona ni kakaea ana mwakuri ke ni kabuai ana mwakuri aika mwaiti ngke a toki mwakurin bitineti. E kona n taraaki n te kawai anne nakoia te koraki ake a kaaitara ma uarereken te marurung ao korakoran rabwataia, are e kona n roko ni moantai ke imwiina inanon te maiu ibukiia ke koraki ake a tangiriia.

Ma te Atua n tangira e aki anganiira kataaki aikanne n ti taraia bwa ti kona n tokanikai iaon te kaangaanga ma n taraia ngkana ti kona n tokanikai iaoia ao ni kona n riki n itiaki.

Te moan Beretitenti e reireina Unimwaane Parley P. Pratt (1807–57) ngke e a tibwa weteaki bwa kain te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman: “Ko a tia ni weteaki n te mwakuri are kainnanoa am tai ni kabane; . . . riki bwa te kainikatebe ae raneanea. . . . Ko riai n teimatoa ni karaoi mwakuri aika a kaangaanga n te tai ae maan, te mwakuri ae bat, ao a mwaiti kataaki bwa ko aonga ni kororaoi n itiaki. . . . Tamam are i Karawa e kainanoia; te tawana bon Ana bwai; te mwakuri bon Ana bwai; ao E na . . . kaungako . . . ao ni boutokaiiko”¹

Inanon te boki ae Ebera, Bwauro e taetae iaon teimatoan raoi te uanikai: “Ngkai akea te kataereaki teuana ae atongaki ngkai ba te bai ni kimwareirei, ba bon te bwai ni kamaraki: ao rimwi e karika te ua n raoi ae te raoiroi ba aia bai akana reireiaki iai.” (Ebera 12:11).

Kataakira ao ara kaangaanga e anganiira te tai n reireiaki ao n rikirake, ao a na kona ni bitii naba aroarora. Ngkana ti kona ni rairaki nakon te Tia Kamaiu inanon ara tai ni

kaangaanga, tamneira a kona n itiaki ngkana ti teimatoa.

Ngaia are, te moan bwai ae ko na uringnga bon te tataro n taainako (taraa D&C 10:5; Aramwa 34:19–29).

Te kauoua ni bwai bon te kekeiaki n tainako ni kawakin tuua—bwa ana tera kakaaitara, te kaririaki, ke te kiriwe ni

katobibiira (taraa Motiae 4:30).

Te katenua ni bwai ae kakawaki ni karaoia bon te beku ibukin te Uea (taraa D&C 4:2; 20:31).

N ana ibuobuoki te Mataniwi, ti roko ni kinaa ao n Tangiria. Ti na riai, ngkana ti reitinako inanon te tataro ao te kakaonimaki ni mwakuri, ni moanna

ni kiinaa mwaakan te Tia Kamaiu ao mwaakan te Tamnei ae Raoiro inanon maiura. A mwaiti ibuakora ake ti a tia n anganaki te mwakuri n ibuobuoki anne ao n namwakina te iraorao anne. Ngkana ko iangoa taekan te tai anne, ko na uringnga bwa iai bitaki i roum Te kaririaki ni karaoa ae buakaka e taraa ni kerikaaki. Te nano ni kani karaoa ae raoiroi e rikirake. Koraki ake a rangi ni kinako ao n tangiriko a na kangai: “Ko a rangi n akoi ao n taotanaki n nano riki. Ai bon tiaki ngkoe ma taraam ngkai.”

Ai bon tiaki ngkoe ngkoe. Ko bitaki rinanon Ana Mwakuri ni kamaiu Jesu Kristo ibukina ko onimakinna inanon am tai ni kataaki.

I berita nakoim bwa e na boutokaiko te Uea n am tai ni kataaki ngkana ko ukoukoria ao ni beku Irouna ao bwa tamneim e na itiaki inanon mwakuriana. I kaewenakoko bwa ko na katuka am onimaki Irouna n am kaangaanga ni kabane.

I ataia bwa te Atua te Tama e maiu ao bwa E ongo ao e kaekai ara tataro ni kabane. I ataia bwa Natina Temwaane, Iesu Kristo, e karawataaki ibukin ara bure ni kabane ao E tangiriira bwa ti na Nakoina. I ataia bwa te Tama ao te Nati a tarataraiira ao a katauraoa te kawai ibukira n teimatoa raoi ao ni manga okira mweengara riki. ■

TE BWAI AE E NA TARAAKI

1. *Autobiography of Parley P. Pratt*, ed. Parley P. Pratt Jr. (1979), 120.

TE REIREI MAN TE RONGORONGO AEI

ai kakaewenakoara ni kabane are e na katai ara onimaki ao ni kona n teimatoa. Iangoa kainanoia ao aia kakaewena-ko naake ko reireiniia. Imwain kawarakiia, ko kona n tataro ibukin te kairi n ataia bwa ana kanga buokaia n teimatoa raoi. Ko kona n iangoa raoi te marooroo iaon te reirei ao koroboki aika tabu ake e taekin Beretitenti Eyring, n ikotaki ma te tataro, ibuobuoki, ao kawakinanan tuua. Ko kona naba n tibwauai oin am taneiai bwa ko kanga n tia ni kaka-bwaiaaki ni kawai ake a tia ni buokiko n teimatoa raoi.

KAIRAKE

Ko kona n anaia "Tiiku Irou; 'Bwa e a Bong" man lds.org/go/7176.

Ngke e Mate Raoraou

Iroun Samantha Linton

nanon au ka te 16 n ririki n te kauarinan, e tibu kaburoron raoraou ao e mate n te bong are imwiina. E ngae ngke l kaaina te Ekareitia, l teimatoa ni karawawataaki. I a kaman tia n reireinaki inanon maiu ae bwanin bwa l kona n rairaki nakon te Tama are i Karawa ao te Tia Kamaiu ibukin te bwai are l tangiria, ma l bon tuai n rinanont e aekaki ni bwai aei mai imwaaina.

I tang inanon tabeua te aoa, ni kataia ni kakaea te bwai teuana—te baere—e na anganai te rau. Te tairiki are e mate iai, l rairaki nakon te boki n anene n taromauri. Ngke l eietabaana, l kauka te boki n anene nakon "Tiiku Irou; 'Bwa E a Kaan Bong" (Kuna n taromauri, nambwa. 165). E anaaki nanou n te katenikibu:

*Tiiku Irou; 'bwa e a bong,
E kamaroaa te bong*

*Ngkana l aki reitaki ma ngkoe,
Ke n aki kuneko n ootau.
Roon te aonaaba, l maakua,
E na tiku ni mwengau.
O te Tia Kamaiu, tiiku irou n te bong;
Nooria, 'bwa e a bong.*

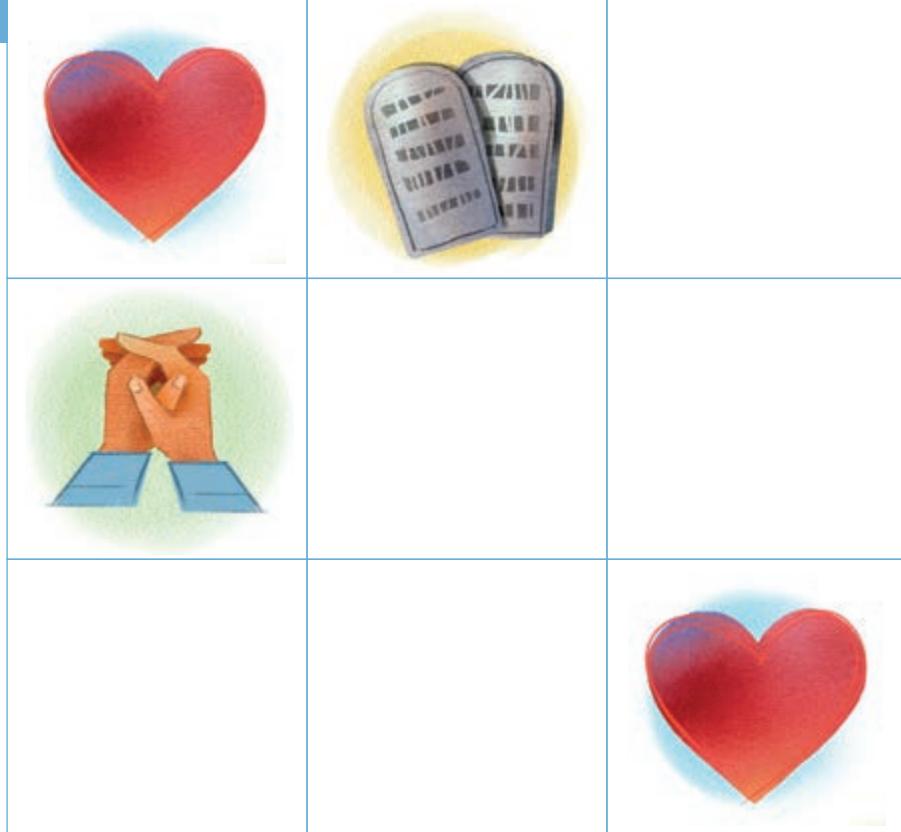
Te kibu aei e kaonai ma te rau ae bat. I ataia ngkanne bwa e aki ti kona te Tia Kamaiu n tiku n te tairiki anne ma ngai ma E ataa raoi naba are l namakinna. I ataia bwa te tangira are l namakinna rinanon te kuna n taromauri e aki tii buokai rinanon te tairiki anne ma e uotai naba rinanon tabeua kaangaanga ake N na kaitara ma ngai. E maeka te tia korokaraki i Utah, USA.

ATAEI

Kabanea Am Tai iaon Kristo

Ngkana ti kabanea ara tai iaon Kristo, E kona ni buokiira ni mwakuri bwaai aika kaangaanga ni maiura. Tangiraia tabeman, kawakin tuua, ao tataro nakon Tamara i Karawa n aran lesu Kristo bon kawai ake ti kona iai ni kabanea ara tai iaon lesu.

Korotamnei inanon te tikuea ae akea kanoana n te aro are tatabeua ruu ao tatabeua kaoraom iai te tamnei ibukin te tangira, tataro ao tuua.

Ba A Aonga n Riki n Teuana

Tataromwaaka ni kamatebwiaia te bwai n reirei aei ao n ukoria bwa ko aonga n ataia bwa tera ae ko na tibwaia. E kanga ataakin oin bukin te bootaki n aine ni katau-raoia natin te Atua aine ibukin kakabwaia n te maiu ae akea tokina?

"Iesu e karekeia te katiteuanaaki ae kororaoi ma te Tama n anga Ngaia, n te iriko ao n te tamnei, nakon ana kantaninga te Tama," e reirei Unimwaane D. Todd Christofferson man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman.

"... Ni koauana ti na aki riki n teuana ma te Atua ao Kristo ni karokoa are ti karaoa Aia kantaninga ao nanoia ao ni kakukureia nanora ae korakora. N aron te aantaeka e aki kona ni karekeaki n te bongina, ma rinanon te Tamnei ae Tabu, te Uea e na reireiniira ngkana arona bwa ti tauraoi, ni waaki n te tai, e na koaua taekinana bwa E mena inanora ngkai e mena te Tama i Nanona."¹

Linda K. Burton, te Beretitenti ni Kabuta n te Bootaki n Aine, e reirei bwa ti na kanga ni mwa-kuri nakon te katiteuanaaki aei: "Karaoaan ao kawakinan ara berita aika tabu bon kabwara-bwaraan ara anganano n riki n ai aron te Tia Kamaiu. Te keiaki mwaaka ae kororaoi bon te anua ae tamaroa ni kaotaki inanor tabeua kibun te anene

n taromauri ae mamate te nano iai: 'N na nako n are *ko* bon tuangai. . . N na bon tataekina *am* taeka. . . N na riki bwa *am* bwai ngai.'²

E kauringiira Unimwaane Christofferson bwa "ngkai ti kataia ni katoabong ao ni katoa wiiki n tou mwiin bannan Kristo, tamneira e na taekina raoi te kariaiakaki ao te mwaaka n moana kauarekea aroia aomata ake a taneiai ni kakaraoia, buakanan kauarekean, ao kaangaa-nan te kaririaki e na toki."³

Neill F. Marriott, te Kauoman ni Kauntira n te Beretitentii ni Kabuta n te Bootaki n Ataeinaine, e kaota ana koaua ibukin kakabwaia n te kekeiaki mwaaka ni kaboraoa ara kantaninga ma ana kantaninga te Atua: "I a tia n ikakorakora ni kararoaan tangiran te maiu n rabwata ni karekean bwain te aonaaba n *au* kawai, n tokina n ataakina bwa au anga e bon

rang karako, tiatianaki, ao e rinano nakon ana kawai Iesu Kristo. [Ana kawai Tamara are i Karawa] bon te kairiira nakon te kakukurei n te maiu aei ao te maiu ae akea tokina n te aonaba ae e na roko'⁴ Ti na kekeiaki mwaaka n nanorinano n riki n teuana ma Tamara are i Karawa ao Natina, Iesu Kristo.

Rakan riki Booki aika Tabu ao Rongorongoia
Ioane 17:20–21; I-Ebeto 4:13;
Doctrine and Covenants 38:27;
reliefsociety.lds.org

Iangoa Aio
E kanga
karaooan ana
kantaninga
te Atua ni
buokiira n riki
n ai Arona?

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. D. Todd Christofferson, "Ba A Aonga n Riki n Teuana i Nanora," *Riaona*, Nobembwa 2002, 73.
2. Linda K. Burton, "Te Mwaaka, Kimwareirei, ao Tangiran Kawakinan Berita aika Tabu," *Riaona*, Nobembwa 2013, 111.
3. D. Todd Christofferson, "Ba A Aonga n Riki n Teuana i Nanora," 71.
4. Neill F. Marriott, "Anga Nanora nakon te Atua," *Riaona*, Nobembwa 2015, 32.

TE TIA REIREI AE E IBUOBUOKI NI KAMAIUI TAMNEI

Iroun Brian Hansbrow

Karikirakean Kanoan Waakin te Reirei n te Ekaretia

Bukin *ana reirei te tia Kamaiu e anga kawai n arona n angareirei. Iai kaokoron ara kaantninga?*

|kaotia bwa ngkana I iangoa aron ana kawai te Tia Kamaiu n angareirei, I kataia ni kabotoa iaon *aron* n angareirei. Tera ae e karaoia? Tera arona n reitaki ma aomata? Ae e bon ataaki, Bon ngaia aia mwatita taan reirei! Ma ngkana ti kan angareirei n ai arona, e kakaawaki bwa ti na ataia bwa *bukin tera* E angareirei. N tokina, anne “*bukina*” ti na karaoi ni kabane bitaki ibukira ao ibukiia naake ti reireinii.

Ngke e reirei te Tia Kamaiu, Ana kantaninga e aki tii kanoa te tai ke ni kaunga ke n tibwaua te rongorongo n te mwaiti ae bubura. Bwaai ni kabane ake E karaoi—n ikotaki ma te angareirei—e nanonaki bwa e na kai-riia tabeman nakon Tamana. Ana kantaninga ni kabane te Tia Kamaiu ao ana mition bwa e na kamaiuia natin Tamara are i Karawa (taraa 2 Nibwaai 26:24). Ngkana ti kataia n anga reirei n aron are E karaoia, ti kona n reiakinna ni kaungaaki man te nano are e kaunga nako iai.

N taekana teuana, n angareirei n ana kawai te Tia Kamaiu bon te riki

bwa te tia reirei are ana kantaninga bwa e na kamaiui tamnei.

Te Nano ni Kan Kamaiuia Tabeman

Teuana te karaki ae I rangin n tatangiria man ana Boki Moomon bon karakinan natin te Uea Motiaeia ni kii-tana abanuean Nibwaite bwa e aonga ni katea abanuean te Atua ibukoia

Remwanaite. A katuka abanuean te aonaaba ibukin abanuean karawa. A kitian aia tabo are a rau ni kamanoaki iai ibukoia Nibwaite ao n nako buakoia aia kairiribwai, te Reimwanaite, bwa a na “kamaiuia tamneia tabemwaang” (Aramwa 26:26).

Tera ae e kaungai nanoia ana toro te Uea aikai? “Bwa a aki kona moan

ae e na iai tamnein te aomata temanna ae e na kamaiunaki; eng, e bon riki naba iangoan ae e na iai te tamnei ae e na reke irouna te kammaraki ae aki totoki bwa karikan mwaingingia ma ruruia.” (Motiaeaa 28:3). Anne te kaunganano are a teimatoa iai inanon “kanganga aika mwaiti” (Aramwa 17:5, 14).

Te karaki aei e a tia n tainako ni kaungaai bwa N na iangoia, I karaoa te bwai are I kona ni uotia tabeman nakon Kristo? E tau ae I karaoria iaon kamaiuan tamnei?

N riki bwa te Tia Reirei Ae Ibuobuoki ni Kamaui Tamnei

Ngkana iai nanora ni kan reirei n aron are naba are e karaoria te Tia Kamaiu, reirein are *aron* are E reirei iai e na mataata riki nanona. E raka riki nakon are ti taian kawai, a tei bwa baeten ibukin te kan riki n ai Arona. Ngkai ti teimatoa ni karaoi iango aikai, n aron naba are a kunea tabeman n *Teaching in the Savior's Way*, ti na bon aki tii *angareirei* riki n ai Arona ma n *riki* naba n ai Arona.

Moantaa n Ukoukora Karekean Kaotioti

N te aro bwa ti na ibuobuoki ni kamaiui tamnei, ti kainnanoa te kaoioti. Kaotioti a roko “teutana imwiin teutana, te reirei teuana imwiin teuana” (2 Nibwaaii 28:30)—ma anne e maan taina. Ngaia are ti moantaa ni katauraoi ao ti ukoukori kaotioti n angin te tai.

Tangiriia Aomata

Te tangira e kona n riki bwa te kawai ae korakora are e kona te tia reirei ni kamaiui tamnei. E kona ni beebeete n aron ataakin araia kain te kiraati, n titirakinia bwa e uara aia wiiki, n tuangiia bwa e nakoraoi aia

maroro are a anga, ke ni katekera-oia iaon aia kekeiaki ke are a tia ni karekea. Kaotan te nano ao te tangira e kauki nano ao ni buokiia naake ko reireiniia bwa a na karekea te Tamnei ae Raoiroi.

Katauraoi n Reirei n Iangoa are a Kainnanoia Taan Reiakinaki

Te tia reirei ae buoka kamaiuan tamnei e kabanea ana iango iaoia taanreiakinaki. Ngkai ti rinanon bwaai n reirei, ti tarai aika a rang kainnanoi riki, tiaki kainnanora. Ti mwaninga bwa ti na kanga ni kabongana tain te kiraati ao n taraia riki bwa ko na kanga n anaa nanoia ao aia iango taan kanreiakinaki. Ti aki tii iangoa te bwai ae ti na taekinna ao ni karoia, ma te bwai are a na taekinna taanreiakinaki ao te bwai are e na karoia. Ti tangiria bwa a na tibwai aia iango ibukina bwa e karekea te katiteuanaaki, kauki nanoia, ao e buokiia ni kabongana aia onimaki.

Kateimatoa Am Maroro iaon te Reirei

A tataneiai taan reirei n tarai nakoraoi man mwaitiia taan roko ake a karekei, ma anne bon ti teuana te bwai are a rinanona. Ngkana ara kiraati e mwaiti riki te tibwatibwa ma e karako te reirei, ti a karekea ngkanne te bwai are e aranna Unimwaane Jeffrey R. Holland man te Kooram n Abotoro are Tengaun ma Uoman bwa te “theological Twinkie.” Ti a tia ni katauraoa te bwai ae kangkang, ma ti kabwaka ni karikirakeia kain ara kiraati ni mwaakan te reirei ae teimatoa.

E reirei te Burabeti Iotebwa Timiti, “te aomata e waekoa ni kamaiuaki nakon are e reke irouna te wanawanana.”¹ Ti riai ni buokiia naake ti reireiniia ni karekea kakaawakin te

akekaki n ataibwai are—ana reirei
Iesu Kristo

Ngkana ngaira ma kain ara kiraati ti
tibwa ara iango ao ara namakin, ti riai
n tainako ni kairekerekei ma koroboki
aika a tabu ao nakon aia taeka ara
burabeti ni boong aika kaitira. N te tai
aei, te Tari Tad R. Callister, Beretitenti
ni Kabuta n te Reirei n Tabati, e reirei:
“Te tia reirei ae tamaroa e teimatoa
ni kataia ni kaira ana kiraati nakon te
tua. Te katoto, te tia reirei e kona ni
kangai, ‘Te bwai are ko tibwauaia e
kauringai n te koroboki ae tabu.’ Ke,
‘Tera te koaua n te euangkerio are
ti reiakinna n te taeka are ti a tia n
ongo?’ Ke, ‘Tai ae e kan kaota ana koaua
ni mwaakan te koaua are ti a tia ni
maroroakinna?’”²

Kaoa te Tamnei ae Raoiroi bwa e na Kakoaua

Te tia reirei ae ibuobuoki ni kamauui tamnei e ata te bwai are ti taekinna
ao e karaoi ma nanona ni kan kaoa te
Tamnei ae Raoiroi nako nanon maiuia
tabeman. Te Tamnei ae Raoiroi bon
te tia reirei. Teuana taben te Tamnei
ae Raoiroi bwa e na kakoaua raoi te
koaua, riki iaon taekan te Tama ao te
Nati. Ngai are ngkana ti reirei taekan
te Tama are i Karawa ao Iesu Kristo
ao Aia euangkerio, ti kaoa te Tamnei
ae Raoiroi bwa e na kakoaua nakoia
kain te kiraati. Nakon are a kona ni
butimwaaia, Mwaakana e na kakorakorai
aia koaua ao e na bita nanoia.
Ana kakoaua e korakora riki nakon
ana konabwai n noorakina.³

Kaoia Taan Reiakinaki bwa A na Mwakuria Ibon I Rouia

I mena n te Reirei n Tabati are te
tia reirei e titirakinia kain ana kiraati
bwa a na tibwaua te bwai ae nano
irouia ngkai a wareki tibwangaia
ibukin te wiiki man koroboki aika

a tabu ao a kanga ni karaoia inanon
maiulia. Aio are e a karokoira nakon
te maroro ae korakora iaon iango ao
kukune ake a karekei i bon I rouia.
Bon te bwai ae kakaraoaki ibukin
te tia reirei bwa e na karin nakon te
maroro aei reirei ake e a tia ni katau-
raoi bwa e na reirei iaona. Tera raoi
te bwai are e anaaki riki iai nanou
bon arona ni kabotoi koaua ao ni
kaungaia kain ana kiraati bwa a na
namakina mwaakan ana taeka te
Atua i bon i rouia.

Ara kouru ngaira taan reirei tiaki
ti karekean te atatai ae korakora n te
kiraati ke ni kanoa te tai ke n anga te
reirei ae tamaroa. Te kouru ni koaua

bwa ti na nakonako ma tabeman ni
kawaira n oki rikaaki nakon Tamara
are i Karawa ao Iesu Kristo. Ara kouru
bwa ti na riki bwa taan reirei ake a
buoka kamaiuaia tamnei. ■

*Nakon teaching.lds.org n reiakinia riki
aron bwa ko na kanga n Reirei n Ana Kawai
te Tia Kamaiu ao aia boowi taan reirei ni
kauntira are e kona ni bita aron reiakinara
ao ara angareirei.*

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. *Teachings of Presidents of the Church: Joseph Smith* (2007), 266.
2. Tad R. Callister, “Sunday School ‘Discussion Is a Means, Not an End;’” *Church News*, June 9, 2016, deseretnews.com.
3. Taraa *Teachings of Presidents of the Church: Harold B. Lee* (2000), 39.

Iroun Don L. Searle

Tera ae riki nakon Paola Yáñez, a taku ana taokita, bon kakain te bwai n aoraki. Te Quito, Ecuador, te kairake e waekoa n tamaroa marurungina, ana karo e anganna teuana ana kirine, te korokoro iaon ana kirine e nakoraoi, ao ni manga karekeea ana tai ni maiu te kauatai.

Ma Marco Yáñez, ana karo, e taku bwa tera are e riki nakoina bon ti tebo kamimiina. E kunea te euangkerio, ao te bitaki are e karikia ni maiuna e anganna naba ana tai te kauatai.

N te tai ae kimototo n ataein Paola e rootaki ni manekan ana kirine, ma te bwai n aoraki e a tia ni buokia ni kamaiua. Ngke 15 ana ririki, e ngae n anne, taraan aorakina e a kakaiaki. Teuana ana kirine e aki raoiroi, ao are teuana e a moanna n rootaki. Ni mwakurian kanakoan buakakan ao rakan ranin rabwatana, Paola e a kekerikaaki marurungina. E kariaiakaki n nima ti te mangko n ran n te bongina, ao e rangin n totokoaki ana kakamwakuri naba teutana bukina bwa a tia n rootaki maamaana, ana banibwabwai, ao buroona.

E bon kaangaanga uotakina nakon te United States ke Cuba ibukin te korokoro ni kamwaing—e na bon kakaea ae na anganna ana kirine i Ecuador. Te tutuo e kaotaki bwa ana karo e aki kona n riki bwa te touna. Tinana e konaa, ma taokita a kunea bwa te dialysis e a tia ni kitana ana rewero te antibwaeotiki man rietaata iroun Paola ngaia are e tukaki te korokoro ni kamwaing. Paola e tataro bwa e na kona n teimatoa ni maiu ao n aki mate.

N te tai aei, inanon Tuun 1988, mitinare mairouia Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira a karebwerebwe iaon aia mataroa ana utu Yáñez. Tinan Paola, Carmen, e uringnga bwa e kariniia man n atongi taeka ake a na un

TE Kakai AE KOAUA

*E kakoauaki ana kairoro te
Uea tiaki ti ni marurungin
Paola ma rairakin tamana
naba nakon te euangkerio.*

iai. Ngke a tuangnga bwa iai te rongorongo ae na kona ni buokia, e un man taku, "Kam na kanga ni buokai ngkai natiu te aine e rangin mamaara? I aki kakoaua bwa iai te Atua!"

N aki ongea taraan ana kakaaitara Carmen, mitinare a reitinako ni kakawara te utu. N te moan Marco e namakinna bwa e rangi n irekereke ma te tabeainga iroun natina te aine ni kan ongora irouia mitinare. Ma n tokina e ongora, bukina bwa e rangin ni kan ataia. E kunea bwa a anganna te kaeka nakon ana titiraki n taekan kakawakin bukin te maiu.

Marco e aki kokoaua te Atua irouna. I bon irouna, te Atua bon korakoran te aonaaba ke te aomata ae korakora, man raroa n aki irekereke ma aomata. Ma ngke e a roko ni korakoran aron aorakin natina te aine, e tataro, ni bubutia te Atua bwa e na kamaiua natina ke e na anaia. E tataro, "Ngkana bon iai Ngkoe, taiaoka kaotiko nakoui. Taiaoka anganai maiun natiu te aine."

Imwiin ana tataro, Marco e namakinna bwa e na bitaki aron marurungin Paola. E butiia taokita bwa ana tuoia ao natina te aine riki. A tuangnga bwa te tutuo e kabanetai, ma a kukurei ni karaoia.

A kunea bwa Marco *bon* te tia anga nano ae tau—ao bwa aron marurungin Paola e rikirake n raoiroi n tau n te aro are e kona ni karaoaki te korokoro ni kamwaing!.

Te bong imwain te korokoro, Marco ao Paola a kariaia ana kakabwaia te nakoanibonga mairouia mitinare.

Ngaia Marco ao Paola a kantaninga kamaruru-nagaia inanon te onaoraki ibukin tabeua te tai imwin aia korokoro. Ma Marco e otinako nimwaua te bong imwina, ao Paola, are e kantaningaaki n tiku ibukin uoua te namwakaina, e nako imwin ti 13 te bong. Marco e kaota waekoan marurungiia imwin te kakabwaia n te nakoanibonga, ao e ataia bwa e na uota te rongorongo ni koaua nakoia mitinare.

Marco ao Carmen Yáñez a bwabetitoaki n Tebetembwa 11, 1988. Paola, are e a tia n ongo te reirei irouia mitinare imwain ana korokoro, ao tarina ae karimwiina, Patricia, a kaai ni bwabetitoaki n Nobembwa 3. Man te tai anne tamaia e tia ni karekea te Nakoanibonga ae te Aron ao e a kona ni bwabetitoia.

Tari Yáñez e kakoaua bwa te Uea e kaeka ana tataro ao e kariaia bwa e na riki bwa ana touna n te aro are e na onea buroona. "Ngke arona bwa a tia ni korokoro iaon buu n onean mwieu, I kakoaua bwa N na bon maiu n aron are mai imwaina," e taku. Bon tiaki te maiu are e kamoamoa iai—te moi manging, moko, ao te kemboro. E tokanikai iaon kaririana, e taku, ibukin kaeka aika e karekei nakon ana tataro. Ma e rangi ni kaangaanga; e kakoaua bwa bon tii te Atua are e kona ni buokia ni bitia.

Tari Yáñez e taku ngkai bwa e a matoa ana koaua n Tuan te Itiaki ao tuan te Kabwianibwai. Ngke a reireinna mitinare, e kaukuuka ana bitineti itiua te bong n te wiiki ni konaa ni kabooa ana bwai n aoraki Paola U.S. \$1,000 ni katoa namwakaina. Tuan te Kabwianibwai "e bon matoatoa kariaikana irou," e taku, ma e iangoia ni kawakina te bong ae Tabati ao ni kataa te berita ni Maraki 3:10 man kabwakaan te kabwianibwai. Ngke e kaina ana titoa n te Tabati, e taku, "koraki ake a bobobwai n te Tabati a bobwai n te Kaonobong—ao a bobwai riki ni mwaiti." N te bong aei e a mwaiti riki ana kareke mane nakon are ngke e kamwakuria ana bitineti itiua te bong n te wiiki.

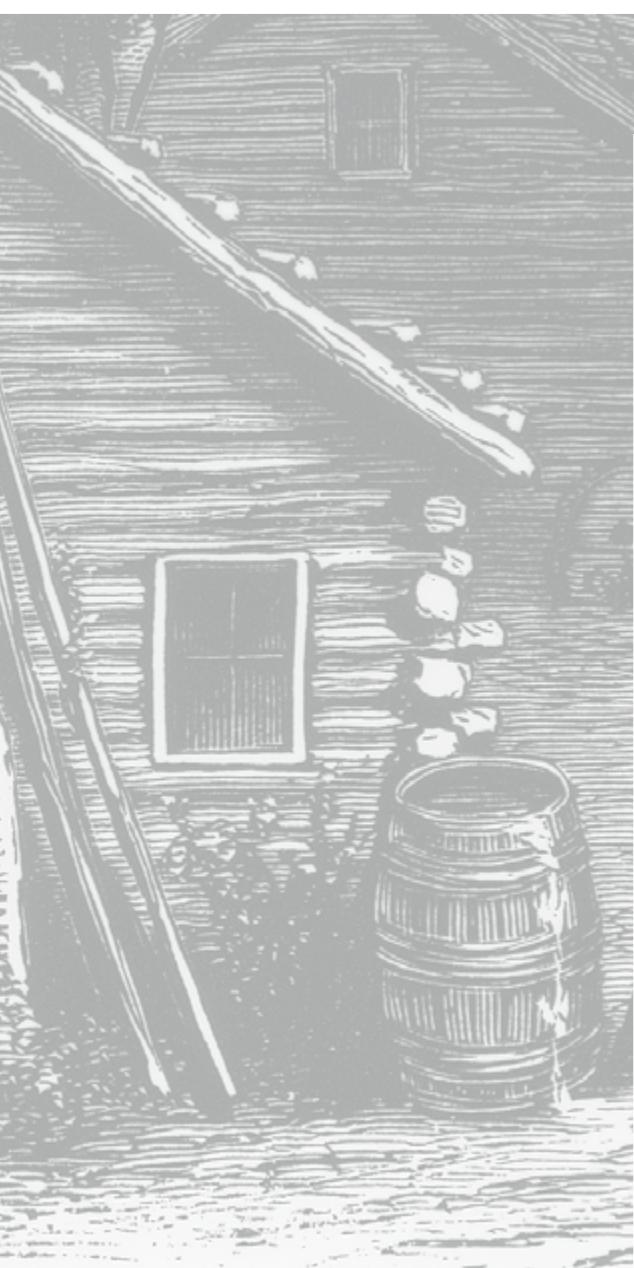
Ngke e tanrikaaki Marco Yáñez, e mimii n te bitaki are irouna. E kinaa bwa ana bubuti ibukin maiun natina te aine e uota te utu ae bwanin nakon te karinan n tamnei are e aki kakoaua bwa e na kona n riki. ■

E maeka te tia korokaraki i Utah, USA.

Iroun
Unimwaane
David A. Bednar

Kaain te Kooram
n Abotoro n te
Tengaun ma
Uoman

NANA

Te mwananga nakon ana Kaembwa Tion ae kairaki iroun te Burabeti Iotebwa Timiti n te 1834 bon te katooto ae kamii-mi are e anainano n rinea ni mena n ana itera te Uea. Rinanoan rongorongon ana Kaembwa Tion e kona ni buokiira n reiakin reirei aika kakawaki ao n aki bibitaki man te bwai ae kakawaki n rongorongon te Ekaretia ake a kaineti ma maiura ao bwaai aika riki n te bong aei.

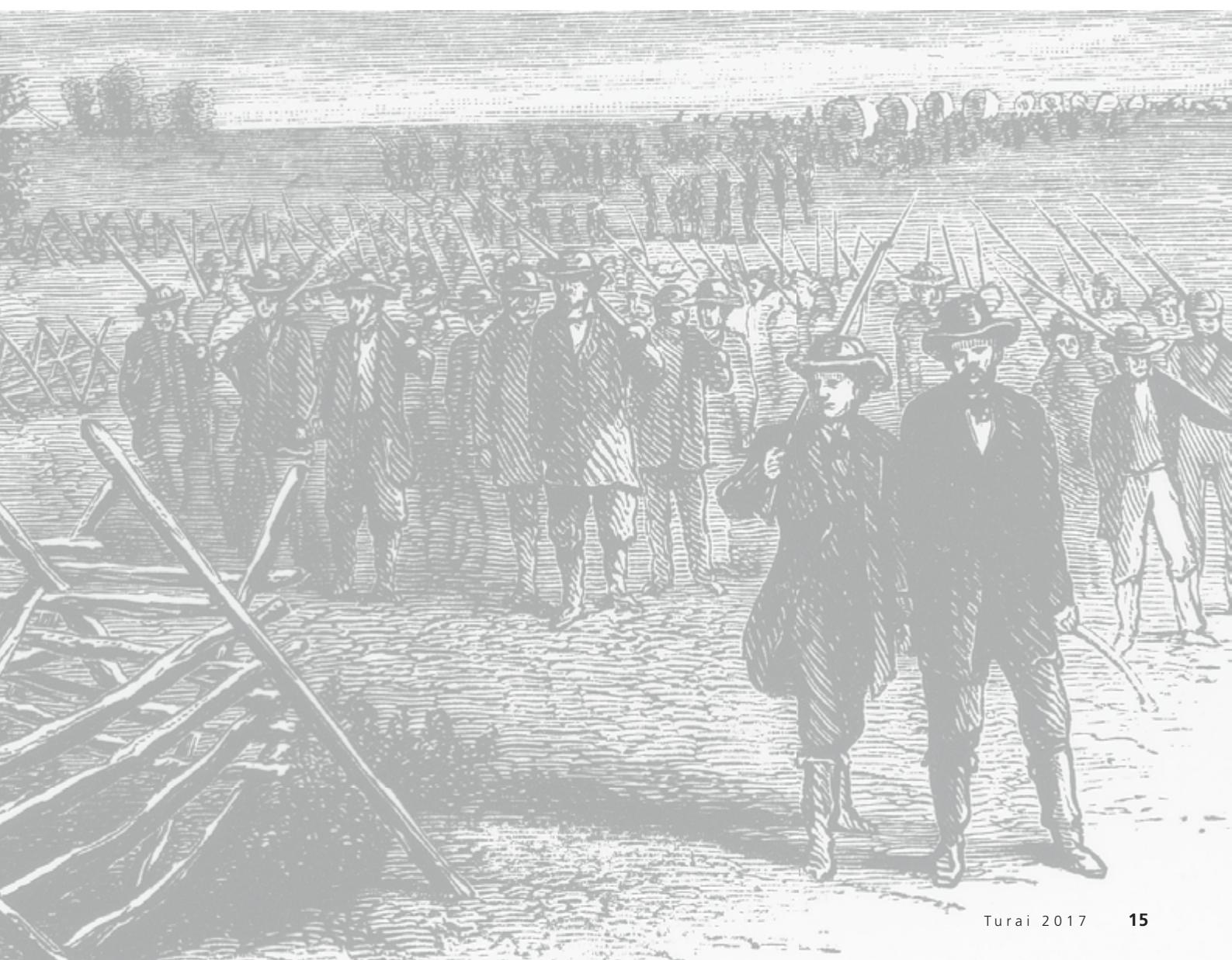
Tera Ngkoa Ana Kaembwa Tion?

Te Burabeti Iotebwa Timiti e karekea te kaotioti n te 1831 ni kanikinaea te Inaomata, Jackson County, Missouri, bwa te tabo i Tion, te tabo ni bobotaki ibukia Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira ao te tabo ibukin Ierutarem ae Boou ae taekinaki n te Baibara ao n Ana Boki Moomon (taraa D&C 57:1–3; taraa naba Te Kaotioti 21:1–2; Ita 13:4–6). N te Tiamwa n te 1833, taan maeka aika kaain te Moomon a kaona tao teuana te kateniua ni mwakoro kaain te Aba ae Jackson. Rikiraken mwaitiia taan maeka aika kaain te Moomon, kairoro aika kona n riki man ana itera te tautaeka, ao kakaokoron aaro ao aia koaua aika tibwa roko bon aan taian tabeaianga nakoia taani maeka ake tabeman, are n tokina ao a kairoroia kaain te Ekaretia bwa a na kiton mweengaia ao aia bwai. Ngke e aki karaoaki nanon te bwai ae tangiraki aei, kaain missouri a buakania taan ni maeka n Nobembwa 1833 ao ni kairoroia Aika Itiaki bwa a na nako.

Katean te Kaembwa ae Tion e kateaki man te kaotioti inanon Beberuare 1834 (taraa D&C 103) Oin te kaantaninga ibukin a na taanga ni buaka te Uea bwa e na kamanoia kaain te Moomon iaon Jackson County man kaikuaki riki tabeua—imwiin koron aia kaantaninga

ITERA TE UEA

Reirei man ana Kaembwa Tion

Indiana

Ohio

Cleveland

New Portage

Chippaway

Wooster

Indianapolis

Greenfield

Dayton

Belleville

Springfield

Inanon Nobembwa
1833, kaain Missouri a buakaniia taan maeka aika kaain te Moomon i Jackson County, Missouri, ao ni kairo-roia Aika Itiaki bwa ana nako.

tautian Missouri n raoniia taan ni maeka ma te kama-noaki n okiri mweengaia ao abaia. Ana uoti naba kaain te kaembwa aia mwane, kanaia, ao te boutoka ae riai nakoia aomata Aika Itiaki aika kainnano. Inanon Meei ao Tuun 1834, te kurubu ae raka iaon 200 taan anganano Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira aika kairaki iroun te Burabeti Iotebwa Timiti a mwananga inanon tao 900 te maire (1,450 km) mai Kirtland, Ohio, nako Clay County, Missouri. Hyrum Smith ao Lyman Wight a kateirakea te kurubu n anganano ae uarereke riki mai Michigan Territory ao ni kaitibo ma ana kurubu te Burabeti i Missouri. Kaain te Kaembwa i Tion bon Brigham Young, Heber C. Kimball, Wilford Woodruff, Parley P. Pratt, Orson Hyde, ao a mwaiti riki aika a rangin ni kinaaki n rongorongon te Ekaretia.

Au kaantaninga bwa N na aki kabwarabwara raoi te mwananga ae kaangaanga aei ke n taekin ni kabane bwaai aika a irekereke ma tamnei aika kakawaki. Kariaia bwa N na ti kakimototoa n taekin bwaai tabeua aika kakawaki aika riki n ana mwananga ana Kaembwa Tion:

- Te Kowana ae Daniel Dunklin mai Missouri e aki koro bukin ana berita are e na karekeia tautia bwa

a na buokiia kaain te Moomon bwa a na kaokaki ni maeka iaon abaia.

- Marooro ake a karoaki imarenaia taan kairiiri n te Ekaretia, taan ni mwakuri n te tautaeka ni Missouri, ao kaain te Aba ae Jackson n totokoi kauntaeka n te buaka ao ni katoki uneaki iaon te bwai ae aki nako-raoi ni karekean te boraraoi ae tamaraoa.
- N tokina, te Uea e tuanga Iotebwa Timiti bwa e na kamaenakoa ana Kaembwa Tion ao ni kabwarabwara bwa bukin tera ana taanga ni buaka te Uea a tia n aki kakoroa nanon ana kaantaninga (taraa D&C 105:6–13, 19).
- Te Uea e tuangiia Aika Itiaki bwa a na katea te kaantaninga ae tamaraoa n te aono ni katauraoi ibukin te tai are e na manga kaokaki iai Tion iaan te tua irarikin are te taanga ni buaka (taraa D&C 105:23–26, 38–41).

Ana taanga ni buaka Tion e uruakaki nakon kurubu aika uarereke riki n raa banen Tuun 1834, ao beeba ni kamotirawa man te tautia ke mwakuri riki tabeua a tibwaaki ni moan Turai 1834. Angiia taan n ibuobuoki a oki nako Ohio.

Tera taian reirei aika ti kona n reiakin man ana Kaembwa Tion?

Ibukin aki koron bukin kaokakiia Aika Itiaki nakon abaia i Jackson County, e iangoaki irouia tabeman bwa ana Kaembwa Tion Zion bon te bwai ae aki nakoraoi. Te tari i Kirtland—temanna ae akea te onimaki irouna bwa e na ibuobuoki n nako ma te kaembwa—e kaitibo ma Brigham Young n okina mai Missouri ao n titirakinna, “Eng, tera ae kam karekeia n te mwanaga ae kabanaetai nako Missouri ma Iotebwa Timiti? ‘Te bwai ae ti nako ibukina,’ e waekoa ni kaeka Brigham Young. N na aki tibwaua te atatai are I karekeia n te mwananga anne ibukin kaubwain Geauga County,” te tabo are e mena iai ngkoia Kirtland.¹

I kaoko bwa ko na iangoa raoi ana kaeka Brigham Young: “Te bwai ae ti nako ibukina.” Tarea bwaai aika kakawaki aika ti kona n reiakin man karaoran te bwai ae aki koro bukina ake a taekinaki ma e ngae n anne e katauraoki ibukiia Aika Itiaki n taai akekei, ao ni kona ni katauraoi ibukira, kakabwaia n te maiu aei?

I kakaauau uoua bwaai aika iai inanona reirei aika a a kaangaanga aika a na kuneaki n ana kaeka te Tari Brigham nakon te titiraki ni kaenaena anne: (1) te reirei iaon te kataaki, te kamwaining, ao te katauraoi, ao (2) te reirei iaon te kareke iango, reirei mairoun, ao n iria Taari. I kamataata bwa reirei aikai a kakawaki kanga, ngkana e aki rangin ni kakawaki, ibukira bwa ti na reiakin ao ni karaoi n te bong aei ngkai ai tibwa e raka iaon 180 te ririki n nako ibukiia taan ibuobuoki n ana Kaembwa Tion.

Te Reirei iaon te Kataaki, te Kamwaing, ao te Katauraoi

Aomata Aika Itiaki aika a korakora nanoia aika a mwaati n ana taanga ni buaka te Uea a tuoaki ao a kataaki. N aron are e katanoata te Uea, “E a tia te Uea n ongo aia tataro, ao e na butimwaaia aia angabwai. E bon riai ibukiia bwa a na uotaki nako n te raroa arei ibukin kataakin aia onimaki (taraa D&C 105:19).

N te kawai ae moan te eti, kaangaanga n rabwata ao n tamnei n ana Kaembwa Tion iai inanona kamwainingan tiitania man taian wiita (taraa Mataio 13:25, 29–30; D&C 101:65), karaureaiia tiibu ma kooti (taraa Mataio 25:32–33), karaurean te korakora n tamnei ma te mamaara. Ngaia ae, mwaane ao aine ni kabane ake a kateirakeaki bwa kaain ana taanga ni buaka te Uea a na kaitara ao ni kaeka ma te aki koaua bwa “Antai ae mena n ana itera te Uea?”²

Ngke Wilford Woodruff e katiai ana waaki ni bitineti ao ni katauraoi n raoniiia kaain te Kaembwa i Tion, raoraona ao kaain rarikina a kauringnga bwa e na aki karaoa te mwananga ae kakamaaku anne. A reireinna, “Tai nako, ngkana ko karaoria ao ko na mate.” E kaea-ka, “Ngkana I ataia bwa N na riai ni karekeia te kanoa ni katii ae katukaki rinanon buroou imwiin te moan ni mwaneka ae I anaia n aban Missouri N na nako.”³ Wilford Woodruff e a taia ae aki kainnanoia ni maaka mwiin te buakaaka ngkana e onimaki ao n ongotaeka. E itiaki bwa e mena n ana itera te Uea.

Ni koauana, “te tai ni kaoti”⁴ ibukiia mwaane ao aine aika onimaki bon te tiamwa n te 1834. Ma te iango ni mwaati ma te Burabeti Iotebwa nako Missouri bon tiaki te tai ae riai n teuana te tai, a bane ni kaai-raki, ke te kaeka ae tawe nakon te titiraki ae “Antai ae mena n ana itera te Uea?” Te tai ni kaoti ibukiia Aika Itiaki aika teirake n tainako ao n okioki rinanon te korakai n iango ao n rabwata, rinanon raraan manekan rangaia, rinanon aki taun te amwarake ao te ran ae aki itiaki, rinanon taian un aika mwaiti, rinanon kaiangatoa ao kakaitara inanon te kaembwa, ao rinanon kakaamaku mai itinaniku mairouia kairiribai aika kakamaaku.

Te tai ni kaoti e roko inanon te atatai ao te kaanganga ni katoa aoa, ni katoa bong, ao ni katoa wiiki. Bon

"A mwaiti aika a namakinna bwa mwaane ao aine aika tamaroa, ma a kainna-noia n tamaroa ibukin te bwai teuana."

ikotakin ni kabane rinerine ao mwakuri aika rianako man uarereke ni maiuia Aika Itiaki aika mwakuri korakora are e katauraoa reken raoi te kaeka nakon te titiraki, "Anta ae mena n ana itera te Uea?"

E kanga te kataaki ao te kamwaing are e riki ni maiuia kaain te Kaembwa i Tion n riki bwa te katauraoi? Ae kamii-mi riki, bwa waniman ibuakoia taari aika a weteaki nakon aia Kooram Abotoro ake Tengaun ma Uoman n te 1835, n raonaki ma Itingaun ni kabane ake a weteaki n te tai naba anne, bon aomata aika a maan n ana Kaembwa Tion. N te boowi imwaain weteaia tenaan Itingaun, e katanoata te Burabeti Iotebwa Timiti:

"Tariu, tabeman mai ibuakoami a un irou bukina bwa kam aki un i Missouri; ma N na tuangkami, e aki tangiria te Atua bwa kam na un. E aki kona ni bairea ana abanuea ma tengaun ma uoman aomata ni kauka mataroan te euangkerio nakoia aban te aonaaba, ao ma itingaun te mwaane man aia kairii n iri kawaia, ti ngkana e anaiia man rabwataia mwaane ake a tia n anga maiuia, ao ake a tia n anga aia karea ae moan te kakawaki n aron ae e karaoia Aberaam.

"Ngkai, te Uea e a tia ni karekeia ana Tengaun ma uoman ao ana Itingaun, ao ana iai kaain te kooram n te Itingaun aika ana weteaki."⁵

Ni koauana, ana Kaembwa Tion bon ana ai te tia kaitiaki

ibukia ni kabane taan anganano ni kabuta ao riki bon ibukia taan kairiiri n te Ekaretia nakon taai aika ana roko.

Te atatai ae karekeaki irouwia taan anganano n ana taanga ni buaka te Uea bon te katauraoi naba ibukin kitanakain te aba irouwia kaain te Ekaretia aika korakora mwaitia nakon taai aika ana roko. E raka iaon 20 kaain te Kaembwa ae Tion a riki bwa kaaben ao riutenanti inanon uoua taabo aika korakora iai te birinako—te moan ma aua te ririki n te tai ae na roko, a irekereke ma kamwaingaia 8,000 nakon 10,000 aomata mai Missouri nako Illinois⁶; ao te kauoua, 12 te ririki n te tai ae na roko, te kamwaing ae korakora i maeao ae tao 15,000 Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira mai Illinois nakon te Salt Lake ao mwarua tabeua n te Maunga ae Kiribwa. Ngkai te katauraoi n te kataneiai, ana Kaembwa Tion bon te bwai ae moan te kakawaki nakon te Ekaretia. Te ririki 1834 bon te tai ni kaoti—ao ni katauraoi ibukin 1838 ao ibukin 1846.

Ngaira n tatabemaniira ao utu, ngaira naba ti na kataaki, kamwaingaki, ao ni katauraoaki, n aroia kaain te Kaembwa i Tion. Booki aika tabu ao aia reirei Taari a onrake n te berita ae te onimaki iroun Iesu Kristo; karaoan, karinean, ao uringakin berita aika tabu; ao te ongoraeka nakon ana tua te Atua e na kakorakoraira ni katauraoi ibukin, ni kaitaraa, n tokanikai iaona, ao n reiakinna man taian kataaki ao kakatai n te maiu ae mamate.

A tia ni koaua taan kairiiri n ana Ekaretia te Uea ni kinai tabeua kataaki aika riiriki ke ni kauaroroaki aika ti kona ni kaantaningai ni karekei n ara bong ao n te roro. Ngke te Beretitenti n te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman n te 1977, Beretitenti Ezra Taft Benson (1899–1994) e uota rake te bwanaa ni burabeti ni kauring n tain aia boowi taan tei man te aono. E na abwabwaki ngkai au marooro man ana rongorongo Beretitenti Benson ao ni kaoi ngkami bwa kam na kabanea ami iango n ana reirei ae roko raoi iaon taina:

“Ni katoai taian roro bon iai katakiia ao ana tai n tei ao ni bon kaotia. Ko tangiria ni kan ataa teuana te kataaki ae moan te matoatoa? Kakauongo nakon taeka ni kauring Brigham Young, ‘Te kabanea ni korakora ni kakamaku ao I karekea ibukia aomata aikai e kangai bwa a na kaubwai n te aba aei, a na mwanninga taekan te Atua ao ana aomata, a taningaroti, ao ni kitana te Ekaretia ao n nako moone. Aomata aikai a na irekereke ma karaon buure, kimoa, kainnano, ao aekaki ni bwainikirinaki ni kabane ao ni kokoaua ni uaa te toki. Ma te bwai ae I rangin ni maakua bwa aki kona ni karekea te kaubwai.’”

E reitia Beretitenti Benson: “Kataakira ngkanne bon te kabanea ni matoatoa ibuakon kataaki ni kabane, bukina bwa aomata aika buakaka a rangin n oota riki, ao n rangin ni wanawana. A bane n taraa n aki kakamaaku ao e kangaanga kuneakina. Ngkai kataaki n tatabeua nako n te raoiroi a tei ibukin te kekeiaki, te aekaki ni kataaki aei e taraa n ae ti tebo ma akea iai te kataaki, akea te korakai ngaia ae e kona n ae te kabanea ni kaminonano ni kataaki mai ibuakon kataaki ni kabane.

“Ko ataia bwa tera te rau ao te kaubwai ae kona ni karaoia nakon te aomata—e kona ni kakerikaaki aron marurungiia. E kauringiira Ana Boki Moomon bwa e kanga Tatan, inanon kabanean boong, ao e na karaurau ni kairiira nako moone. Iai ana aintoa te Uea tabeman iaon te aba are E karabai ibukin tabeua onoua tengaa te ririki bwa e na ibuobuoki ni kanakoraoa aron uotakin Abanueana, ao te tamnei ae kamwara e kataia ni kama-tuia. Teuare e buakaka e ataia ae e na aki tokanikiai ni kamwaneia bwa a na karoai buure aika bati aika korakora ao n rangi ni buakaka. Ngai are e a katikuia nakon te matu ae korakora, n aron Gulliver, ngke e katikuia bwa

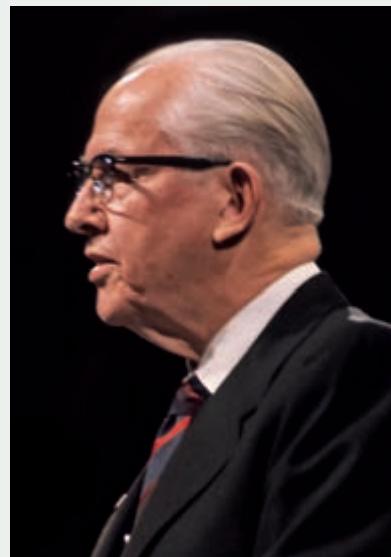
a na karaoi buure aika rangin ni buakaka. Ao tera raoiroi te aintoa bwa e na riki n tia kairiiri ngkna e nimatutu, akea ana iango, e aki tabeaianga?

“A rangin ni mwaiti ara aintoa n tamnei aika a riai riki ni kanakoraoi mweengaia, te abanuea, ao te aba. A mwaiti aika a namakinna bwa mwaane ao aine aika tamaroa, ma a kainnanoia n tamaroa ibukin te bwai teuana—tamanuea aika korakora, mitinare aika korakora nanoia, rongorongoia aia utu aika ninikoria ao taan ni mwakuri n te tem-bora, iai nanoia n abaia, kaain te kooram aika korakora nanoia. Ni uarerekena, ti riai n ioioaki ao ni kautaki man te matu n tamnei.”⁷

Iangoa te kaubwai anne, te tokanikai, ao te kabebete-aki ae kona n riki bwa kataakira n ara bong ae ti tebo ma ke ni bubura riki ni korakorana nakon te bwainikirinaki ao te karawawataaki n rabwata aika a kaitarai Aika Itiaki ake a angananoia bwa a na mwaati inanon ana Kaembwa Tion. N aron are e kabwarabwara te burabeti Moomon n ana kauarereke ae kakawaki n taekan kawain te kainika-tonga are e reke n Ereman 12:

Ao ngaia are tia kona n noora kewen, ao aki teima-toan nanoia natia aomata; eng, ti kona n nooria bwa inanon ana raoiroi te Uea ae korakora ao e bon kakabwaiaia ma ni kanakoraoa aroia ake a kawenea aia onimaki irouna.

Eng, ao ti kona n nooria bwa n te tai are e nakoraoi iai aroia ana botanaomata, eng, n rakan aia marae n ununi-ki, aia nanai ma aia ikota ni man, ao n aia koora, ma aia tirewa, ao bwaai ni kabane aika a kakawaki n aekaia ma aroia nako; ao ni kawakinan maiuia, ma kainaomatakiia ma inanon baia aia kairibai; ao kamarauan nanoia aia kairibai bwa a na aki kateirakei buaka ni kaaitaraia; eng, n te koaua raoi, karoan bwaai ni kabane ibukin mweraoia ma kukureia ana botanaomata; eng, ao anne ngkanne te tai are a kamatoatoai nanoia, ma ni mwani-nga taekan te Uea ae Atuaia, man toubeka Teuare e Tabu iaan waeia—eng, ao e riki aio ibukin beebeaten aroia, ma korakoran nakoraoi kaubwaia.

I kaoko riki bwa ko na iangoa te kabanea n taeka n te kabanea ni kibu: “ao aio ibukin bebeteia, ao kau-bwaia aika rangin ni korakora.”

Beretitenti Harold B. Lee (1899–1973) e reirei naba aron aekan kataaki n te rau aika ti rinanoi n ara bong: “Ti tuoaki, ti kataaki, ti na rinanon tabeua tutuo aika kabanea ni kakaiaki n te bong aei ao tiaki namakina kakaiakin te tutuo ae ti na rinanona. N taai akekei iai tiritiri, iai kakiriwe, iai te bwaka ae korakora. A tua-ngaki bwa a na nako ma te matoa nakon te rereua, a baki ao a bebekan, ao a mariri. A roko ikai nakon te aba ae tangiraki. Ngaira taan bwaibwai n te bwai are a anganiira. Ma ti karaoia ma ngaia? N te bong aei ti kukurei ma ngaia n te aekaki ni maiu ae rangin ni kakukurei, n aron ae ti tuai n nooria mai imwaaina n rongorongan te aonaaba. E na taraa n ae anne te kabanea ni korakora ni kataaki ae ti a tia ni karekea n rongorongan te Ekaretia.”⁸

Reirei aikai mairouia burabeti n taai aikai ao n taai ake ngkoa iaon taekan taian tutuo ao kataaki a bon koaua ao n aki manikangare. Ma a riai n aki kabwaranano, ao ti riai n aki maaku. Ibukiia nake iai mataia aika a noraba ao taningaia n ongongo, kauring n tamnei e kairiia nakon te taratara raoi. Ngkoe ao ngai ti maeka n te “bong ni kauring” (D&C 63:58). Ao bukina bwa ti a tia ao ti na kauringaki, ti riai n riki, n aron are e kauringiira te Abotoro Bauro, “ao kam na kamarurungkami . . . ma te bubuti” (I-Ebeto 6:18). Ngke ti taratara ao ni katauraoi, ni koauana bon akea kainnanoan ae ti na maaku (taraa D&C 38:30).

Antai ae mena n ana itera te Uea? Aio ngkai te tai ni kaotia ae iai ara iango ao nanora ae a kariaia ao ti na kaeka nakon kauring mai ieta aikai. Aio ngkai te tai ni kaotia bwa ti kekeiaki ao ni katauraoi ni kitarai katakiia aika itiaki n nakoraoia ao ni kainikatongaia, ni mwengaraoia ao n nakoraoia, ao n nanoia aika matoatoa ao ni mwaninga taekan te Uea Atuara. Aio ngkai te tai ni kaotia bwa ti na bwaina te kokoaua ni katoa tai ni bwaai ni kabane ake ti onimakinaki iai iroun Tamara are i Karawa ao Natina ae Tangiraki—ao bwa ti na kawakin ana tua te Atua ao n nakonako ma te eti i matana (taraa Aramwa 53:20–21).

Te Reirei iaon Karekean Taraakina, Reirei mairoun, ao Irakia Taari

Aomata Aika Itiaki aika matoa nanoia n ana taanga ni buaka te Uea a kakabwaiakaki n taraia, n reirei mairouia, ao n iriia Taari. Ao ngaira n te bong aei ti kona ni kakabwaiaki man aia katooto ao aia kororaoi kaain ana Kaemba Tion aika korakora nanoia.

Ni kaekaan te reirei mairoun Parley P. Pratt, Wilford Woodruff are e mwananga nako Kirtland, Ohio, n Eberi 1834 n raoniaa kain te Kaembwa are Tion. Rongorongan ana moan ni bowi te Tari Woodruff ma te Burabeti Iotebwa Timiti e bongana ibukira ni kabane:

“Ikai ibukin te moan tai ni maiu I kaitibo ao n intawiu ma ara Burabeti Iotebwa Timiti ae moan te tangiraki, te aomata are e a tia n rineia te Atua bwa e na uota Ana kaotioti ni boong aika kaitira. Au moan ni kabwarabwara bon tiaki te aekaki are e na kakoroi nanon iango ake a kaman tia ni kateaki n ana iango ae kinaaki n te aonaaba ni kaineti ma e na kanga aron te burabeti, ao e na kanga aron kaotina. E na tia ni kakubanakoi aia onimaki tabeman mwaane. I kunea ao tarina Hyrum n nako ni kakatii ni katekea te takete ma aia katii. Ngke a katoka aia kakatii, I kabwarabwaraaki nakon te Tari Joseph, ao e iobai ma ngai ma te nano ae korakora. E kaoai bwa e na karika mweengana bwa mweengau ngkai I tiku i Kirtland. Te kakao aei ae I rangin n ingainga ni butimwaaia, ao n rangin ni kateimotoaki ao ni kakabwaiaki n au tai ni mae-ka ma ngaia.”⁹

I kunea bwa e materaoi taekinana bwa te Tari Woodruff, are e maeka ni mweengan te Burabeti ao n akea ana nanoouua bwa e reke ana tai ae moan te kakaawaki ni kamate-bwaia maiuna ni katoabong, are e kakabwaiakaki ni maata aika a noora are iaona “ana iango te aomata ae kinaaki n te aonaaba bwa tera ae riai n iai iroun te burabeti, ao e na kanga aron kaotina.” Aeka n iango aikai a urua aron aia taratara aika mwaiti n te aonaaba n te bong aei, inanon ao itinanikun ana Ekaretia te Uea ae kaokaki.

Mmwiin au tarebon n 2004 bwa n na beku n te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman, iai au au taratara ae kaokoro iaon nanon te iango, n reirei man, ao n iriia Taari. I now see on a daily basis the individual personalities, the various preferences, and the noble characters of the leaders of this Church. Tabeman aomata a kunea bwa

E kakawaki ibukira ni kabane n uringnga ae ti kona n reirei man aia reirei Taari ao man katooto ni maiuia.

tiaia aomata ao kabwakaia Taari e karika te kangaanga ao ni kakerikaka te onimaki. Ibuki, mamaara aikanne bon kakerikakan te onimaki. Te katei n tautaeka ae kaokia te Uea n Ana Ekaretia e katauraoi ibukin ao ni kauarere-ke a mwiin mamaaran te aomata. E koaua bwa e kamimi nakoiu ni kakoaua te Uea ni kakoroi nanon Ana kaantinga rinaoia n aki tabe ma kairuaia ao bwakaia Ana taan kairiiri aika rineaki. Mwaane aikai a tuai man ni kaotia (bwa a kororaoi) ao (a) aki kororaoi, ni koauana, a, bon weteaki iroun te Atua.

Te ibonga ae (Wilford Woodruff) ngke e nakonako nako Missouri ma ana taanga ni buaka te Uea, Wilford Woodruff imwiina e katanoata ngke ngaia kaain te Kooram n Abotoro ake Tengaun ma Uoman: "Ti karekea te atatai ae ti aki kona n tia ni karekea n te kawai riki teuana. E reke ara tai ni . . . mwananga 1600 te kiromiita ma [te Burabeti], ao n noori ana mwakuri Tamnein te Atua ma ngaia, ao ana kaotioti Iesu kristo nakoina ao koron bukin kaotioti aikanne. . . . Ngke I aki nako eta ma ana Kaembwa Tion n na bon aki mena ikai n te bong aei."¹⁰

N te kabanea n Tabati n Eberi 1834, Iotebwa Timiti e kaoia tabeman taan kairiiri n te Ekaretia bwa ana anga aia rongorongo iaoia taan anganano n ana Kaembwa Tion aika a ikotaki n autin te reirei. Imwiin banen aia rongorongo taari, e teirake te Burabeti ao n taekinna

bwa e a tia ni kakorakoraaki man te kaetieti. Imwiina e taekin taeka ni burabeti:

"I tangiria n taetae nakoimi imatan te Uea, bwa akea ami atatai iaon te Ekaretia aei ao abanueana nakon te ataei iaon bwanibwanin te tina. Ko aki kona n iangoia. Bon tii te mwaiti ae uarereke kaain te Nakoanibonga ake ko nooria n te tairiki aei, ma te Ekaretia aei e na kaona Meangin ao Maiakin Amerika—e na kaona te aonaaba."

Mwaane n aron Brigham Young, Heber C. Kimball, Orson Pratt, ao Wilford Woodruff a kakauongo nakon ao n reirei ae bat mairoun te Burabeti n te tairiki anne—ao inanon ririki imwiina e ibuobuoki ni kakoroa nanon ana rongorongo. Tera te tai ae kakimwareirei ae a kare-ke a mwaane aikai n taraa, reirei mairoun, ao n ira te Burabeti.

E kakawaki ibukira ni kabane n uringnga ae ti kona n reirei man aia reirei Taari ao man katooto ni maiuia. N anganakina te taratara ae mimitong n rikiraken te Ekaretia n te tai ae na roko ae kabwarabwaraaki iroun te Burabeti Iotebwa Timiti, taioka iangoa ngkai mwaakan ana katooto ni karaoan mwakuri aika a okioki karaoaia ni katoa bong. George A. Smith te Burabeti man 1839 ni karokoa 1875 e kabwarabwara n ana tieno te bwai ae karaoia te Burabeti nakon kakaewenako ni katoa bong n te mwaati nako Missouri.

**"Antai ae mena n ana
itera te Uea?". Aio te
tai ni kaotia man te
kakauongo ao ni kakau-
ongo nakon aia reirei
abotoro ao burabeti
aika maiu aika weteaki
iroun te Atua**

"Te Burabeti Iotebwa e korakai n aroia mwaane ake tabeman ni kabuta te mwananga. Irarikin are te tararuia ni karekean bwaai ibukin te Kaembwa ao n tararuia, e nakonako n angii te tai ao ni karekea te maraki ni maneka ao te ikuaki ni wae ae korakora n aroia aomata ni kabane. . . . Ma n tain te mwananga ni kabane e aki ngurengure ke n tangitang, ngkai angia mwaane n te Kaembwa a tangitang nakoina ibukin marakin manekan waeia, te mwanaaga ae abwabwaki n akea te motirawa, te amwarake ae aki tau, te kariki ae aki raoiroi, te kabuabua ae a buakaka, te bwata ae aki raoiroi n te kanaki, te ani ae korakora, te beikon ao te tiiti aika mwata, etc., riki te kamea ae aki kona ni kaukau nakoia mwaane tabeman n akea aia ngurengure nakon Iotebwa. Ngkana ana kaenbwa ma te ran ae buakaka e na kuri ni karekea te kakaitara, e ngae n anne ngaira bon kaain ana Kaembwa Tion, ao a mwaiti ma ibuokora aika aki taataro, akea aia iango, aki ibuobuoki, aki tarabwai, nanobaba ke a riaboro, ao tiaki ataia naba. Iotebwa e taotaona nanona ma ngaira ao e reireiniira, n aroia ataei."¹²

Iotebwa bon te banna ni katooto ae matoatoa n te reirei ae reiakinaki iroun Aramwa: "Bwa e aki raoiroi riki te tia kabwarabwara nakon te tia ongora; . . . ao a bane ni beku, te aomata nakon korakorana" (Aramwa 1:26).

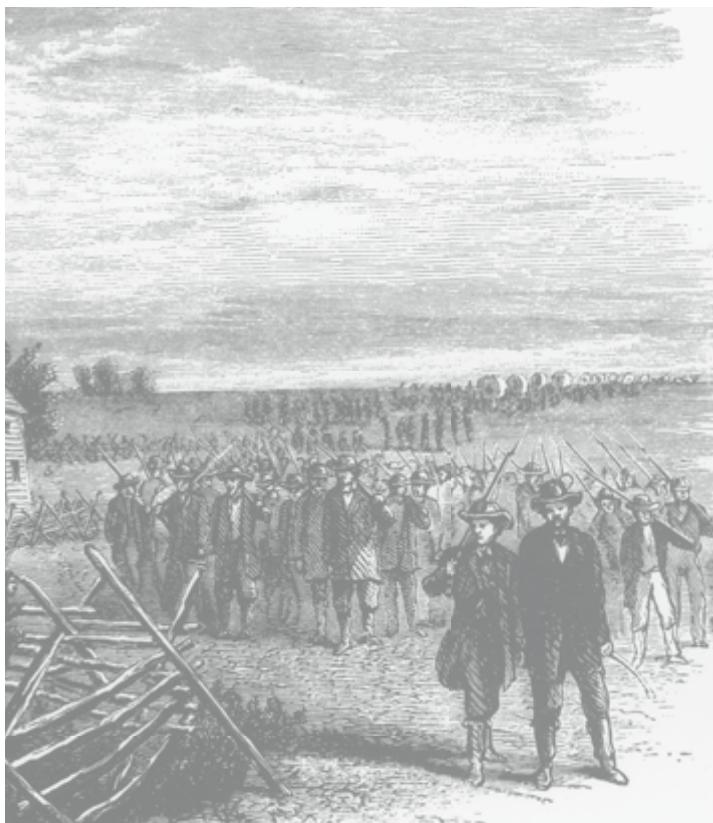
Man te tai are I weteaki iai n riki bwa te Mataniwi ni Kabuta, I a tia ni kataia ni kamatebwaia ao n reiakin bwaai tabeua ake a tia ni karaoi Tariu i mwiin rokon te kara ke tangiran te aki taubaang ao te maraki n rabwata ae teimatoa. Ko aki kona ao ko na bon aki kona n ata rawawataia tabeman mwaane aikai bon irouia ao aika raba ae a maiuakin ngkai a beku ma te botanaomata ma nanoia, marurungiia, aia iango, ao korkoraia ni kabane. Te beku ma ao taraakin Beretitenti Gordon B. Hinckley (1910–2008), Beretitenti James E. Faust (1920–2007), Unimwaane Joseph B. Wirthlin (1917–2008), Beretitenti Boyd K. Packer (1924–2015), Unimwaane L. Tom Perry (1922–2015), Unimwaane Richard G. Scott (1928–2015), ao au reitaki n abotoro ake tabeman a anganai te korakora ni katanoataa ma te itiaki ao ma te kariaiakaki bwa Taari ake I beku ibukiia bon taan ni buaka—taan buaka aika kakannato ao ni korakora aika iai irouia te tamnei—n te iango ae te kabanea n eti ao n tikiraoi n te taeka anne! Aia taotaonaki n nano, aia teimatoa, ao nanoia e anganiiia te kona ni "waaki nako man teimatoa inanon Kristo" (2 Nibwaai 31:20) are e tau ibukin ara katooto.

E kauring Beretitenti Lee n te kataaki riki tabeua ae rikirake n rangi ni korakora ae korakora riki n taabo ni kabane n te roro aei: "Ti nang nako ngkai nakon te

kataaki riki teuana—te tai ae ti kona n atongnga bwa te wewete kaangaanga. Aio te tai are a rawata iai aomata aika mwaiti aika wanawana aika aki kan ongora nakon ana burabeti te Uea ae nanorinano. . . . Bon te kataaki ae moan te matoatoa.”¹³

Te kataaki ae kaangaanga bon raon te kataaki n tokanikai ao ni kabebeteaki. E kakawaki riki ibukira n tatabemania n taraa, reirei mairoun, ao n irii taari.

“Antai ae mena n ana itera te Uea?” Aio te tai ni kao-tia man te kakauongo ao ni kakauongo nakon aia reirei abotoro ao burabeti aika maiu aika weteaki iroun te Atua ni booong aika kaitira n tararuai ao ni kairii Ana mwakuri iaon te aba. Aio te tai ni kaotia bwa ti kaka-ua bwa ana aki mauna nako ana taeka te Atua, ma a na bane ni kakoroaki bukiia, tao man oin Ana tae-ka ke man aia taeka Ana toro, bon ti tebo (taraa D&C 1:38). Aio ngkai te tai ni kaotia. Te tai aei e boou!

Oin Ara Kaembwa ae Tion

N taai tabetai inanon maiura, ti na kaoaki ni karekei kataaki inanon maiura n aron are a tia n rinanoi Aika Itiaki inanon te Kaembwa i Tion. Tain taian kakao ana kakaokoro, ao te aeka ni kaangaanga ae ti kona ni kai-tarai inanon te mwananga e na kaokoro. Ma ara kaeka ae teimatoa ao n ti tebo nakon te wewete ae aki kona n totokoaki e na kona ni karekea te kaeka nakon te titiraki “Antai ae mena n ana itera te Uea?”

Taai ni kaotii boni ngkai, n te bong aei, ningabong, ao n aki toki. Au kantaninga bwa ti na teimatoa n tai-nako n uring aekan reirei n aron te kataaki, te mwaing, ao te katauraoi ao n tarai a raoi, reirei man, ao n irii Taari. ■

Te marooro n tain te Education Week BYU (Wiikin te Reirei) e marooroakinaki, “Who’s on the Lord’s Side? Now Is the Time to Show,” e kanakoaki i Brigham Young Iuniwetiri–Idaho n Turai 30, 2010.

BWAII AIKA A NA TARAAKI.

1. Brigham Young, inanon B. H. Roberts, *A Comprehensive History of the Church*, 1:370–71.
2. Antai ae mena n ana itera te Uea. *Anene*, nambwa. 260
3. *The Discourses of Wilford Woodruff*, ed. G. Homer Durham (1946), 306
4. “Antai ae mena n ana itera te Uea?” *Anene*, nambwa. 260.
5. Joseph Smith, in Joseph Young Sr., *History of the Organization of the Seventies* (1878), 14; taraa naba *History of the Church*, 2:182.
6. Taraa Alexander L. Baugh, “From High Hopes to Despair: The Missouri Period, 1831–39,” *Ensign*, Turai 2001, 44.
7. Ezra Taft Benson, “Our Obligation and Challenge,” Regional Representatives seminar, Tebetembwa 30, 1977, 2–3; unpublished typescript.
8. Harold B. Lee, “Christmas address to Church employees,” Ritembwa 13, 1973, 4–5; unpublished transcript.
9. Wilford Woodruff, in Matthias F. Cowley, *Wilford Woodruff: History of His Life and Labors* (1909), 39.
10. Wilford Woodruff, in *The Discourses of Wilford Woodruff*, 305.
11. Joseph Smith in *Teachings of Presidents of the Church: Wilford Woodruff* (2004), 25–26; taraa naba Iotebwa Timiti, taekinaki iroun Wilford Woodruff, in Conference Report, Eberi 1898, 57.
12. George A. Smith, “My Journal,” *Instructor*, May 1946, 217.
13. Harold B. Lee, “Sweet Are the Uses of Adversity,” *Instructor*, Tuun 1965, 217.

Reiakinna n Ongo

TE MOAN IKOTAKI
N REETINI
MWANANGA I
ABERIKA MAIAKI

Iroun Matt McBride ao James Goldberg

Ana Tabo Ni Mwakuri te Ekaretia n Rongorongan te Ekaretia

R animata a ikotaki ni matan Frans Lekqwati 56-anaririki ngke e tekateka ni kaaitara ma Olev Taim, ana titeiki beretitenti. Beretitenti Taim e a bon tiba tuangaki bwa tera ana iango ni katean mwaangan te ekaretia i Frans mweengaia i Soweto, Aberika Maiaki.

“Bukin tera ko tang? I kanano kawakiko n aei?” e titraki te Beretitenti Taim.

Ko aki Frans e kaeka. “Aio te moan tai i Aberika Maiaki are temwaane ae mainaina kunna e tuangai au iango imwain ae karaoaki te babaire.”

Te Maiu iaan te Kaokoroaki n te Kun

Te ririki bon 1981. N te tai anne, bwatabwata ao mainaina i Aberika Maiaki a kaokoroaki iaan te babaire n te tua ae ataaki ni kaokoroaki n te kun. Te tua n te raurenako, n ikotaki ma tabun te Ekaretia n tukiia ibwatabwata mwaa-ne i Aberika man katabuaki nakon te nakoanibonga, a

Ieta: Te bike e bon katauaki n aron tii-mainaina n te aono iaan matoan te kaokoroaki n te kun i Aberika Maiaki.
Angatai: A 1952 totoko i Johannesburg wewete ibukin te inanomata ao katitaboaki.

boongata inanona bwa te Ekaretia e aki kona n rikirake ni maiu ibuakoia ibwatabwata i Aberika Maiaka. Kiriangainan te bong ae boou n 1978 ngke Beretitenti W. Kimball e karekea te kaotioti bwa ni uotakirakean tabun te nakoanibonga, ma te kakaewenako n te kaokoroaki ao te katei n nanououa imarenan reeti a bon tiku.

Te mwaiti ae bubura e angi ibwatabwatan Aberika Maiaki a maeka n te taau n taotira mwaitiia, ni katei maeka itinanikun bukiraken kaawa aika mainaina ni bubura n aron Johannesburg. Soweto, kauarerekean South Western Townships, te kabanea ni bubura. Aomata aika mainaina aki batu n nanako nakon aia taau ibwatabwata, ao ibwatabwata ake a nanakon kaawa ake a bubura aki butimwaeaki ni katiteboaki ma mainaina.

Frans ao ana utu bon ngaiia iteran te kurubu ae uarerekai mai Soweto ake a tia ni kariaia te euangkerio ae kaokai inanon te 1970. N te moan tai a iriira te Johannesburg Uoote. Natin Frans temwaane e uringa ututina n te Tabatukoraki n te aoa 4:00 a.m. n te aro are te utu ana ooa te turein are e moantai ni buti n rinanon Johannesburg ao

"Ti na kona n aki boraraoi iaon bwaa'i ake a riki itinanikun te ekaretia, ma tuua n tautaeka ao bwaa'i tabeua," e taratara, "ma ti boraraoi iaon reirein te euangkerio."

Ngaiia bon bwaenonia n ikotakiia Reeti nako are e kona naba n riki te namakin ae korakora n te kakaewenako. Josiah Mohapi e uringa ana taetae te

Te moan beretitenti ae te ibwatabwata n Bootaki n Aine Aberika Maiaki, Julia Mavimbela, e ira te katabwena ibukin teh Soweto Mwaanga kateitei n 1991. (Taraa ana karaki n atikoro are imwina)

ataeinimwaane ae mainaina onoua-ana-ririki n taekina ana taeka ae kaun ibukiia ibwatabwata are e ongo n te taromauri. "N na taekinna ma te koaua, I rang nanokawaii. Ma ngkanne e ongo ana taeka te tina n tuanga natina, "Te Ekaretia bon ibukiia aomata ni kabane." E rauaki man te kauring, Josiah e rau nanona.

Te Mwaanga i Soweto?

Beretitenti Taim e rang ataa aia namakin n rabwata ao kakaewenakoia kain te aro ake ibwatabwata ake a nang kaaitarai ni mwakuriia. E iangoia ni moan katean te mwaanga i Soweto ni karaoa bebeten te mwamwanaga ibukiia ma e aki tangiria ni karekea te namakin n te aro are ngke a aki butimwaeaki i Johannesburg. E moana karaoan ana intawiuia ma kain te aro i Soweto n te aro are Frans ena atai raoi aia namakin imwain karaoan te waaki ni mwakuri. A anganna te kaeka ae mataata: "Ti rang kukurei ni katea te Ekaretia i Soweto."

Beretitenti Taim e kinaia taan kairiri aika a tia n taneiai inanon nakoia ake a kona ni buokiia ake a tiba rairaki. E intawiuia e riaon 200 kain te aro i Johannesburg ao e moan weteaia 40 aika a kakawaki n ira te mwaanga ae

boou n abwakina ae tau ni buoka kataneiaia te kurubu ni bwaeonii ake bon kain te tabo ikekei.

N aron te kawai ae ti te arona ibwatabwata aika kain te aro a kuraoti inanon iteran te taau n te katei teuana n ira te Johannesburg Uoote, kain te aro aika mainaina a moanna n taneiai nakon te otabwaninin ao katei n aron ae karoaki i Soweto. Aki kona n nakoraoi bwaai n akean te kaangaanga.

Maureen vanZyl, kain te aro ae mainaina are e a kaman wete-aki ni beku bwa te Buraimwari beretitenti, akea ana iango ngke e a rineaki anenen Aberika Maiaki bwa te anene ni kaukuki n te Bootaki n Aine teuana te wiiki. E waekoa n reiakinna, e ngae ngke, bwa ibwatabwatan Aberika Maiaki a noora anenen te aba bwa te kanikinaa n te kaokoroaki n te kun ao a mwaiti taari aine ibwatabwata ake a nanokawaki man te rinean te anene.

Ibwatabwata ao mainaina ake kain te aro a katiteboaki n te aro are a kona ni karekea te bwaro nano n aron te aki mataata, ma a nooria n rinea bwa te tai ibukin maroroakina nte aoi n onea mwina ni karikirakea. "Ti ibuokanibwaia aekan bwaai ni kabane," Maureen e ururing. "N aroia ibwatabwata, tera ae kananokawaki ao n aroia ngkami mainaina, tera ti na kunea ni kananokawakiira iai. A kanga ni karaoi koauan bwaai ao ti na kanga ni karaoi koauan bwaai. Ao ngaia bon aio te tai ae tamaroa bwa ti na reiakinna n ikotaki."

Ngke te mwaanga i Soweto e a rikirake ni korakora, mwaanga a moanna ni kateaki n tabeua taau n kabonganaaki te banna ae ti te arona. Khumbulani Mdletshe bon te ataeinimwaane ae e maeka n te taau ae KwaMashu ni kaan ma Durban. Ngke e kaaina te Ekaretia n te 1980, e iai langoaia aomata aika a mainaina n aroia ae ataaki nakoia riki mwaane aika kairake ibwatabwata i Aberika Maiaki n te tai anne. Ma aroia n taneiai n te taromauri n ikotakiia reeti mwaanga e bita ana kario iango.

26 Riaona

"Ti kona n tii bitii iango ni koaua rinanon ara taneiai. Ti bane ni kainanoa te taneiai ae maiu aikai are ti na karekei inanon maiura."

Te Kanim Are Kabaeiia Aomata Ni Kabane

N 1982, Khumbulani ao tabeman riki ataeinimwaane n ana mwaanga a kaoaki n roko nakon aia maungatabu Kairake n Ataenimwaane. Ana beretitenti n te mwaanga, te tari ae mainaina arana John Manford, e tangriia ataeini-mwaane n taraa n tamaroa, bon tii tabeman ibuakoia iai kuniaka aika raraoi. E kanakoi kanoan ana kabwate ni kunikai, n tibwatibwai nakoia ataeinimwaane, ake a baini nakon te maungatabu. Te Tabati are imwiina, Beretitenti Manford e manga kunkainna n te tuite are e angan Khumbulani n tangoia. "I aki kona ni iagoa te aomata ae mainainai e a manga kunkaina te kunikai are I a tia ni bainna," Khumbulani e uringa, "ma boni ngaia arei. E moanna ni buokai n noori kaokoroia aomata aika mainaina nakon are I a tia nonoria mai mwaina."

Ngkai te Itingaun Kariaiakaki n te Aono, Unimwaane Mdletshe e matak, "Ti bane ni kainanoa te taneiai aikai are e karika bitakin maiura."

Buraekin Aberika Maiaki e moan karoaki n 1994 n riki bwa te kanikina-kaokoroaki n te kun n tei ibukin te katiteuanaaki. Te roro, baboboo, ao kiriin e tei ibukin te African National Congress, ao te uraura, mainaina, ao buru e tei ibukin te Boer Republic.

Te Kaokoroaki n te kun i Aberika Maiaki e toki n 1994. N angii bobotakin te taromauri e angii te ibwatabwata ke angii mainainai n te aaono, korakoran reken te inaomata e nanonaki bwa a rikirake mwaitiia kaain te aono ake a irengan. N aekaia bwaeoniaa n te moan mwaanga inanon aia taau ibwatabwata, kain te aro aika a kakaokoro aroia n taromauri ao a mwakuri n ikotaki n katearaké abanuean te Atua.

Te beretitenti n te titeiki i Soweto ngkai, Thabo Lebethoa, e kabwarabwara te euangkerio bwa kaanga te kuruu are katiteuanaia aomata inanon taai ni maenako. “Ti na kona n aki boraraoi iaon bwaai ake a riki itinanikun te ekaretia, ma tuua n tautaeka ao bwaai tabeua,” e taratara, “ma ti boraraoi iaon reirein te euangkerio.” Mwakuri man tibwauan te aa anne, aomata a kona n reiakinna mai irouia n tatabemania nako kakaokoron aron taraan reirei raoi ao te ongora ma te oota n tamnei. Teuana mai buakon kakawakin bwaai n taekan te kaiiriiri bon te ongora nakoia aomata,” ana kauring Beretitenti Lebethoa. “Ongora bwa ko aonga n oota. Ongora bwa ko aonga n namakin. Ongora bwa ko aonga ni karekea te kairi.”

Thoba Karl-Halla, te natiaine ae natin kain te aro n te Mwaanga i Soweto Julia Mavimbela, e kakoaua bwa te ongora e buoka riain te totoko n aki boraraoi man karika kammarakin te maenako. “I riai n ongora n te kawai are e na anganai te atatai n ataa unin te aomata are e bon riai n otinako bwa te tia bure nakoiu,” e taku.

Unimwaane Mdletshe e kaungaia Aomata aika Itiaki i Aberika Maiaki n te bong aei ni ukora te korakora n aroia aika kakaokoro, riki inanon te babaire ni kauntira. “Te Uea e na tangira anne,” e taratara, “ni karekeia aomata man kakaokoroaia ni kabane, katei, karinan ni kurubu n aomata, etc.” Ana wewete nakoia taan kaiiriiri aika kain aba rinanon te Ekaretia n reitinako ni kateia taan kaiiriiri man aroia aika kakaokoro, n aron aia kawai te roro ngkoia ni boutokaia. Ngke e kataia n roko n aono aika boou ao kurubu aika boou, e ataia, “ko na aki kuneia aomata aika mwaatai. Ma ko karekeia te taneiai inanon te Ekaretia. Ko na katea te taneiai man karekeia aomata ni kanoai taabe aika kakawaki e ngae ngke akea aia taneiai ao ikotiia ni mwakuri.” ■

Taetae a roko man te intawiu ae karoaaki irouia taan koro karaki n 2015.

Kamaiuan te Aba ae Tangiraki: Ana Onimaki Julia Mavimbela

Iroun Matthew K. Heiss

Ana Tabo Ni Mwakuri te Ekaretia
n Rongorongan te Ekaretia

*Julia e kaitibo ao e mare ma John
inanon 1946.*

Maiun Julia Mavimbela e waekoa ni bitaki inanon 1955 ngke e mate kainnabana, John, man kuratina n te rebwrebwe. Kakoaua ake a nooraki e kaotia bwa te aomata are temanna are irekereke, te Imatang, e taona ana rein John. Ma e aki reke n te bure te mwaane anne. Ma, bureitiman aika Imatang a taku bwa aki tarabwai Ibwatabwata ni butiia, ngaia are e bon bukintaeka John n te kurati.¹

Julia ai bon 37 ana ririki ao aman natina ao temanna iaon kawaina ni bungiaki. E karoaaki te kairua nakoina man te kakaokoroaki, bureitiman, ao waakin te moti. Ma n tokina e reia-kinna bwa e na aki irekereke ma te un; ma e kabanea maiuna ni kataia n teimatoa ni kamaiuaki n tangiran abana rinanon ana mwakuri Kristo. Bon ana tangira ibukin abana, ana onimaki iroun te Atua, ao kabanean nanona ni maiu ni koauan ana onimaki are e karekea aio.

Julia e bungiaki n 1917, te bina irouia niiman n nati. Tamana e mate ngke nimaua ana ririki. E katukaki tinana bwa e na kaikawaia natina bon irouna, ni karekea ana mwakuri bwa te tia uaati ao mwakuri tabeua n te mweenga.

Tinan Julia bon te aine ae taua te aro are e reireiniia natina man te Baibara. "Tinau e a tia n reireinai bwa

N na butimwaai bwaai aika buakaka n te maiu ao ni kaungai n aki tanrikaaki ma n ni babaire ibukin te tai ae na roko," e taku Julia. Tinan Julia e ata naba kakaawakin te reirei ao e karoao ana kabanea ni kona ni karekei reireia natina ma aki tau ana mwane.

Julia e a karekea riki ana kataneiai ao ana reirei ao e a mwakuri bwa te tia reirei ao te mataniwi n tia reirei ni karokoa e kaitibo ao ni mareaiki ma John Mavimbela n 1946. Iai ana titoa John ao e kabonakoa naba te irikomai. E kiitana ana mwakuri Julia ao e mwakuri ikekei. A katea mweengaia ao a karikiia natia. N aki tarae te kakaokoroaki, maiuia e rang nakoraoi. E ngae n anne, ni kabane akanne a bane ni bitaki imwiin maten John.

Iaon ruanimatek kainnabana, Julia e korei taeka aikai:

*Tangiran ao Ururingan
John Phillip Corlie Mavimbela.
Mairoun buuna ao ana utu.
Ma e teimatoa n tiku te
kakaokoroaki.
E bia wene n rau tamneima.*

Ni kabwarabwaraan te kaaua n rain, e taku Julia, "N ana tai ni koroboki, te tibatau are e tiku bon teuana te kairiribai ao te maraki—bwa te aomata are e karika te kabuanibwai, bwa bureitiman ake a kewe, [ao] bwa

te boowi ake a bukina kainnabau bwa ngaia ae e bukintaeka n te kabuanibwai are e anaaki maiuna iai."² Teuana te kakaewenako ae moan te korakora bon te tokanikai iaon te riribai ao te uninnano.

Bon imwiin maten buuna, n tairikin te bong n "aki mamatu," Julia e mii bwa e roko irouna John, n anganna tabeua beebwa, ao n taku, "Nako mwakuri." Ni kabwarabwaraan mwiin te mii aei e taku, "I kunea te kawai n otinako man raraoma inanon ririki aikai, ao anne rinanon mwakuri ma te komiuniti."

Uabwi te ririki imwiina, i nuukan 1970, aroia Ibwatabwata n rau e a riki bwa te kakeru ae bubura. Teuana te tabo are e waekoa ni kiriwe bon Soweto, are e maeka iai Julia. E taku, "Soweto e a riki bwa te tabo ae aki kinaaki iroura—kaanga ai aron ae ti mena n te tabo ni buaka."

Julia e maaku ngkana e manga oki unna ma a na kan kabomwi: "E a tia n riaon 20 te ririki imwiin maten John, ma I teimatoa ni kona n namakina kammarakin te tai anne." Ni kataakin

Inano: N tain te kakaokoroaki, Julia e a waakina ana onaroka n reireinii natina bwa "a tuai bane ni bua bwaai ni kabane."

Angatai: Julia ni kunnikaina n Zulu dress ni beku n ana Tembora Aberika Maiaki.

karekean te kamaiuaki, ibukina ma ana aomata, Julia e iangoia, "Tao ngkana I kona n reireinii natiu bwa a na tangira te ununiki, a tuai ni bua bwaai ni kabane." E katea ana onaroka te komiuniti are e kaota te kantanninga nakoia ana aomata ake a tii ata te maaku ao te un.

Ngke e mwakuri ma ataei n ana onaroka ana komiuniti, e reireinii: "Tina kena tanon te un ao n unika iai koraan te tangira, ao n tarai a bwa tera uaana ae e na kona n anganiira. . . Akea te tangira ngkana akea te kabwarabure nakoia tabeman."

E taku, "I ataa inanou bwa I urua au tano n un ngkai I kabwarai aia bure naake a tia ni kammarakai." Te maneka n un are e tiku imwiin maten John e a tabe ni mauna.

Inanon 1981, Julia e a kaotaki nakoia te Ekaretia. Mitinare, ake a karaoi mwakuri n ibuobuoki i Soweto, a kunea aia tienta ataeinimwaane bwa e riai ni waekoa ni karoaiki te onobwai. Inanona tabeua te wiiki ao a kaitika te tabo.³

N te bong teuana, Julia e tuangaki bwa e na mwakuri n te kirabu ni mwaane naba anne. Ngke e roko, e mimi ngke e nooria "uoman ataeinimwaane aika Imatang ake a rinnano n aia tabo Ibwatabwata." Mitinare a titiraki ngkana a kona ni kawaria ni mweengana n nikira te rongorongo. Teniua te bong imwiina, Unimwane David McCombs ao Joel Heaton a roko ao a bwaini oneaia mitinare ao ariau ni mitinare n aia kabaraaki.

E taekinna Julia bwa aia reirei mitinare are e moan roko "e rin n

taningana teuana ao e otinako n are teuana." Ma n rokoia te katentai, mitinare a titiraki ibukin tamnein Julia ao John iaon ana oo. E taekinna bwa buuna e a tia ni mate, ao mitinare a namakina te wirikiriki bwa a na taekinna nakoia te baire ni kamaiu ao te bwabetito ibukia mate. E taku, "Ngkana I a tibwa kakauongo, ni kakauongo raoi, ma nanou. . . . Ngke a reireinai mitinare te reirei iaon te kabaeaki ae akea tokina, I karekeea te namakin bwa aio te kawai n ikotaki ma au karo ao kainnabau." Julia e bwabetitoaki nimaua te namwakaina imwiina.

Te namwakaina imwiin ana bwabetito, Julia e taetae n tain te maungatabu n te titeiki. "Ngke I nakonako nakon te tabo n taetae," e taku, "I taku bwa angiina a kubanako. Ai tibwa aia moan tai n noora te Ibwatabwata n taetae n te maungatabu—tao irouia tabeman aia moan tai n ongora iroun te Ibwatabwata n taetae nakoia." E namakina te wirikiriki bwa e na taetae ibukin maten kainnabana ao riri ake e a tia ni mena iai inaon kanganga. E kabwarabwara marakina ao arona ni kunea n tokin te tai ni kunea te ekaretia are e na kona n reireinna raoi nanon te kabwarabure ni koaua."

Ana kanganga n aki butimwaeaki ao ni bwainikirinaki, a bon tuai n toki, riki imwiin tokin te kakaokoroaki n 1994.

Unimwane Dale G. Renlund man te Kooran n Abotoro n te Tengaun ma

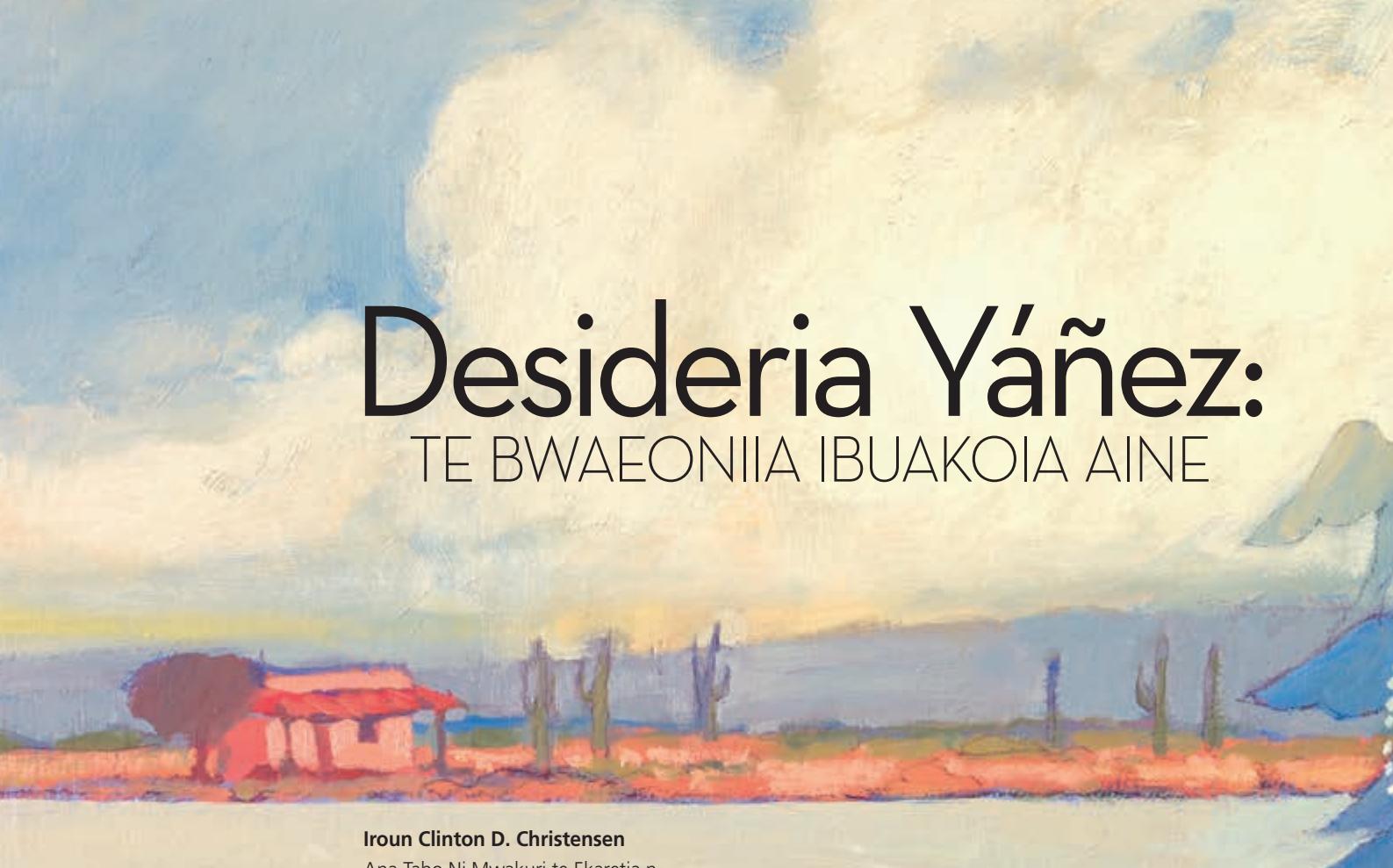
Uoman, n ana maroro n Eberi 2015 n te maungatabu ni kabuta, "Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira Teimatoa Kataia," ni kaongoana n te kabuani-bwai are a rinanona Julia ma natina te aine Thoba n aki tobwaki raoi irouia tabeman kain te aro aika Imatang." Thoba e aki rau nanona n te bwai are e karaoaki nakoina. Te bwai are e a riki bwa angana ni kiitana te Ekaretia, ao n riki bwa te tai n reireinaki ae aki uaana. E kaeka Julia, "O, Thoba, te Ekaretia ti tebo ma te onaoraki ae bubura, ngaira ni kabane ti bane n aoraki n arora nako. Ti nako n te taro-mauri bwa tina buokaki."⁴

Julia e kunea bwa te kamaiuaki e kona n reke rinanona ana euangke-rion Iesu Kristo, tiaki tii nakoia, ma nakoia naba ana botannaomata. Ana beku n te Tembora i Johannesburg Aberika Maiaki e reireinna bwa inanon te tembora, "akea te kakaokoroaki imarenaia aomata ni kaineti ma aia reeti. Akea te Imatang. Akea te Situ ke te Zulu. Ko tii ata te namakin n te katiteuanaaki."

Julia Mavimbela e mate n Turai 16, 2000. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Ma tii ae kaotaki, taeka ake a roko mairoun Laura Harper, "Mother of Soweto": Julia Mavimbela, Apartheid Peace-Maker and Latter-day Saint," unpublished manuscript, Church History Library, Salt Lake City.
2. Inanon ana koroboki Harper, te taeka *lump* e kabonganaaki n onea mwiin *lump*. E ngae n anne, Thoba e kamatoa bwa taeka are e koreaki iaon kabwarabwaki iaon te ruani-mate e korea te taeka ae *lump*.
3. Mairoun David Lawrence McCombs, marorona ma te tia korokaraki, Aokati 25, 2015.
4. Dale G. Renlund, "Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira Teimatoa Kataia," *Liahona*, May 2015, 57.

Desideria Yáñez: TE BWAEONIIA IBUAKOIA AINE

Iroun Clinton D. Christensen

Ana Tabo Ni Mwakuri te Ekaretia n
Rongorongan te Ekaretia

*I mwiin
miina e a kairia
nakon te euau-
ngkerio are e a
tia ni kaokaki,
te Aomata ae
Itiaki are ngkoa
mai Mexico e
riki bwa te bwae-
oniiia ae kakaa-
onimaki n te
Ekaretia.*

Nte tairiki teuana ni moan te 1880 e matu Desideria Yáñez n te auti ae baobao taubukina ae kamwengaraoi n te tabuki ma arokana aika kariin ni maten baaia ao ni kateketek i Nopala Mexico. Ngke e mii, e noora te boki ae te bamburete n atuunaki *Voz de Amonestación (Te Bwanaa ni Kauring)* are e na bita maiuna ao ni buoka maiuna n tamnei. Ngke e a uti, e ataia bwa mwaane ake a booretia te bamburete a mena i Mexico City.¹ E ataia naba e bon kaangaanga rabwatana ni mwananga 75 te maaire (120 te kiromitta) nakon te kaawa, ma e motikia bwa e na irira te namakin ni miina ao ni kakaea te kaeka.

Ana Onimaki te Utu

E marooroakina miina Desideria ma natina te mwaane ae José. E kakoaua neiei ao e mwananga nako Mexico City n oneamwiina. E a moanna ni ingainga ni kan marooro ma aomata ao n te kabane e kaitibo ma kaain te aro ae Plotino Rhodakanaty, are e kairia nakon te Outerio ae San Carlos.²

N te outero, José e kunea Unimwaane James Z. Stewart ni kaeta te kaobii are e booretia Parley P. Pratt *Voz de Amonestación*, te bamburete are e nooria naba Desideria inanon miina. I mwiin marooron José ma Unimwaane Stewart ibukin miin Desideria, mitinare a angan José tabeua ana bamburete te Ekaretia, n te tai are *Voz de Amonestación* e tuai ni bobonga booretiana, ao Unimwaane Stewart e korea taekan te maroro ae kakkurei inanon ana tienoro.³

I mwiin te mwananga ae abwabwaki n te kawai ae bubu, e a manga kaitibo José ma tinana. N reiakinan koauan raoi te bamburete, e ataia Esideria bwa e bon koaua miina. E kamatebwiaia te bamburete are e uotia José nakoina, ao aan reirein te euangkerio ake a mena inanona e riingaki iai nanona. E tangiria ni kan bwabetitoaki.

E kuneaki iroun te Mitinare

Ibukina ngkai e teimatoa Unimwaane Stewart ni katiaa *Voz de Amonestación*, Unimwaane Melitón Trejo, te mitinare mai Tibein, e kamwanangaaki nako Nopala

bwa e na kakaea Desideria ao José. N Eberi 22, 1880, Unimwaane Trejo e bwabetitoa Desideria Quintanar de Yáñez, José Maria Yáñez, ao natin José te aine ae Carmen. Desideria bon te ka 22 n aomata ni bwabetitoaki n te Mexico Mition ao te moan n aine i Mexico nuuka.⁴

Rimwi n te namwakaina anne, José e okira riki kawan Mexico ao n okira mweengana ma 10 katooton *Voz de Amonestación*. N te kabane ao e a noora te bamburete Desideria inanon miina. Irouna te bamburete bon te kauring ae rabwata bwa e kanga te Uea ni mwakuri nakoina n ae onoti ao ni kairia nakon te euangkerio ae e a tia ni kaokaki.

Ana Boki Moomon n te Moan Taetae n Tibaeniti.

N ana ririki ae 72, e kunea Desideria bwa e tabe ni kekeerikaki marurungin rabwatana. N te 1886 e aki kona ni kitana mweengana ae uarereke i San Lorenzo irarikin Nopala. N te tairiki teuana ae kakamaaku, taan ira a urua ana auti ao n rin inanona, a tiriboa, ao ni birinako ma \$3,000.⁵ E maiu Desideria. N oneamwiin buan te kantanninga, e kakantaninga Desideria inanon te onimaki ibukin ana ibuobuoki te Uea. E a kaman reiakinna man miina bwa te Uea e ataa ana kaangaanga.

Ngkanne n Okitobwa 1886, te Abotoro ao uoman berititenti n te mition a karina n roko ni kawara te aono E tuangiia José Yáñez taekan korakain tinana. A waekoa n roko taari aikai nakon mweengan Desideria. E kukurei Desideria ni kaiitibo ma Unimwaane Erastus Snow man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman ao ni katokai baina i aon atuuna ao n anganna ana kakabwaia te nakoanibonga.

N rokoia taari aikai, te berititenti ae boou n te mition, Horace Cummings, e miimi iai Desderia ma rongorongo aika kakawaki. E tuangnga bwa moan rairan ana Boki Moomon ae bwanin n te taetae n Tibaeniti e a kaan tia i Salt Lake City. E waekoa Desderia ni bubuti katootoon te boki ae tabu ae e a kaan tia.

Teuana te namwakaina imwiina, Beretitenti Cumming e oki nakon mweengan Desideria ma katootoon te boki. Man te bwai are e rinanona, e koreia, "Kawarkin te unaine ae Titita Yáñez, ae kainnanno buokana ao e anganna ana Boki Moomon are I kanakoa nako Utah ibukina. Bon te moan taetae n Tibaeniti are a karekeaki i Mexico. . . . E rang n taraa ni kukurei iai."⁶ Aio bon ana kabanea n roko te mitinare ni kawara Desideria inanon maiuna.

E tionako ma e aki Mwanuokinaki

N 1889 10 te ririki i mwiin rokon te euangkerio i Mexico nuuka, taan kairiiri n te Ekaretia iai aia kanamakin bwa a na kanakoi bwaai n ibuobuoki n te Ekaretia ni katei taian korone i Mexico meang. Kaain te aro i Mexico City, tao 1,000 te maaire (1,600 kiromiita) man taian korone, n taraakina kanga ai aroia tiibu ake akea aia tia kawakin tibu n aroia mitinare ngkana a nako meang. E ngae ngke e mena ibuakoia ana utu, e ataia Desideria bwa a riai ni kamwakura te euangkerio n te tabo ae raroanako. E nanonaki n ae e na bon aki kona n reke ana tai n ira te Bootaki n Aine ke ni karekei kakabwaia man te tembora ngkai e maiu.

Ma e ataia bwa te Uea e kinaa. Rinanoia Ana toro, te Uea e kaota Ana iango ni buoka temanna ma temanna nakoia

Ana nanai. Ibukin miina, ana kakabwaia te nakoanibonga, ana Boki Moomon, e a kona Desderia ni kaota ana koaua ae matoatoa bwa te Atua e tabeakina kainnanona ni maiun rabwatana ao n tamneina. E ngae ngke te rabakau aei e aki katoka kataakina ma kakaewenakoana ake a kaoti inanon maiuna, e anganna te onimaki bwa te Uea e na katoka rawawatana n taainako.

Te Aroaro ae Teimatoa

N 1903, a oki mitinare nako Mexico maiaki ibukin te moantai man 1886. A kaitibo ma José, are e kakimototoa ni karakina aroaron Desideria ma teimatoana ni uaa te toki ao ana onimaki man taku bwa buuna te aine ao tinana “a mate ma aia kakaonimaki ae bwanin n te Moomon” ao bwa iai a ana “kantaninga ni mate inanon te moomon.”⁷

I mwiin miina, e moana tikuna Desideria ni kawain te euangkerio, n riki bwa te bwaeoniiia n te Ekaetia i Latina. Uaan te onimaki are e unikaki rinanon te mii n 1880 e aki matebuaka; e bwebwerake ngkai e karaoa ana berita ae tabu Desideria n te bwabetito ao n rinanon kataakina inanon te onimaki. E na taraa ni bebete iroun Desideria ni mamaara n te maiu n tamnei ngkai ngaia ma ana utu a maiuakina te euangkerio n te tabo ae tionakoma kaain te Ekaretia, ma e teimatoa ni waaki nako. E ataia

e tabeakinna te Atua ao n tararuia ni mwakoron ana aonaaba ae uarereke.

E ngae ngke e aki kona ni kitana mweengana, e riki bwa te katooto n te onimaki, botumwaaka, ongotaeka, ao te tia kamanoia tiaki tii ana utu ma nakoira n tatabemaniira nako n reitanako taimneia bwaeoniiia. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Taraa ana Beeba ni Mitinare Alonzo L. Taylor, Turai 10, 1903, ao Rongorongo ibukin Manin koroboki ibukin Mexican Mition ao Ribooti ibukin Rongorongo, Turai 7, 1903, Te tabo n Tangoboki n Rongorongan te Ekaretia, Salt Lake City.
2. Taraa ana Beeba ni Mitinare Taylor, Turai 10, 1903, ao James Z. Stewart Papers, Beberuare 17, 1880, Te tabo n Tangoboki n Rongorongan te Ekaretia.
3. Taraa ana Beeba Stewart, Beberuare, 17, 1880.
4. Taraa Moses Thatcher, Journal, Nobembwa 20, 1879, ao Stewart Papers, Eberi 26 ao Tuun 20, 1880, Te tabo n Tangoboki ibukin Rongorongan te Ekaretia. Desideria bon te moan aine ni bwabetitoaki i mwiin kaukan Mexico Mition n 1879 i Mexico City. E ngae n anne, te mition ae uarereke nakon meangin te kaawa ae Hermosillo n 1877 e riki imwiin bwabetitoakiia ni man aomata n te kaawa ae uakaan, n raonaki ma Maria La Cruz Paros, te moan aine ae kinaaki ae rairaki mai Mexico. Rekooti man Aobitin Mexico Mition a karaoaki mairoun Moses Thatcher e korea aran Desideria Yáñez bwa te moan aine ae rairaki, ngke ngaia te kauoman ae kakaouaki. Taraa naba Kauringaan Garff, akea bongin namwakaina, Te tabo n Tangoboki n Rongorongan te Ekaretia.
5. Taraa ana Beeba Horace H. Cummings, Okitobwa 24, 1886, Te tabo n Tangoboki n Rongorongan te Ekaretia.
6. Ana Beeba Cummings, Nobembwa 29, 1886.
7. Ana Beeba ni Mitinare Taylor, Turai 10, 1903.

Kaikawaakin Natira te Mwaane

n ara REITAKI MA TE ATUA

Iroun Kami Crookston

Au taratara n te nakoa ni karo bon teuana ataakin raoi te riai irouia ataei ake a kunnikaiaki n ae tararaoi n taainako ao n aki kona ni bareka. I waekoa ni katamneia te atatai are I mateakinna ngaia bon te kario iango. I rikirake ni kariaia au auti ae barekareka ao bwairi aika a ngako ibukina I ataia bwa a kaoti ma kakabwaia aika moan te kamiimii ake I kona ni karekei. Ma te bwai are I aki kona n iangoia bon te korakai are N na kaitaraa ngkana I kaikawairake natiu, ai moararariki natiu te mwaane ae Brad.

E kaoti inanon te maiu aei Brad n aron te ataei, ma e aki rang maan ibukira ae ti na ataia bwa iai kaokorona. E aki kona n nako n te netiuri n akea kainnabau ke ngai ma ngaia ibukina bwa e bon rang kakan unuun. Ngke e a ikawai ao n takakaro ma ataei, e kainnanoa reitinakon tararuana. Ngke ti ukoukora buokara, ti tuangaki bwa ti riai n teimatoa n reireinna. Ti karaoi bwaai ni kabane ake ti kona n iangoi: ti kakae i aonraain, ti wareware ni booki ni wareware n nakoia kaaro, ao ni bubutia taokita ao kaain te utu. N te kabane, ngke e a moana ana reirei Brad, e kuneaki bwa e karako ana kakamwakuri ma nakobuakan ana kakaungo, ke ADHD, n ai aron naba ana kaangaanga aika mwaiti.

N te moan tai ti namakinna bwa iai ara kantninga. Ngkai ti a karekeana kukune te taokita, ti a moanna ni karaoa te baire ni kamarurung. Ti kantningaia bwa e na iai buokakin Brad ni bwainaoraki ake a buokaki iai tabeman. N aki tekeraoi, anuan Brad iaon bwainaoraki e rikirake ni buakaka ngkana e aki kabongana, ngaia are e a riai ni katokia. I namakinna bwa mwakoron au kantninga e a bua.

N te bong teuana ngke onoua ana ririki Brad, I kaitaraaki ma teuana rootakin ana namakin. I a tangiria ni kabwara nanou. I nakon au ruu teutana te tai ni bon tii ngai, ao a waanako ranin matau iaon ubu. I tataro ibukin te korakora bwa N na konaa ni kaaitarai taai ni maatu ngkana a kaoti.

*Ngke I reiakina
kamanenaan
bwaai n ibuo-
buoki n te maiu
n tamnei ake a
tauraoi nakoiu,
I karekei iango
ni kawai ake
a na buoka iai
natiu te mwaan-
ne ao ni kona
ni kaitaraa oin
kataakiu.*

Ngai ma kain-nabau ti karaoa ara kakae ao ni kunei bwaai n reirei aika mwaiti ibukin buokara, ma ti mwaninga teuana are te kabanea ni kakawaki: te tataro.

N na kanga n teimatoa ni karaoa aei, te bong teuana ma teuana? I namakinna I tuanako ma te bwai are I kona ni kaitaraa. E oota te Tama are i Karawa n aron rawawatan te kaangaanga? Ngkana e tangirai raoi, I iangoia, E na kanakoa te rawawata aio mairou ao ni kaoka marurungin natiu. Iango ma namakin akana a katobibiai akanne ngke I kataaki are I kaitara ma ngaia e rikirake ni buakaka n oneamwiin te nakoraoi.

Rikin ni Koaua te Kataaki

I taku bwa I oota n taian kataaki. Ti bon riai n rinanona n ai aron te bwaata ae kabueeaki iaon te ai ni umuumu. Ti riai n rinnako ao n otinako man te ai, ao ngkanne e na oki te maiu nakon arona are mai imwaaina ni karokoa te raaun are imwiina ni kabuebue-na ao uranana. Ma I a kaman tia ni kaitaraa te kataaki aei inanon ririki, ao e aki toki. I namakina te rawawata bwa e rikirake, ao namakinan te mamaara e kananorinanoai ni bubuti buokau rinanon te tataro.

I ataia ngkanne bwa te tabo are I riai ni kawaria ibukin karauan nanou ao te atatai bon te tembora. Man ana kairi te Tamnei, I nooria bwa ti aki kona n rinei kataaki ake ti karekei n te maiu aei ke maanra ae a na toki iai. Te bwai are ti kona n taobaraia bon te kawai are ti iangoia ao ni mwakuri ngkana a roko taian kataaki.

I nooria bwa bukin namakinan te rawawata i bon ibuki ibukina bwa I kariaia te nanoanga are e a kaona nanou. Te moan bwai are I baireia bwa N na karaopia bon katokan iango n tarai baika a kabwaka ake a kaoti n au iango, n aron ae "E katanginano aio," "I aki kona ni karaoa aei," "Bukin tera e aki kona n okira aron rikina Brad?" ke te bwai ae te kabanea ni buakaka are a karika te iango n taraakin baika a kabwaka, "Ngai tao te tina ae buakaka." I mwakuri korakora ni katoka

iangoakin baika a kabwaka i atuu, ao I nooria bwa bwanaau raoi e a taotaonaki n nano riki ao n tangira ngke I barongai aroia natiu.

I kaungaai naba n iangoan baika a raraoi. I moanna n iangoia, "E tamaroa ae ko karaolia," ao N na boni bae n anganai kamoamoa-akiu, n aron ae "Kuarerekea bwanaam ao tai takaaru. Arom ae ko na katotoonga!"

Onimakina te Atua

Imwiin te bong ae onoti ae kaangaanga, I titirakina kainaabau bwa e na anganai te kakabwaia. N tain kakabwaiaku I kauringaki bwa Ngai natin te Atua te aine, E kinaai ao e atai kainnanou, ao natiu te mwaane bon natin te Atua te mwaane. Brad bon natin moa te Atua, ao Ngai ma kainnabau ti ibuokanbwai ma te Atua n tei ibukin Brad. I nooria bwa I aki bae ni kamanenai bwaai ni mwakuri ni kabane ake a katauraoaki n te ibuokanbwai ibuki. Ngai ma kainnabau ti karaoa ara kakae ao ni kunei bwaai n reirei aika mwaiti ibukin buokara, ma ti mwaninga teuana are te kabanea ni kakawaki: te tataro.

I moanna n tataro ni katoa bong bwa N na kanga ni buoka Brad. Ngkana e a roko te namakin ni kakaiun irouna, N na bae ni waekoa n tataro ibukin ana kairi te Tamnei imwaain kawarana. Ngkai I onimakina te Atua ibukin au boutoka ma ana kairi te Tamnei ibukin natiu te mwaane, I a moanna n oota bwa aekakira arou ao tera ae I kona ni karaopia ibukina. I keiaki n ira ana taeka Aramwa: "Ao aio au kakatonga, bwa N na kona n riki bwa te bwai ni mwakuri inanon bain te Atua" (Aramwa 29:9).

E waekoa te bitakil I iangoi iango ao kawai ibukin buokan Brad. I kamanena te bootaki n utu n te tairiki bwa te bwai ni mwakuri ao n tataro ibukin iango bwa tera ae N na reireia. I wareki naba booki aika tabu ma nanou raoi ao ni kinai taeka n reirei irouia kaaro ake a mena inanona. I a moanna ni kaonaki ma te kantaninga ao te raunnano.

Ngkai ti reitinako ni kamwakura te iango are Ngai ma kainnabau ti ibuokanbwai ma te Atua n tararuakin natira ao ni kamanenai bwaai ni mwakuri ake E a tia n anganiira, I a moanna n onimakina riki te Atua. I ataia bwa au rabakau n tararua n aron nakoia kaaro e karako, ma te Tama are i Karawa ae tangira are e atai bwaai ni kabane ao n tangira natiu te mwaane nako are I tangiria e kona ni buokai n riki bwa te tina ae tamaroa ao ni korakora. Ao e ngae ngke I teimatoa ni korakai, I ataia bwa e na reke iaa buokau. I ataia ngkai bwa tabeua kataaki akea tianakin taia, ma ngkana I kateimatoa matau iaon te bwai ae akea tokina, e na buokai te Atua.

Karekea te Kimwareirei n te Tai ae Uarereke

Ngkana a rang nakobuaka taai, I reireinaki ni karaurau n anaa te tai ni kimwareirei ni bwaai aika tamaroa riki—bwaintangira—ake ti anganaki. Ngkana e rawa ni kairoroaki natiu te mwaane ni kiitnai, I bon kakaitau. Ngke I matakauakina natiu te mwaane n toka n te bwati n akea temanna ae e na tekateka irarikina, I kakabwaiaaki ni karekea te boki ae tabu are e kaoti n au iango: Bwa E na nako n rimoara. E na mena i angataira ao i angamaingira, ao E na mena tamneina inanora, ao Ana katobibiira Ana anera, ni uotira rake (taraa D&C 84:88). I ataia bwa e aki maroaa Brad ao e na bon aki.

Boni ngaira te utu ae akea tokina, ao ma aia ibuobuoki aomata ake a tangiriira ao Tamara are i Karawa ae tangira ae tararuaira, I kona ni butimwaai bwaintangira aika uarereke ake I anganaki ni katoa bong ao n namakina te kimwareirei ao te kukurei are ti bon riai ni karekei. Ao ma kakabwaia akana a uarereke akanne ao ana ibuobuoki te Uea, I kona n riki n are N na bon riai n riki iai, n aki tabe bwa maanra anaakina. ■

E maeka te tia korokaraki i Utah, USA.

Ngke e bwabetitoaki Murilo ngke 16 ana ririki, ana utu ni kabane aki kukurei irouna bwa e na bwabetitoaki. Ngke e karekea weteana n nako ni mitinare, ana karo a karenakoi ana kunnikai n taromauri ao a tuukia n nako ni mitinare. E aki toki ni buoetia ana utu nakon te Ekaretia, ma e tiku n namakinna n aki tau ibukina ngkai e aki riki ni mitinare.

CODY BELL, TE TIA RAWETAMNEI

Murilo Vicente Leite Ribeiro

Goiânia, Brazil

E kaangaanga irou ae ngai te ataeinimwaane ae N na aki nakon au mition. I namakina te bakantang irouia raoraou ake a tia n nako ni mitinare, ao I namakinna ae I tiku n ti ngai n te taromauri. Tabeman aomata a taku bwa I aki nako ibukina bwa I aki tau. Ma I karaoa au kabanea n tamaraoa n tiku ni matoa n te onimaki.

Ririki tabeua imwiina ao I kaitibo ma Unimwaane Jairo Mazzagardi man te Itingaun ngke e roko ni manga bairea ara titeiki. E tuangai ibukin au mition.

"I aki nako ni mitinare," I taku, ao ni moanna n tang.

Te Tari Murilo," e taku, "tai tanrikaaki; taraa ae imwain. Are e tanrikaaki e nakonako n okirikaaki, ao are e taraa ae imwaina e nako-nako n waakirake. Ko itiaki."

Ti tebo ma e a tabekaki nako mai iaon nukau te baekibaeki ae te onoua n tan.

E tuangai bwa n na oki ma kainabau ao ni weteai bwa n na beku bwa te beretitenti n te titeiki.

Wareki riki ana karaki Murilo n te Riaona iaonrain lds.org/go/71738.

waaki ni kabuta te jeepney
ao ni mwakuri bwa te tia
kabonakoi bwaai ni karekei
kainnanora.

E RARIKIN MA E ONRAKE N TE ONIMAKI

I mwiin au beku i Biribin Cagayan de Oro Mition, iai nanou ae korakora bwa n na ira aia reirei burabeti ao abotoro ni mare n te tembora. Angiia au koraki aika tiaki kain te aro ao raraou, ao bon tabeman kain te aro, a taku bwa I riai ni karekea moa au tekurii ke ni karekea au mwakuri ae tamaroa imwain ae I iangoa te mare. Ngai naba I aki iangoia ni karokoa I a kabae.

E bon nako nanou, ma I uringa karakinan Beretitentil Gordon B. Hinckley (1910–2008) ngke e karekea te wewete bwa e na nako ni mitinare i England. E katauraoi ni kamwananga i nuukan bwakan kaubwain te aba ao raraoma ake a katabeaianga. Bon imwain nakona, tamana e anganna te kaati ma taeka aika nimaua iaona: “Tai maku, ko na ti onimaki” (Mareko 5:36). I uringa naba ana taeka au bitiobi: “Bwaina te onimaki. E na katauraoi bwaai te Atua.” Taeka aikai a kaunga nanou ao a anganai te korakora ni waaki nako.

E ngae ngke I rarikin, I mare ma au kabae ae tangiraki n te Tembora i Manila i Biribin. Tabeua te tai imwina I a mwakuri n te kambwana are e tangirai bwa N na mwakuri n te Tabati. I tangiria ni kawakina mimotongin te Tabati, ngaia are I taua te mwakuri aei n te tai ae uarereke. A mwaiti aika a titiraki bwa e aera I kuitana au mwakuri, ma I kataia n teimatoa, ni kaokiokia ibon irou te taeka ae “Bwaina te Onimaki. E na katauraoi bwaai te Atua.”

I waaki ni kabuta te bao ao ni mwakuri bwa te tia kabonakoi bwaai ni karekei kainnanora ao ni katauraoi imwain bungiakin ara moan nati. Kainnabau e ataia ae I a rangi ni kua ni kataia ni karekei bwaai ibukin ara utu. E tuangai bwa I riai n oki nakon te reirei, ma I taku bwa e na bon kaangaanga ae ko na mwakuri, beku n te Ekaretia, ao n riki bwa ataein te reirei.

I bon eti, bwa e *bon* matoatoa. Ma

ti karaoa ara kabanea n tamaroa ni kawakin tuua. N tainako e na aki tau ara mwane, ma man ana ibuobuoki ana Mwane n Reirei ae Teimatoa te Ekaretia ao I a kona ni kabanea au reirei imwain bungiakin ara kauaman n nati. E reke au mwakuri bwa te tia reirei n te kauarinan ao n tokin te tai I a riki bwa te Kouoteneita n te Tieminari ao Intitute.

Imwiin irakin aia reirei burabeti ao taan kairiri tabeman n te Ekaretia e buokai n ataia bwa te mare e karekei tibwanga aika a korakora ibukin te rikirake n te maiu n tamnei ao te nano ni mwaane. I a tia ni kakabwaiaki ibukin au mare ao te euangkerio.

Ti aki riai ni maaku, riki inanon kaangaanga aika matoatoa. Ti na tii riai ni karaoi ara kabanea n tamaroa n uringii taeka aikai: “Bwaina te onimaki. E na katauraoi bwaai te Atua.” ■

Richard O. Espinosa, Tarlac City, Biribin

KARAUNANO IMWIIN BWAKAN NATIU

Te bwi ma wanua te wiiki n au kaaua n namwakaina ni bikoukou, I uti ao ni kunea bwa iai te raaraa ae nako teutana mairou. I namakina te raraoma ngke e aki toki te raaraa, ngaia are I a baireia bwa N na nako n te ruu ae te imetientii.

Inanon butiu ae moan te abwaki nakon te onaoraki, iai au kantaninga ao n tataro bwa a na nakoraoi bwaai ni kabane. I taku bwa te bwai ae buakaka ae e na riki e na bae te taokita n tuangai n rawea motirawau iaon te kainiwene tabeua te bong.

Ngke I a karinaki n te onaoraki, a karaoi tabeua tutuo taan mwakuri. A kunea bwa e aki kakamwakuri buroon te ataei. N te tutuo e "mate te ataei inanon te biroto." Akea te bwai ae e kona ni karaoia te taokita n te

iango ae riaon riki anne, ngaia are e a kaotinakoai man te onraoraki.

I okira mweengau ma namakinan te nanokawaki ao te maaku. I aki kona ni matu n te tairiki anne. Ngke I teirake man au kainiwene n te ingabong are i mwiina, I kanamakinna N na riai nako n ira te tetere ibukin te entaumente n te moaningabong n te tembora.

Ni kaanian banen te tetere, a toka matau iaon taian mwamwa ni mare ao ni kabae ake a nim iaon baiu. Bon ana bwai tibutoru are I aranaki imwiin arana. E mate ngke nimaua au ririki, ao I a tia ni wareka rongorongan maiuna n te tai ae nako. I uringnga bwa a mwaiti ana tai ni bwabwaka natina inanon ana tai ni bikoukou ngke uabwi tabun ana ririki.

N te ingabong koraki I kataia ni kakorakoraa n aki tang n nanokawaki

ao ni maaku, ma n te tai anne, I namakina te rau. I namakina karauan nanou. E a tia tibutoru te unaine n rinanon taneiai ni kakatai aika ti te arona inanon maiuna, ao e a tia te Tia Kamaiu ni buokia. I namakina te kakoaua bwa E na bon buokai naba.

"Ao e na uota iaona mamaaraia, bwa e na on nanoia ma te nanoanga ni kaineti ma te maiu n iriko, bwa e na ataia ni kaineti ma te maiu n iriko bwa e na kanga ni buokia ana aomata ni kaineti ma mamaaraia" (Aramwa 7:12).

I kakaitau n ae korakora ibukin te rau are e kaoti man kakawaran te tembora, ibukin aia kakaonimaki au bakatibu, ao ae moan te kakawaki riki, ibukin ana karea ni kamaiu te Tia Kamaiu Iesu Kristo. ■

Emily Miller, Texas, USA

Au mwamwa ni mare ao ni kabae bon ana bwai tibutoru te unaine. I uringnga bwa e mwaiti ana tai ni bwabwaka natina inanon bikoukouna.

KATOKAANA AO TIBWAUAAN TE EUANGKERIO

Te buti ni kawain aban Engiran n taabo ake aootata e rang mabu man rau iaon ni kawaiu nakon te umwantabu ni moaningabongin te Tabati. Iaon kawaiu I noora te unaine n iteran te kawai. N na baireia bwa N na waekoa n tei ke N na aki ao n nooria ngkana e kan toka.

I namakinna bwa I riai n tei. E tuangai arana ae Mary ao e taku bwa e a tibwa roko naba n te tabo arei. I kunea bwa tabeua te teekan imwiina ibukina ke tabeua te teekan imwaina ibukiu ao ti kona n tibanako mai iroura. Bon te tai ae rokorao!

E tuangai te tabo are e tangria n nako iai, ao e bon kaan ma te umwantabu. I taekinna bwa bon iaon kawaiu n nakon te umwantabu ao I titirakiina ngkana e a tia n ongo taekan te Aro. E taekinna bwa iai ana onimaki iroun

te Tia Kamaiu ma e uarereke ana atatai irouwia aika Itiaki ni boong aika Kaitira. Ngke ti buti I tibwuaan te euangkerio ma ngaia.

Ngke I nikira Mary, I tuangnga bwa I kona ni katoka n okiu man te umwantabu ngkana e bwara te taromauri. E kariaia, ao ti bairea bwa ti na kaitibo n te umwantabu. Ngke I nakonako nako nanon te umwantabu, I kuneia mitinare ao I butiia katotoongan ana boki Moomon bwa a na angan raraou ae boou. Imwiina, ngke e roko n te umwantabu, kain te aro a rangi n iraorao ao a tibwa aia koaua nakoina.

Ni butira n oki I tuanga Mary e kona ni karaka riki ana atatai iaon Iesu Krito man warekan ana Boki Moomon. I tuangnga naba te tabo are e kona iai ni karekea rongorongon

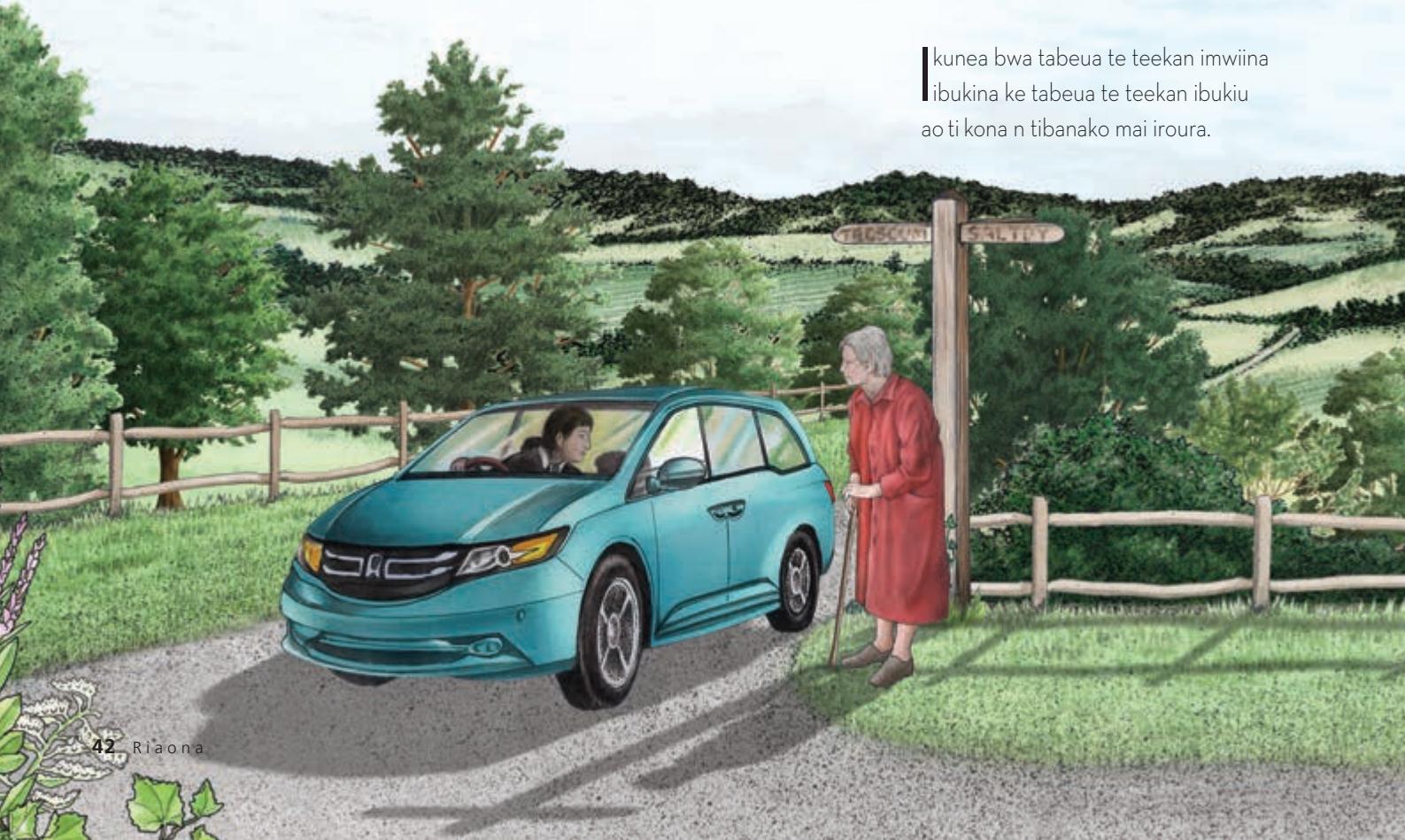
kaotin te Tia Kamaiu nakoia Nibwaite. E ngae ngke reken ana tai ma Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira e uarereke taina, I ataia iai te bwai ae e a tia n namakina. I kabwaka Mary n te tabo are ti kaitibo iai. I aki kantaningaia bwa N na manga noria riki.

Ngke I buti n okira mweengau man te mwakuri n te bong are imwiina, te karao kawai e kairai nakon te kawai ae I aki totoua mai imwaina. I kubanako ngke I a manga noora Mary! Ngke e noorai, e moangare. I kukurei ni manga katoka.

I tuai manga noora Mary imwiina, ma ngke I uringa are I rinanona, I kakaitau bwa te Uea e a tia ni karekea au tai n tibwuaan te euangkerio. I ataia bwa te Uea e kakabwaaiaira ma ana tai ae kororaoi. ■

Michael Curran, Gloucester, England

kunea bwa tabeua te teekan imwiina ibukina ke tabeua te teekan ibukiu ao ti kona n tibanako mai ioura.

ANERA A UOTA TE OOTA NAKON MWEENGAU

Moaniningabongin te Tabati teuana I titirakinaki ngkana I tangiriia taan reirei n te mweenga ni kawarai. I a bon tiba buuraure n te tai ae aki maan ao I mena n te tai ae matoa n aron te maiu ni mwakuri iroun te tina ae iai natina uoman aika uarereke. I taku I butimwaea kawaraku. N te tai anne, I bon namakina te un n arou aon namakina te kakorakora n tiku n tii ngai.

Te wiiki are imwiina, uoman taa-ri mwaane aika tamaroa a roko ni mweengau. Inanon aia kakawari a titiraki n aron te titiraki ae babainaki ao n tibwuaa rongorongan te euangkerio ae uarereke ma au utu.

Ngkanne taari mwaane aika tamaroa aikai a titiraki, Titita Nereida, tera ae ti kona ni buokiko iai?"

N aki iango teutana n aron taekana,

I tuangiia wiikin te taura aki ura ietan te kaintamwarake ni uaerake nakon te kauoua ni burooa. Iai onean mwii wiiki, ma I aki kona n rootia ieta teutana ibukin oneakiia, ao I raraomwa ni kabongana te kaintamwarake iaon te tabo n tamwarake. I tuangiia naba bwa akea te taura ibukin te mwakuri mai bukin te auti.

Ngkekei naba a teirake. Temanna e otinako nakon ana kaa ao e oki ma baoki ni mwakuri. Teuae e kan roko abwakina onoua ao te itera te buuti (1.9 m), ngaia are e tamwarake n te kaintamwarake ao n onea te wiiki ma akean ana kaangaanga. N te tai anne naba, toana e nako mai bukin te auti ao e noora toman te uea are e okirikaaki. N te tai ae tawe e reke angan karaoana.

Ai kukureira ngai n reken au

tia reirei n te mweenga n te ririki ibukin aia mwakuri n akoi, tangira ao mwakuri n anganano ao ibukin tamaroan te reirei ae a reireinai. Au tia reirei n te mweenga bon anera ni koaua ake aki tii uota te oota nakon mweengau ma a uota naba te rau, kantaninga, ao te kamanoaki n te euangkerio, are e uota te oota nakon aekan nako rotongitong. ■

Nereida Santafe, Gran Caracas,
Venezuela

BON TII TE BWAI ARE E KAMAIUAI

Iroun Shuho Takayama are e karakini nakon Ana-Lisa Clark Mullen

Te takakaro ae te kaobu i Tiaban e rang kinaaki, ngaia are I a moana takakarou ngke 14 au ririki ni maiu n te kawai are N na kabanea iai au tai ma tamau. E kaunga mai imoana, ao n te kabane I a moanna ni kataneiai i bon irou ao n takakaro n te tiim ni kaobu n au reirei ae te kuarinan. I a moanna n rena ma kaain au tiim ao au kouti, ake a kaungaai ni kakoroa bukin au iango n riki bwa te tia takakaro n te kaobu ae mwaatai.

I mwakuri korakora, n aki tii nakoraoi i aon tii au takakaro ma i aon au kamatebwai, n angabeeba ni kuri ni momoanna i aoia kaain au kiraati.

Ngke I moanna n rin n te kuura, e korakora renau ma au kouti n te kaobu ao kaain te tiim. A rabakau riki nakoiu, ngaia are I kabanea au konaa bwa I aonga n roko irouia. Tabeman kaain te tiim a taetae iaon au moanara, Shuho. I tuangia bwa tibu te unaine ae kaain Korea mairoun tinau e anganai ao nanona n i Korea “te maunga ae tamaroa.” Man te waaki anne I namakinna bwa anuaia nakoiu e bitaki, ni kabuakakai aia iango n aia

**Temanna te rao
e buokai ni bita
mai man te aki
kukurei nakon
te kakukurei.**

namakin ni maaku n unuunia rooro ake ngkoa imarenaia tenaan i Tiaban ao i Korea.

A moanna ni weteai “ataein Korea” ao n taku bwa N na uruana tamaroan aran te iuniwetiri. N oneamwiin are N na kataneiai ni kaobu ma ngaiia, a karaoai bwa N na kaitiaka te roki.

E a rikirake ni karawawata aron te mena ibuakoia kaain te tiim. Ibukina bwa i bon raroanako ma mweengau, I namakinna bwa I tiku i bon irou. I kataia n onimakina au iango ao ni kaoka tangirakiu iroun au kouti ao te tiim, ma i mwiin uoua te ririki, I aki kona n taobarai aia mwakuri riki

aika bubuaka nakoiu, ngaia are I a okira mweengau.

Aio bon te tai ae aki kakurei ibuki. E karawawata iangoana n roota te iango ao te rabwata. Onimakinai i bon irou e tabe ni kekeerikaki inanon uoua te ririki. Au iango ni kan riki bwa te tia takakaro n te kaobu ae mwaatai e a roko n tokina. I aki ataia bwa tera ae N na karaoia ma maiu. Ao I a un. I un irouia aomata ni kabane: te kouti, kaain au tiim, ao au karo. I a bon rang ni un, e kakamaakai au iango. Akea raoraou, ao

I namakinna bwa akea onimakinaia ke n reitaki ma tabeman riki aomata. Inanon onoua namwakaina, I tii okira mweengau ni kakataneiai inanon te tabo n takakaro.

Inanon mwakoron maiu ae roo aei, e a reke raoraou ae Justin Christy, are I kaitibo ma ngaia n te tabo n takakaro. Ngke I moan nooria, I taku bwa ataein te reirei are e roko man te aba teuana n tiku n reirei. I nanoko-koraki n taetae ma ngaia ni karokoa are I a nooria n taetae ma temanna n te tabo n takakaro ao ni miimi n ongo ae e taetae n Tiaban. I teimatoa n aki onimakiniia aomata tabeman,

ma e iangoia bwa ti na kaai ni kataneiai. Iai te bwai ae kaokoro irouna are I aki oota n te tai anne. I aki rang kakarongoa ngkana I airiri ma ngaiia. I a moanna ni kakantaninga nakon ara tai ni kaai ni kataneiai. I a kunea temanna are I namakinna bwa N na kona n onimakinna bwa raoraou.

I mwiin ara kaai ni kataneiai ibukin tabeua namwakaina, e kaoai Justin nakon aia katairiki kaain te kurubu are e nanako iai ni katoa tai. I nanokokoraki, ma i mwiin tabeua te kakao I baireia bwa N na nako iai are e aranaki bwa aia katairiki kairake n ikawai aika tuai n iein ni mweengaia Richard ao Corina Clark. A kamaurai ngke I roko ni mweengaia, te Tari Clark e taetae n Tiaban ao Titita Clark e taetae n Imatang. I aki ataia bwa tera ae e taekinna, ma I kataia ni kaeka. E ngae ngke tabeman aomata a aki taetae n Tiaban, bon te kurubu ae kaku-kurei ake a rau man iraorao. E mwaiti te ngarengare.

I a moanna n iriira aia waaki ni kakukurei kairake n ikawai aika tuai n iein ao ni bon tuai man karekea te unga ma tabeman aomata inanon maiu. I miimi bwa tera taekan aroia aomata aikai are e a karikiia bwa a na tamaroa ao n iraorao.

Inanon te tai aei e titirakinai Justin tera ae I tangiria ni kan karaoia ma maiu. I miimi ni kunea bwa au kouru a moanna ni bitaki. I tuanganga I tangiria n reiakina te taetae n Imatang ao n tangiria ni kan riki bwa raoia aomata ni kabane, n aekakina. E tua-ngai taian kiraati aika aki kabooaki n ana aro. I a nako ni kaea te kiraati n

I baireia bwa I tangiria ni kan buokiiia ni kamaiuia aomata ake a mena n te kaangaanga ae I a tia ni mena inanona.

te taetae n Imatang ao ni kaitibo ma mitinare. E ngae ngke I bon tuai man iangoa taekan te Atua, I namakinna I riai n ongora irouia mitinare. A rei-reinai aan reirein te euangkerio ao ni tareboonai e kuri ni katoa bong. A riki bwa raoraou aika tamaroa, are e a karika iai kukureiu ibukina aki rang mwaiti raoraou.

I a moanna ni kakaitibo ma kaain te Ekaretia aika mwaiti ake a nako n iriira te reirei ni mitinare ma ngai ao n riki bwa rao ngaira aika tamaroa. A reireinai te euangkerio ao ni kaota te banna ni katooto ibuki. E taetae nakou Justin ibukin taekan ana Boki Moomon ao ni karakini rongorongo mai iai bwa I aonga ni warekia i bon ibuki. Temanna raoraou, Shingo, are e nanano n rongorongo nako, e maroroakin reirei ma ngai n te kawai are N na kai oota iai. E aki toki ni kakaota ana koaua i mwiin banen ara marooro.

Iai te bwai ae I kunea ae I kakoa-ua ao te tabo ae I namakinna bwa I

kaainna. I mwiin bwabetioakiu ao kamatoaakiu I a moanna n iangoia bwa N na karaoa au mwakuri ni mitinare, ma I rarama n anga uoua te ririki nako iai. I mamarooro ma aomata aika mwaiti ibukin te mwakuri ni mitinare, ai moararaiki ma rao-raou ake a tia ni bane aia tai ni mitinare. I tabe n iangoia, ao ni kunea bwa te euangkerio bon tii te bwai are e kona n anganai te kamaiuaki.

I ataia bwa e a tia te Atua n anganai bwaai ni kabane: au iango, kantaninga, raoraou, ao ai moararariki te tangira. E buokai te euangkerio ni kaotinakaoi man te rotongitong nakon te oota. ■

E maeka te tia korokaraki i Tokyo, Tiaban.

RIKI BWA TE BANNA NI KATOOTO

Ngaira n tatabema-niira nako ti bane n roko nakon te aonaaba n tia n anganaki Otan Kristo. Ngkana ti iriira ana katooto te Tia Kamaiu ngkai E maiu ao E reirei, bwa te ota e na abuee inanora ao ni kaotaa kawaia aomata. . . .

"I onimaki iai inanon ara aonaaba n anainanoia naake a maroaa, naake a mamaara, ao naake a namakina te bwarannano. Bon ara tai ni buokiiia ao n tabeki rake tamneia."

Beretitenti Thomas S. Monson, "Riki bwa te Banna ni Katooto ao te Ota," *Riaona*, Nobembwa 2015, 86.

N na Kanga n Tibwaua te Euangkerio ma Shuho

Iroun Justin Christy

Ngke I kaitibo ma Shuho n te tabo n takakaro, e taku bwa e kan reireinna te taetae n Imatang ao n nako ni kaea te burokuraem ni kaaibibiti n te takakaro ae te kaobu. I tuangnga taekan te kiiraati ibukin te taetae n Imatang n te aro, ma anaakina bon tabeua te wiiki i mwaain are ti kona ni kaea. Imarenan baika uoua, ngkai ti kaai ni mwakuri, ti maroroakina taekan te euangkerio n ae bat, taekan ana Boki Moomon, ao aron te maiu ae kabuta.

Aia iraoraoi ma aia katooto kaain te Ekaretia ake e kaitibo ma ngaiia e anaaki iai nanona ao ni buokia n reiakina taekan te euangkeiro. Bon te tamnei are e kairia bwa e na rairaki; bwaai are ti na karaoi bon karokoan te rongorongo ao ni boutokaia aomata ngkai a na bon karaoa te rinerine i bon irouia.

E taraa ni karawawata ibuki n iangoa tibwauakin te euangkerio. Ma I kunea bwa ngkana ti moanna n taetae n te tai ae eti, ti na karekei taai ni kakabwaia ibukin te mwkuri ni mitinare. Te bwai ae ti riai ni bane ni karaoia bon kaoakiia aomata nakon ana waaki ni kakukurei te aro ke ana bootaki n taromauri. Ngkana ti tauraoi n iangoi iango aika kakaokoro, e na iai n taainako taai n tibwauakin te euangkerio. ■

Karaoan te Mwakoro ae te Kabanea ni Kakawaki

Iroun Annie McCormick
Bonner

Te kaotioti ae maeu n te tabo ni kamataku bon mamaten nanou! Ngke te kairake n ataei ngai, I kukurei n iriiri waaki ni kamataku ao n anene n te bao ni kamataku. I kakabwaiaaki ma te taarena ao ni kantaningaia ni katea arou man karaoan au mwakuri ni kakamataku ae I rang bwaati iai. I tokanikai i aon taabe ake a rang kaangaanga ake I kona ni karekei ao n taainako I karaua raoi aua kamataku ma te karinerine ibukiia raou n aekita.

I kukurei ngke e tuangai te tarekita ae te kabanea n anainano inanon ara aono bwa e na booa te kamataku ae uarereke ibukin te taetae ao e tangirai bwa N na kataia. E na karaoaki te kamataku n te tabo ae kakannato, ao taraana bwa raoraon au tarekita e a kaman iangoia bwa e na kamanenaa n te beku ae kakawaki anne.

E aki tauraoi te beeba ma tae-kana ibukin warekana imwaain te

kamataku, ma taetaena e boboto iaon te karaki mairoun te tia rabakau n te ka te 18 n tienture, are I warekia. I moanna ni kinaa naba katangitangan te kamataku, are e bon rang tamaraoa ao ni kakaewenako.

E nakoraoi te kamataku, I waekoa n tuangaki bwa kairan te beku—te kabanea ni kakannato ni mwakoro—bon au bwai! I ataia bwa te beku aei bon te kakabwaia ae moa te korakora.

I namakina te kukurei—ni karokoa are e roko te beeba. Ngke I warekia, kukureiu e waekoa n toki. Ngkai e kororaoi te karaki ma katangitangina, te beeba ma taekana akea te karinerine iai ao kanoana bon kaetieti ao babaire aika aki riai. I ataia bwa N na aki riai n irekereke ma te karikirake aei. Bon te bwai ae aki kakukurei.

N te tai ae waekoa I a karaoa te rinerine ae kaangaanga. Te anua ae riai n te tabo ni kamataku are imwiin butimwaeen te beku, e riai n aki buubai te aekita ibukina bwa bairean waakin te kamataku akea taina ni manga bita te tia kamataku. Ngkana ko buubai ngkai e aranaki bwa akea mwaataim iai. I maaku ni kabua te onimakinaki man te kambwana ni

I a bon tibwa tia n anganaki tabeu ae moan te buburaa inanon maiu. I bon kukurei—ni karokoa are e roko te beeba ma taekana.

kamataku, ni uotarikaaki te tarekita, ao riki ni kabuaan te kakabwaia n reitanako te kamataku n taabo nako.

Ni kouana, I kaririaki bwa N na kakaea bukina! E korakora au namakin ma au iango, “Ko aki kona ni buubai ngkai. E aki rang buakaka te beeba ma taekana. Raoiroin te kamataku e na onei mwiin mwakoro ake a tokonono.” Ma te Tamnei ae Tabu e mena inanou n taainako—e kaungaai, e kamatoaai, n taotaonaki n nano, n aki

bibitaki bwa I riai ni kitana te tabo ni kamataku.

I ataa te bwai ae I riai ni karaoia." N ruruu ni maaku, I tabeka te tareboon ao n oreana nambwa te tarekita.

"Mauri, noo," I taku ngke e kaekaa. "Aio Annie."

"Annie! I rang kukurei n taekan te kamataku. E reke te beebe ma taekana?"

"Eng, e reke Irou, ao I . . . I . . ."

E a waanai te tang. Aio te anua ae aki mwaatal!

N angana teuana, imwarenan tangiu, I kataia ni kamataata nakon te tarekita bukin tera ngkai I aki kona n ira ana kamataku. Ao ngkanne I a tataninga te bwai ae e na riki imwiina.

E ngare te mwaane ae tangiraki. E karinea au rinerine. N te moantai e kataia n taetae nakoiu bwa N na tiku n te kamataku, ma e a manga aki anaa nanou. E taku bwa e na bon teimatoa n tangirai e ngae ngke I aki kaaina ana kamataku. Ao e butiai bwa N na nikira te beebe irouna n te tai ae waekoa bwa e aonga n angan riki temanna. I katuka te tareboon, n namakina te maamaa ao te burababa n tangiu ma I kakaitau ibukin ana tangira te tarekita, n oota n au kaeka.

I kaoi ranin matau ao ngkanne I anaa te beebe ao n toka n au kaa. Ngke e rurunga te intin, e maiu naba te reerio. E kamaiuaki nakon te titeition ni katangtang ae kinaaki, ao ni miimiui, te mwanewe are e tang bon nootin naba te katangitang arei. I bon tuai man ongoongo n tang n te reerio mai imwaaina.

I namakinna bwa te Tama are i Karawa e katanga te kuna aei ibukiu. E tangirai bwa N na ataia bwa E tangirai ao E kariaia au rinerine. Te kuna are e nako man te kanakobwana bon teuana mai buakon ana nanoanga te Atua. Rinanona I namakina te rau ao Ana tangira.

I reita au kamatebwai iaon te kamataku n te iuniwetiri. N te tai ae bati I kuneai n aekakin taabo naba akanne. Iai taai ngke e bon riai bwa N na aki ira te reita ni waaki iaon karikirake ibukin kanoana ae aki riai. Taabo aikai aki bebete ke ni kakukurei, ma I kona ni butimwaa riki ma te akoi ao n aki tang. Tao au taneiai are mai imwaaina bon te katauraoi ibukin taai aika riki aikai. Tao e buokai ni kan kamataatai raoi bwa antai Ngai ao tera ae I rang tangiria ni kan riki iai.

E koroboki William Shakespeare:

*Te aonaaba ni kabane bon te tabo ni kamataku.
Ao mwaane ao aine ni kabane bon taan kamataku:
Iai aia tabo n otinako ao n rinnako;
Ao temanna te mwaane e kamataku ni mwakoro aika mwaiti.¹*

I reiakinna bwa iai teuana te mwaakoro ae e na kamataku te aba iai are e rang kakawaki riki nakon ake tabeua. Bon aron te riki bwa ana reirei Jesu Kristo ae koaua. N tokanikai iaon aia uboubo ara roronako e kona ni kaunga ma ni kakukurei, ma bon ana kariaia te Atua ae kakawaki riki.

Ara kamataku ae moan te korakora e roko n aron ae ti reiakinaki bwa ti na iriira ara Mwaatita. ■

E maeka te tia korakari i Washington, USA.

TE BWAI AE E NA TARAAKI

1. William Shakespeare,
As You Like It, act 2,
scene 7, lines 141–44.

TEIMATOANI KORAKORA

Inanon te Wiiki

Roronrikirake aikai a tibwa aron kakabwaiakiia iroun
te Uea ngkai a taua te toa ao n uringa aia
berita ae tabu inanon te wiiki.

Bon tairikin te Tabati. Are nanona ningabong bon te Moanibong—okira karaoan bwain te reirei, am mwakuri, kataneiai ni butibooro, reirei n te biano, ao a mwaiti riki. E bon mwaiti ae e na karaoaki n te wiiki aei! Ma e a reke iroum aei. Ko kona ni kakoroi nanon am rinan ni mwakuri n te wiiki aei.

Ko kan ataia bwa ni kanga?

Iai korakoram n tamnei ae raoniko. Ni katoa Tabati, ko taua te toa ao ni kaboua am berita ae tabu are koa tia ni karaopia. Ngkai ko karaopia, ko berita bwa ngkai ko katoka aran Iesu Kristo iaom, ao n aki toki n uringnga, ao ni kawakin Ana tua, e na raoniko n *tainako* Tamneina (tara D&C 20:77, 79). Are nanona ko na namakina korakoran tamneina n aki taraia bwa tera are ko kaitara n te wiiki aei.

Ti butiia tabeman mairouia kairake bwa a na tibwa aia namakina ma te toa ao aron kakorakoraakiia ngkai a tia n uringa aia berita ae tabu inanon te wiiki manna. Noori tabeua aia rongorongo. Tao ko bon kaitarai naba aekakin aikai!

RONGORONGO/AO TAINAKO MAI ETA MARQUIN GETTY

Uringnga n tainako bwa te Tia Kamaiu e buokai ni karekeea te ninikoria ni kaitarai kanganga. I nuukan au kabanea n ririki n te kauarinan, au utu a mwaing nakon te United States, ma ngai I tiku i Aotiteria ni kabanea au ririki n reirei. Imwiin kawarakia n tain te motirawa, I kiba n oki nako Aotiteria, ao I namakina te maroa ae korakora. E ngae n anne, I waekoa n uringnga bwa I aki maroa; ao I bon tuai n tiku tii ngai ao N na bon aki maroa bwa bukina Tamnein te Tia Kamaiu e raonai n tainako ngkai I kataia n toua mwiiina. Bon anne te mweengaraoi are I karekeea n te tai anne.

Shannon S., 19, Sydney, Australia

N te reirei ao iai te ataein-naine ae aki toamau. Angiina aomata a kabongana anne bwa kaanga kawaia ni bwainikiriina neiei. Ti ngai ma raraou aika ti kataia ni buoka neiei. Ni boong tabeua e tara n ae ni kabane te kiraati a tei ni kaitara neiei. E bon kanganga ataakin te bwai ae ko riai ni karaoia. I tangiria n tii kiitanna, ma I rineia bwa N na uringnga ae neiei bon natin te Atua ao n iangoa aron lesu nakon neiei. I namakina ana rau te Tamnei ae Raoiroi. I uringa ae I kona ni karaoa te bitaki. Irirakin ana banna ni katoto te Tia Kamaiu e rang ibuobuoki, ao I atai bwa bwaai ni kabane a na bon nakoraoi.

Inanon au berita ni bwabebito I berita bwa e na raonai n tainako te Tamnei ae Raoiroi ngkana I karaoa are e na karaoia te Tia Kamaiu. I kakatonga ngkai I kona n namakina te raunnano anne ao te korakora mairoun te Tamnei ae Raoiroi.

Alexis L., 13, Kansas, USA

Ngke I ongo taekan te tataro n toa, I kauringai bwa ngkana I karaoa tibwangau n au berita n te bwabetito, I kona ni kateimatoa te Tamnei bwa e na raonai. E bebete kanoan au wiiki ngkana e mena irou te Tamnei. Te katoto, a mwaiti ataein te reirei n au reirei aika a kabonganai taeka aika aki raraoi ao n taetae n aki akaka. Uringan au berita ae tabu e buokai ni katinanikui bwaai ake I ongo ao ni karekeia tabeman raraou bwa a na katoka te taetae ae aron anne.

Jacob B., 14, Colorado, USA

Irou, katokaan aran lesu Kristo iaon nanona bwa n ururinga bwa Tamneina e na kona n raoniira n tainako ao ti riai n rineia ni kakaraoa ae eti. N te taina n tain te bootaki ni koronririki, raraou a manging ao anganai te manging bwa N na nimma. I taku I aki. Ngkanne raraou ae kain te Aro e roko n tuangia bwa ti aki mamanging ibukin ara aro. Ururingan te Tia Kamaiu e uota n tainako te Tamnei ni kaniia nakoui ao ni kawakinai man bwaai aika buakaka.

Miguel C., 16, Paraná, Brazil

N tain te toa, I taneiai n iangoi bwaai n aron bwaai ake N na karaoia n te wiiki, au bwai n reirei, ke raraou. Ma imwiin rinanon te kiraati n te Reirei n Tabati ao aia rongo-rongo ara burabeti, I a moanna n ota n nanon raoi te toa. Ngkai I a iangoa ana Mwakuri ni kamaiu lesu Kristo, are E anga maiuna ibukira, kabooi ara bure, ao ni korakai ni bwaai ni kabane. Anne ae e anganai te ungannano ni katoabong n taekinna, I kona ni katotonga ao ni karaoi aekakin te tangira are E kaotia nakoia tabeman. I kona n tibwa te euangkerio ma tabeman. I kona ni karaoa te bwai teuana bwa N na tau riki n rin n te tembora ao n taua te toa.

Alessandra B., 17, Santiago, Chile

Tauakin te toa e anganai te namakin ae rau ao te iango ae angaraoi nakoui bwa I kona n rinanon bwaai n te maiu ake I kaitarai. N Tuun ae nako, I rinanon kanga-na inanon maiu. Temanna raraou e mwaing nako, I taonaki n te rawawata ma te nanokawaki; ao a roko iango aika kamimi n tein te rabwata. N te Tabati teuana, I taua te toa, ao e roota rabwatau angin te rau. I namakina te kureku ni koaua.

Olivia T., 14, Virginia, USA

Te toa e kabirimwaaka te maiu n tamnei n te wiiki. E kauringai te berita are I a tia ni karaoia ma Tamau are i Karawa, ao ni kairai rinanon te wiiki. E kauringai bwa N na iangoa ana anganano Kristo ibukira, ao anne are e katauraoai n te maiu n tamnei ibukin te wiiki are e na roko.

N te taina ao I taonaki n te rawawata ao te un, ma ngke I taua te toa ao ni wareka taekan te kuna n toa, I kaonaki ma te Tamnei. I mwaninga taekan rawawatau ao I a kabanea au iango iaon te Tia Kamaiu.

Brett B., 17, Colorado, USA

Ataakin ae iai te berita ae I katoka iaou aran lesu Kristo e anganai namakinan te tibwanga n toua mwiina, ma e bon aki bebete n tainako. N te tai teuana n te waaki ni kakukurei n te kurubu I noora te ataei ae akea raona ni maroro. I namakina bwa I riai n nako n taetae ma ngaia. N te moan tai, I rawa. Bon akea rabakau bwa N na kona ni karekeia raraou. Ma uringan are e na kona ni karaoia Kristo, I a karekeia te korakora ni karekeia raraou ae boou. Ngke I taetae ma ngaia, I kona n namakina ana wirikiriki te Tamnei bwa N na titirakinna ao ni kaunga.

Evan A., 16, Utah, USA

Iroun Unimwaane
Dallin H. Oaks

Man te Kooram
n Abotoro n te
Tengaun ma
Uoman

E NA KANGA NI KAREKEAKI TE KOAU

Te moan mwaneka ni karekean aekan nako te atatai boni **kainanoan raoi kan ataa-kina**. N aron te atatai n tamnei, te mwaneka are imwina bon **bubutian te Atua n te tataro ae koaua**. N aron are ti warekia n te kaotioti n taai aikai, “Ngkana ko bubuti, ko na anganaki te kaotioti iaon te kaotioti, te atatai iaon te atatai, are ko na atai kamimiin ao raun bwaai ni kabane— are a na uota te kimwareirei, are e uota te maiu ae akea tokina” (taraaa D&C 42:61).

Aio te bwai are e koreia Aramwa n aron te bwai ae karaoia: “Nooria, I a tia n aki mamamatam ao n tataro ni boong aika mwaiti bwa I aonga n atai bwaai aikai I bon irou. Ao ngkai I tia n ataia irou bwa a koaua; ibukina te Atua e a tia ni kaoti nakoiu iroun te Tamnei ae Raoiroi” (Aramwa 5:46).

Ngkana ti kainanoia ao ukoria, ti riai ni uringa bwa ukoukoran te koaua bon ti aki te aroaro ae karaoaki ma te mwakuri are ti kantaningaaki bwa ti na *karaoa* te bwai teuana. E reirei Iesu, “Ngkana te aomata e karaoa oin

nanona, e riai n ata te reirei, tao bon mairoun te Atua, ke tao I taetae mai Irou” (Ioane 7:17).

Kawaina teuana ni ukora te kakoa-ua e taraa ni kakuba ngkana e kabotauaki ma kawain karaoon te bwai teuana ni karekean atatai tabeua. **Ti karekea ke kakorakoraan te kokoaua man kakaotakina.** Aia kaoti koaua tabeman aomata e roko ni bebete man teirakeia ni kaoti aia koaua nakon katorobubuaia iaontano n tataro ibukin te koaua.

Ana koaua temanna e kakawaki nakon ara onimaki. Mwiin taekana, bwaai ake ti riai ni karaoi ni karekea, kakorakora, ao reitinako ni kawakina te koaua ae kakawaki nakon maiura n tamnei. N reitaki ma kawai ni karekean te koaua ake a a kaman taekinaki, ti kainanoia ni **kana te toa ni katoa wiiki** (taraaa D&C 59:9) bwa ti aonga n tau ibukin te berita ae kakawaki are e na memena tamneina iaora n tainako (taraaa D&C 20:77). Eng e koaua, bwa te Tamnei bon oin ara koaua. ■

Te kabwarabwara man te maungatabu ni kabuta n Eberi 2008.

KO KANGA NI KAMWAKURA AIO?

ai irou ana koauan te Ekaretia. E roko rinanon te kairi mai ieta ao nanom ae korakora ao warekan booki aika tabu ni katoa bong. Ao ngkana e reke oin am koaua, e bon kamimii bwa e kanga kaokoron nooran ao ongom ni bwaai.

Shannon Muriel M., Colorado, USA

NAKON RAOI TE IANGO

**N na kanga ni kabaeranta
aki motikan taekaia
tabeman ao aki
butimwaean te bure?**

Ti tuangaki bwa ti na kabwarai aia bure tabeman ao katuka te kabanea ni motikaeka nakon te Atua (taraa D&C 64:9–11, ma aei tiaki nanona bwa kakeaan te bure. Ngkana ti mena ibuakoia tabeman ake a irekereke anuaia n te bure, ti riai n riki bwa te oota nakoia ao ni kamanoa te bwai ae eti. N ae karako, nanon aei katean te katooto ae tamaroa n aki karekerekeira ma te bure ao n aki kamenaira n taabo ake e korakora iai te kakautitiraki ke n te reitaki. Ma ti riai n tuangiia aomata anuaia aika buakaka ni kaota nakoia ana tua te Atua ao n te kawai are ti namakinna ibukiia? Ao ngkana ngaia anne, n ningai ao ti na kanga ni karaoia?

Tao te kaeka e kaineti ma aron te kaa-ngaanga, te aekaki n reitaki are ti karekea ma aomata ake ti irekereke ma ngaiia, ao rabakauia n ana tua te Atua. N aron te katooto, te marooro i aon kaka temanna n onoti nakoia kaain te utu ao rao aika ko rena ma ngaiia e tamaroa riki nakon ae ko na tuangiia am reitaki aika mwaiti bwa a na rairannoia. Ukoukora ana kairi te Tamnei ae Raoiroi E kona ni kaira am taeka ao am mwakuri bwa ko aonga ni kaota koauan te tangira ae bae-rantti, butimwaea, ao matoan te motinnano nakon ana kainibaire te Uea. ■

**Ngkana e a toki matakaukinan
tamnei aika buakaka irou, N na riai
ni marooro ma te bitiobi?**

Ngkana ko bon matakau n tamnei aika buakaka, ko kaungaa-ki bwa ko na “ukoukora te buoka are ko kainnanoia. Am karo ma te bitiobi a kona ni buokiko n anai mwaneka aika riai nakon te rairannano ao ni katokiko man te katei ae urubwai aei” (*Ibukin Kakorakorakia Kairake* [2011], 12).

Ngkana e a toki matakaukinan tamnei aika buakaka i bon iroum, te titiraki bwa ko na aki ke ko bon teimatoa n “tangiraki” n taetae nakon am bitiobi ibukin anne. Te titiraki raoi bon “Bukin tera N aki taetae nakon au bitiobi?” Akea nakobuakana. E na oota ao ni kaungaunga, ao e na kukurei ma am mwakuri korakora are ko a tia ni karaoia ni katoki am bure ake mai i mwaaina. E kona te bitiboi ni buokiko ni katoki nanououa aika a na teimaan aika ko karekei ni kaineti ma taum ao bwaninin am rairannano. Ao e kona ni buokiko ni kakorakora am onimaki ao onimakinan Iesu Kristo ao Ana anga karekea ni kamaiu. N iai bukina aika ti te arona, ko riai naba n iangoia n taetae ma am karo. ■

WILLIE HANDCART COMPANY RESCUE SITE

N riki bwa Aika Itiaki ni
Boong aika Kaitira bon
te bwaeoniia

MWANANGAIA AM BWAEONIIA— NI KOUA, AONGKOA E NA BON KARAOKI RAOI

Iroun Aaron L. West

Ana Tabo Ni Mwakuri te Ekaretia n Rongorongan te Ekaretia

Ngke te kairake n ataeinimwaane ngai, N tabetai I kakaraoai bwa aongkoa te tiambion n te takakaro ngai. I kakaraoai aongkoa bwa I kona ni kiba n te eea kanga te tubwairoo. I kakaraoai bwa aongkoa te aintoa ngai. I bon kukurei ma maiu, e ngae ngke rabwatau e tinauere, aki kona ni kiba, ao kanga tii teutana au atatai n te takakaro. Ma aongkoa kakaraoana bwa e kaunga. I kukurei ni kan kataneiaai te bwai ae kaokoro, riki ngkana bon man karioan au iango. I iangoia bwa anne bukina ae a mwaiti aomata n tangiria bwa aongkoa ngaiia.

Ni kaeineti bwa aongkoa, ngaira Aomata Aika Itiaki ni Boong ni Kaitira ti tatangiria n nakonako bwa bwaeoniia. Ti bainii kunikai ake a bainii bwaeoniia (n aroia). Aomata Aika Itiaki ni boong aikai a bainii ni koaua aron aia kunikai bwaeoniia ngko. A kooki aenika aika ai aron aenikaa ake a kooki bwaeoniia (ae kaaia nako). Aomata Aika Itiaki ni boong aikai a kooki aenika ae bon aekan aia aenika bwaeoniia ngko. Ti kang kanaia bwaeoniia are a kang (eng, tiaki aron kanaia) Ti karaoa te mwakuri korakora ae bubura bwa aongkoa ngaira bwaeoniia. Te bwai ae kamimii bwa ti bon aki tangiria bwa aongkoa ngaira. *Ti a kaman bwaeoniia.*

Beretitenti Thomas S. Monson e taku, “N riki bwa te Aomata ae Itiaki ni Boong Aika Kaitira bon te riki ni bwaeoniia, bwa kabwarabwaraan te bwaeoniia bon “temanna

are e rimoa ni katauraoi ao ni kauka te kawai ibukiia tabeman bwa a na rimwii.”¹ Beretitenti Monson e reireinira, man ana taeka ao ana mwakuri, ti na kanga n riki bwa bwaeoniia ni koaua:

“Ti toua mwiin mwanekaia Bwaeoniia aika kabanea n tamaroa—ao bon te Tia Kamaiu—are e nako n rimoa, ni kaota nakoira te kawai ae ti na toua.

“Nakomai, ao iriirai,’ E kakao.”²

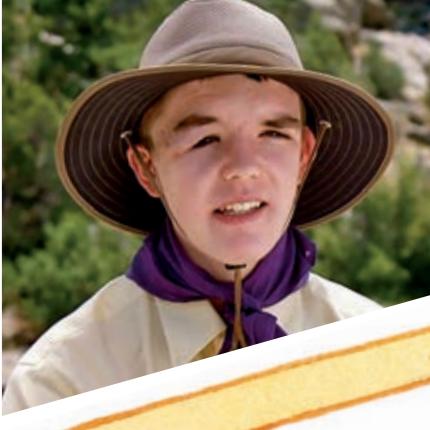
“Nakomai . . . ao . . . iriirai. Taeka aika a bebete te oota iai a konaa ni buokiira n riki bwa bwaeoniia ni koaua.

Ti a noora te kibu n taeka aikai man iangoan te kawai ake tabeman bwaeoniia ni boong aikai ake a tiba ira nakonakon te titeiki ni bwaeoniia.

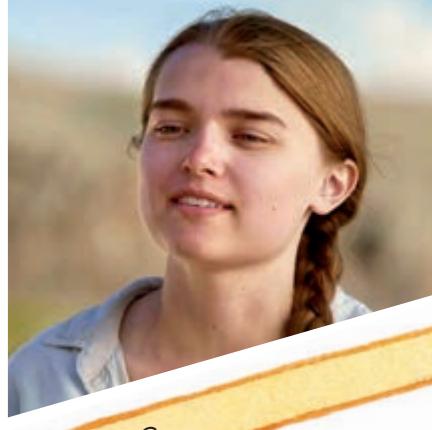

Taylor A.

Ethan G.

Harmony C.

"NAKOMAI, AO RIMWIU"

Ti kaoaki *n roko* nakon Kristo. E taekinaki bwa ti riai ni mwaing man te tabo teuana nakon teuana. Taylor A. e ataa raoi nanon te taeka aei.

Taylor e bon wanawana, e on te kimwareirei, ao e on n te Tamnei, ma e na tawe n tuangko bwa taeka akanne aki kabwarabwara taekan ana uoua n ririki n nako. E a tia ni mwaing nakon te tabo ae kaokoro ngkai, n taua te aro ao marurung rabwatana. Bon te bwaeoniia!

"I tia n riki ni bwaeoniia ni maiu," e taku, "ibukina I bon tiba rairaki n te tai ae aki maan. Ao mwanangau e bon tia ni kamiiimi. I ti namwakina ai aron bwaninin te maiu ae boou. Ao ngke ti anaa te moan mwaneka ni mwana- ngara, a riki te naan kakai."

E aki ti oota Taylor n te kakao n roko—e ata bukin oin te kakao. E taratara, "N ara aonaaba, ti aki kata- beira ni kan ataa bwa ti kanga n roko ni mena ikai, e koaua? Ti bon katurua ara taratara iaon ara mwakuri ao bwaai aika boou, ao te rongorongo are e bon kakawaki irou imwina bon karimoaan Kristoi riki inanon maiura. Ti riai n tou mwin te katooto bwa tera are a karaoia bwaeoniia raoi—[a bon] a katurua aia taratara iroun Kristo."

Rimwiu ti bon kaoaki naba n rimwin Kristo. N tain nakonakon te bwaeoniia, Ethan G. e karekea korakoan ana atatai n te iango aei. N tabetai I aki namwakina te marurung raoi (rabwatau ao kakamwakiru) n nakonako, e kakoa- ua. Ma I a ataa bwa bwaeoniia a bon namakina naba te aro anne."

Ethan e aki toki n titiraki bukin tera bwaeoniia ngkhoa a kukurei ni karaoa te bwai ae a tia ni karaoia. E taku, N na kaman aki konaa (ngke bon ngai te bwaeoniia ngkhoa) Ma ngke I iangoa taekan anne, I rau n ataa bwa ibukina a tangira te Tia Kamaiu, ao iai aia kantaninga a na konaa n riki n tamaroa Irouna. I kan kataa naba anne."

Imwain ae e ira Ethan te nakonako, e wareka taekaia bwaeoniia mai mwaina, e namwakina reitakina ma ngaiia, ao e kaungaaki man aia onimaki n irira Iesu Kristo. Ao tera ae karaoia Ethan ngkai? E a katau- raoia imwain karekean te wewete ni beku bwa te mitinare ae bwanin- ana tai. Ongotaeka nakon ana reirei Beretitenti Monson, e a tauraoi ni kaotia nakoia tabeman te kawai n rimwi.

Tera ae Tina Riai ni Karaoia? Antai ae ti na rimwiina? Te Tia Kamaiu e tuangiira: "Nakomai, ao *irirai*" (Luke

18:22; kairana ma katuruturuana). Ngke Harmony e kitana mweengana n ira te nakonako, inanon ana taneiai e noora mwaakan ana kairiri bain te Uea. E ataa bwa e bon Ririmwina.

Harmony e waaki n ira nakonakon ana katabetabe ana titeiki n te kawai ae kaokoro ma kawai tabeua. N ana ririki ae 15 e reiakinna bwa iai iaon kunna te aekaki kaentia ae aki batu n nonoraki. E aki reke irina n nakonako n ana titeiki. "I bon nanokawaki," e uringa.

Imwiin aua te ririki, ngke ana titeiki e katanoata te nakonako teuana riki, Harmony e toki te kaentia mairouna. Ma n te ririki 19, e iangoia e aki konaa n reke nakona. Ngkanne e karekea weteana n iri n aron kataben te tia kairiiri. E taku, "E bon nano au koaua nakoio bwa te Uea e ataira bwa antai ngaira, ao E atai kukurein nanora, ao ngkana bwa a eti ao raoiroi, E na kakabwaiiaiira."

Harmony e anga te atuaiti are e na buokiira ngkana ti taneiai ni kataaki: "Nakoimi ngakami ake kam ikakorakora, N na taekinna bwa katine iroun te Uea. N taainako E kukurei ni buokiiko. E tangiriira, ao E aki kona ni kabwakaira Ti kainanoia ni bubuti Nakoina buokara, ao E na buokiira iaon mwanangara ni bwaeoniia.

BWAEONIIA— ARA BAKATIBU N TAMNEI (NGKAI A KATEA TE KAWAI ARE TI NA KONA N KARIKIRAKEA TAMNEIRA IAI)

“Akea au bakatibu mai buakoia bwaeoniia n te ka 19th-tienture. E ngae n anne, man te tai are l riki bwa te membwa ngai n ekaretia, l tia namakina kaniu n nim nakoia bwaeoniia ngkoa ake a kuraotina te aono ae rababa ni boraoi aona. Ngaiia bon au bakatibu n tamnei, ao ngaiia bon ibukia ni kabane membwa n te ekaretia.”

Beretitenti Dieter F. Uchtdorf, te Kauoman ni Kauntira n te Moan Beretitentii, “Te Ekaretia n te Aonaaba e Kakabwaiaka man Bwanaan te Burabeti,” *Riaona*, Nobembwa 2002, 10.

KO KONA N RIKI NI BWAEONIIA

Ngkana ko tuai n ira aia nakonako bwaeoniia, ko bon kona n riki ni bwaeoniia. Ko aki kunikaina te bonneti ke kooka te aenika. Ko ti kainanoa n ririmwin Iesu Kristo, n aroia bwaeoniia ngkoa. Ni karaoon aei, ko na riki, n aron ae taku Beretitenti Monson, “temanna are e rimoa ni katauraoi ao ni kauka te kawai ibukiia tabeman bwa a na iria.

Ngkana e reke am tai n ira te nakonako ni bwaeoniia, kukurei iai! Ao ngkana e toki ao ko katuka am aenika ibuki, kateimatoa am koaua ae reke iroum inanon nakonako. Uotia rikaaki ma ngkoe te koaua anne nakon (mweengam).

Boni ngkoe te maiu-ae koaua, bwaeoniia-boong aikai Ma te Bwaeoniia ae te kabanea n tamaroa—te Tia Kamaiu—n aron am tia kairi, ko na koaua nakon te tokanikai! ■

BWAII AIKA A NA TARAAKI

1. Thomas S. Monson, “Te Koaua Nakon aia Onimaki Ara Bakatibu,” *Riaona*, Turai 2016, 4; quoting *The Compact Edition of the Oxford English Dictionary* (1971), “bwaeoniia.”
2. Thomas S. Monson, “Te Koaua nakon aia Onimati Ara Bakatibu,” 4–5.

Ni kaitibo ma Taylor, Ethan, Harmony, ao tabeman bwaeoniia ni boong aikai, matakū n te witeo ae reke n lds.org/go/pioneer717.

Ko kona n wareka karakinaia bwaeoniia n lds.org/go/handcart717.

TE ANENE IBUKIN

Te waaki ni kakukurei are e boo n te tairiki e kanoaaki ma kamataku ake a kaota aron te tangira ae moan te batibukiia kairake n ataeinaine n tatabemaniaa nako.

Mairoun Richard M. Romney

Ana Maekatin te Ekaretia

Arangin ni kukurei ataeinaine. Ni koauana, te uoote ae bwanin i Buranti Maiaki a kukurei. Ni kaungaa-kin te katiteuanaaki ae moan te korakora, ikawai n te bootaki n ataeinaine a bairea ana reitaki ni waaki ni kakukurei te uoote, ma te katairiki ao te kamataku. N ataa-kina bwa te Biiaiwe, te Mwaia Meite, ao te Raoroo a kaman tia n reiakin kuuna ao mwaie n tain tabeua waaki ni kakukurei, taan kairiiri a kaoia bwa a na katauraoa te kamataku ibukin kanoan te tairiki.

Ao ngaia are ataeinaine n te uoote a moanna ni kakorakaiia n rei—ngaiia ni kabane ma tii temanna. Manon e aki kona ni kamataku. E a kaman bwainaorakiaki ibukin te kaentia n ae riaon uoua te ririki.

Manon C., ana ririki 16, e teimatoa n roroko ni bootaki ao waaki ni kakukurei n angin te tai n aron ae konaa, ao n taainako e kaota momoangarena e ngae ngke tera te bwai ae e rinanona. Ma n tain kabonganaan keemikoro ni katokan aorakina (kemoteerabi) n tabetai ai bon akea korakorana ni karaoa riki are iaona nakon ae e na rawea motirawana. Kaain te uoote a karaoa aia aki mamatam ao a tataro n te tai ae batibukiina. Akea ae e kantaningaia bwa e na rei ke e na mwaie.

Ma e *kona* n roko n te katairiki. Ngaia are e aera ngkai tiaki anga te tairiki aei bwa ara karinerine nakon Manon?

Te Tairiki n Anga te Karinerine

A bane ni kukurei aomata n te iango aei.

“Ti tangira Manon bwa e na namakina tangirana man te uoote ao boutokaakina,” e kabwarabwaraa Emma S., 16.

“Ngkana e tangiria ara uoote bwa e na riki ni katiteuanaaki, tera te kawai ae tamaroa ae e na karaoaki nakon ae te reitaki ni waaki ni mwakuri ni kaota ara tangira ibukin Manon?”

E a karaoa te mwakuri ni katauraoi te uoote ae bwanin. Utu a karekei mwiokoia ni uoti amwarake ibukin te katairiki; te Bootaki n Aine e ibuobuoki ni karaoi kunnikai ibukiia ataeinaine ake a na kabonganai n te kamataku; kairake n ikawai a anga aia boutoka ni katauraoi bwaai aika a maiu man te iti (te taura, bwanaa ni katangtang, ao tamnei ake a kaotaki n te tikuriin mai buki) ibukin te rei ao te kabanea ni kamataku; ao mwaane n te nakoanibonga a ibuobuoki ni barongai taibora ao kaintekateka.

Mwakuri ni kabane a karaoaki mairouia kaain te uoote ake a maeka n ae raroa n te aono ae moan te bubura.

Man te maing: Emma are e korea te anene, a kamataku ataeinaine, Manon te iruwa ae rine, ao te roronrikirake ao taan kairiiri a bane n ibuobuoki.

“Kairake n te uoote a rangi ni uakaan n aia namakin,” ma ti maeka n ae raroa,” e taku Aiolah V., 16. “Ti aki nonoorira n te reirei, ibukina ti maeka ni mwakoron te taaun aika kakaokoro, ngaia are ti karaoa ara mwakuri korakora ni kokoaua raoi bwa akea temanna ae e na tiku.”

“Ti rereitaki n taainako, e rarabwa taian tareboon,” e taku Inka S., 15. “Ti reireiniira i bon imarenara man tibwaukin baika ti rinanona aika kakaokoro. Ti ataia ti kona n onimakiniira i bon imarenara, ao ti kataia ni kaoti banna ni katooto aika raraoi i bon ibukira n tatabemaniira nakon. Kairake n ataeinaine, ake a tangiria ni kan rereitaki ngkana a konaa, a kunea bwa te rei ibukin te kamataku n te katairiki e karekei riki rakan kakabwaia ni kakorakora te iraorao.

“Imwaain waakinan ara rei, I bon maamaa,” e kabwarabwaraa Inka. “I maaku rimwi e bure au kai. Ma ngke ti mwaie n te kurubu, I kararoa maamaau. I ataia bwa ai bon te tai aei ni kaotia nakon te uoote bwa ti karaoa te mwakuri korakora.”

Manon e nanorinano ao ni kakateke. “Ngke a tuangai taekan te katairiki ao te kamataku ao N na riki bwa te aomata ae e rine, I taku bwa N na aki rau ngkai e korakora aia kekeiaki ae a karaoia ibukiu,” e ururing. “E ngae n anne, I kukurei ni mena ikekei!”

Te Kamataku n Tangira ao ni Boutoka (nakon Manon)

Ni waekoan rokon te tairiki are e na karaoaki iai te bootaki ni kakukurei, ao bon te tai ae kororaoi ni kao tan te tangira ao te boutoka ibukin Manon. “Te amwarake, ni koauana, e nakoraoi,” e taku Aiolah. “Aio Buranti, n te koaua!”

Ao ngkanne te kamataku—ae aranaki bwa te *tai ae kakukurei* i Buranti—e kamiimi. Taian takakaro, anene, ao mwaie a kakukureiaki iai taan matakua. Ngkanne ataeinaine, n aron te kuaea ni bootaki, a katauraoa te tai ae moan te kakukurei n aia kamataku. A kamataku n anene nakon Manon, te anene are e koreia Emma ao ni kanakoraoia n te katangitangi i bon irouna. Mwanewen te koorati e kakimototoa ni kabwarabwara te tangira ao te boutoka are tangiria bwa e na namakinna Manon.

*Taiaka tai kabwara nanom,
'Ibukina ti kakoaua i nanora bwa ko
na kamarurungaki,
Ao tai mwaninga bwa antai ngkoe,
'Ibukina ti kakoaua i nanora bwa ko
na kamarurungaki.*

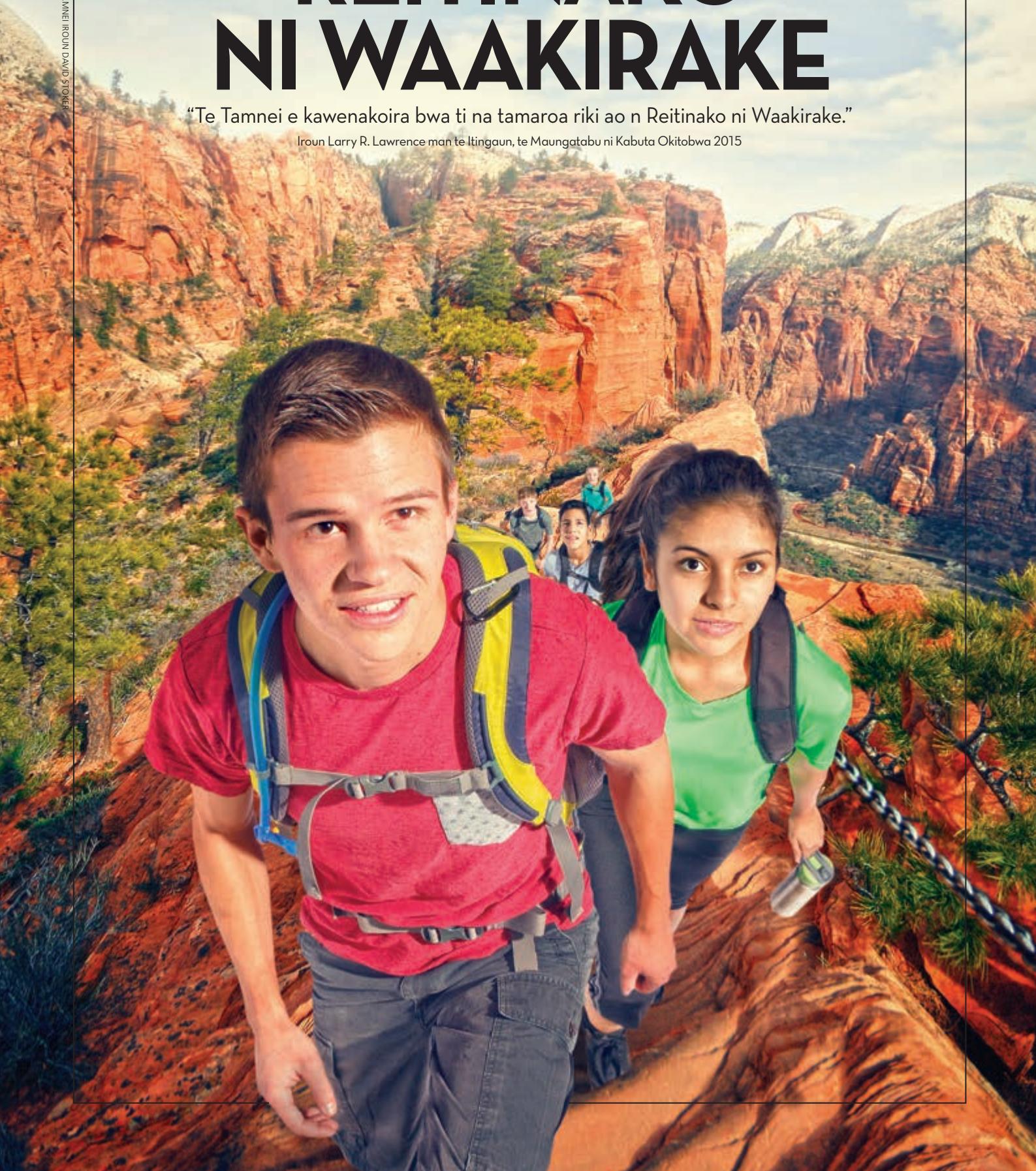
Ngkai ataeinaine a kamataku n anene, taraan ae kanga aomata ni kabane n te uoote a kaota te aekaki n namakin anne, tao i bon inanoia. I namakinna bwa ana anene Emma ae bebete e bitaki ni kabwarabwaraa te iango are e korakora namakinana inanoia Aomata Aika Itiaki n taabo ake a mena iai—te kuna n ninikoria ao n nanoanga; utu ao raa; katiteuanaaki, onimaki, ao te kantaninga; te tataro are e ongo karawa.

Nanoia taan kairiiri ni bairean te reitaki ni waaki ni kakukurei bon katiteuanaakin te uoote. Katabuan te tairiki akon Manon tiaki n tii buoka kakoroan nanon te kouru ma ni karaoa te iango n boutoka ae reitinako ibukin Manon ao ana utu ao te atatai bwa natin te Atua ni kabane a kakawaki. “Bon ana kouru te Ekaretia ni buokiira ni kaanira riki ma te Tama are i Karawa ao Iesu Kristo,” e taku Aiolah. “Ti ataia bwa A tangiriira ao ti aki maroaa.” ■

REITINAKO NI WAAKIRAKE

“Te Tamnei e kawenakoira bwa ti na tamaroa riki ao n Reitinako ni Waakirake.”

Iroun Larry R. Lawrence man te Ittingaun, te Maungatabu ni Kabuta Okitobwa 2015

Te Kawai nakon Tion

Iroun Jessica Larsen

E boboto i aon te karaki ae koaua

Richmond, Missouri, Tuun 2, 1862

Mary, tera ae e ko nooria?" Tinan Mary te kauaei me amarau n taetae man ana kainiwene n aoraki.

"E taraa n ae tabe ni kaan te buaka," e taku Mary, ngke e tara tinaniku man te winto. Te buaka imarenaia kaain Amerika maiaki ao meang e a tia n riki tabeua te kiromiita raroana. Rebwen taian katii e kaona te eea ma ngke e ingabong. Mary e rairaki nakon tinana te kauaei. "I rangi n nanokaawaki. I taku bwa tiaki kona ni kuitana te auti n nakon te taokita."

Mai kaaniiko riki." Mary e tekateka n uakaan nakon te kainiwene ao e ana bain tinana te kauaei. "I ataia bwa tamam e tuai ni marurung," E karaurau n taetae te kauaei, "ma ko riai n uota te utu nako Tion—mwanem, tarim ao bwebwee. Tai angan tamam te raunnano ni karokoa ko roko n te Rocky Mountains! Berita nakoiu!"

Mary e ata nanon ana utu ni kan nako n te kaawa are Salt Lake City. Imwiin ongoraia n te euangkerio ao a bwabetitoaki, a tia ni kuitana Engiran bwa aonga n raoniia aika Itiaki i Tion. Ma e na kona n reke? E tara tamana, are e tekateka n rau iaon ana kaintekateka. Teniua te ririki n nako, Tamana e taonaki n te boo are e a boitera iai.

Mary e karina te ang. "I berita," e wirikiriki.

N te tai ae waekoa e kaotia tinan Mary te kauaei bwa e a mate.

Teuana te ingabong imwiina, Mary e baireia bwa e a roko te tai are e nang tuanga iai tamana ana berita. "I ataia bwa ai tibwa 14 au ririki," e taku, "ma I riai ni kairiau utu nako Tion." E ongo utiia naake a bwebwe. "I riai n nako ni katauraoa te kaingabong," e taku. "Ma ti iangoa anne, taiaoka."

Tabeua te bong imwiina, ana karo e wetea aran Mary. "E a tia ni baireaki," e taku. Ana taetae e tuai rang ota imwiin boona. "I a tia ni kabonakoa abara ao ara tabo ni kenikoora bwa ti aonga ni kabooa te kaa, tabeman kaomwaane, kaoaine, ao tabeua riki bwaai. Te kambwana ni kaa a nang nako maeaon iteran te United States. Bon tiaki naake a Itiaki ni Boong aika Kaitira, ma ti kona ni mwananga ma ngaiia ni karoko i Iowa.

Ngkana ti roko ikekei, ti kona n raoniia aia kurubu aika Itiaki nakon Mwanonon Salt Lake."

Mary e kanakoa baina ni koonna. "Ko rabwa, Tamau." N te tai ae tawe a nang nako Tion!

E waekoa n nako te bong ngke e buokiia ana utu Mary ni katauraoia ibukin mwanangaia. "A na nakoraoi bwaai ni kabane," e taetae i bon irouna. "Ti nang roko i Tion."

Ma imwiina e manga bwaka n aoraki Tamana. Man aron bwakan mwangaina nakon te iterana, Mary e maaku ngkana e manga boo riki.

"E a rang aoraki ibukin te mwananga," e tuanga mataniwiin te mwananga n te kambwana ni

kaa. "Ti bon tii kainnanoi tabeua te bong ibukin kamarurungana."

"Ti aki kona n tataninga" e taetae te mwane n teebururu. N noorakin moan Mary, e taetae n tangira nakoina. "Ko kona n tiku ikai ni karokoa e tauraoi ni mwananga, ao imwiina ko kona ni karoko iroura." Akea riki aia aanga, ngaia are e a kariaia Mary.

Te wiiki imwiina, Mary e katauraoia ana utu nakon te mwananga kaua. "Bwebwe a kona n toka iaon te kaomwaane," e tuanga Jackson, mwanena ae 9 ana ririki. "Tamau e kona n toka inanon te kaa, ao ngkoe ko na buokai ni kaira te kaomwaane."

"I maaku," Sarah e taetae ni bwanana ae uarereke. Ai tibwa onoua ana ririki, ao e tara ni baki iaon nuukan te kaomwaane. Bwebwe ake aua aia ririki a toka mataia n taraa Mary.

"Ti na kawaekoaira ni mwananga ao ni karoko irouia kain ara kurubu!" Mary e taetae ma te kukurei n ana iango.

Ibukin te tai ae maan tarin ao mwaanen Mary a mwananga, tabeua te kiromiita, ao imwiin tabeua boong. N tokina, bon Mary e na kaota te koaua.

Te ikotaki ni kaa e aki tataningaiia. Mary ma ana utu a na bon mwananga n tii ngaiia n nako Tion.

Te Karaanga ae Platte, Nebraska, 1863

“Te kaetieti ae matoatoa nakoia kao bwa ana tei” Mary e katika kaon te roobu, ao te kao e karaurau. “Kam nakoraoi?” E taraia taarina ake teniman, ake a toka i akuun te kao, A katoui atuia.

Te karaanga are Platte e a wene imwaaia, n raababa ao ni bokaboka. “Tera ngkanne ngkai?” mwanena are e arereke riki, Jackson, e titiraki. Ai tibwa ruaiwa ana ririki, ma e bubuoka Mary ni kairia kaomwaane. Tamara e na wene n te kaa, e teimatoa n aoraki imwiin boona.

“Ti aki riai n riuukan te karaanga,” e taku Mary. “Ma ti na ira abwakina.” Bon akea te kawai nako Tion, ma te karaanga e kairia ngkai a kaineta maeao. “Kiriao!”

Mary e aki ataia bwa bwaeoniia n te Moomon a mwananga n iteran te karaanga are teuana ao a n toua te kawai ae e okoro. N aki riuukan te karaanga, a rinnako n te tabo ae bubura ae katauaki iroun te Tautaeka n te United States ibukiia India aika kaain Amerika bwa ana maeka iai. A na aki

manga noori kaa inanon te kawai, ni bane ni mwananga nakon te tabo ae ti teuana n te mwananga are imwiina.

A reitinako ni mwananga. Wiiki imwiina, Mary e noora te nang ni bubu ae kainetiia. “Teei n aki kakamwakuri,” e wirikiriki nakoia kaomwaane ao nakoina. “Tai Kakamwakuri.”

E nako te bubu ao a kaoti te kurubu n Inria ae uarereke n toka iaon taian aoti. Temanna te kairake n Inria ae te mwaane n toka iaon te aoti e kaineta te kaa, are e wene iai Tamaia.

Iai matan te tia mwananga ae nanoanga. “E aoraki?” e titiraki, ao e kotea te karo.

“Eng,” e wirikiriki Mary. E taekina te bwai teuana n oin ana taetae, ao te kurubu n Inria ae uarereke a waekoa ni birinako n aron rokoia.

Mary e taraa taai i karawa. “Tia motirawa ikai,” E tuanga Jackson. E tabeka Sarah aao naake a bwebwe ni karuoia.

“Mary, nakomai nooria!” e taku Jackson. Te mwaane are e mata n akoi e birimai ni kainetiia ma te bwai ae rawawata i baina.

"Te take," e taku. "Ao raabiti. Ibukimi." E tii kona n taraiia Mary, n aki kona n taetae, ngke e kabwakai maan aikekei mai i baina. E katoutoua atuna (bwa kaotan te karinerine), ao e birinako ngke e nang bung taa.

"Te amarake!" E takarua Mary. "Te irikomaeu!" Ana bwaintangira te aomata bon te kakai.

A mwaiti riki kakai ake a riki iaon kawaia. Te kurubu ni bwabwarou a roko ni uakaan ma ngaiia ma imwiina a bwenauaia ao a nakonako ni katobibia te kaa, n nakon iterana are teuana. Te bubu man te ang ae korakora e uota temanna te bwebwe nakon nanon te karaanga, ma e kamaiua Mary.

Ma te mwananga e teimatoa ni matoatoa. Ni katoa bong ao e tabe n uruaki te kaa, ao kaomwaane a moanna n taraa ni kua. Aontano e katati ao e kiriatibu. E kangaanga te rinuukan taian maunga. Ma Mary ao ana utu a teimatoa ni waaki nako.

A tibwa ruorikaaki mai tabukin te maunga ngke Mary e noora te mwaane ni buti ni kainetiia ma te kaa ae katikaki.

"Tao e kona n tuangiira te kawai nako Lehi, Utah!"

e taku nakon Jackson. Iai tarin tamaia ae ikawai riki ae maeka ikekei.

"Kam a roko ngkai i Echo Canyon, e aki rang n raroa man te mwanono are Salt Lake," e kaeka te mwaane ngke e titirakinna bwa a mena ia. "Ma a nga nikiraia ami koraki ni mwananga?"

A tuanga te mwaane aia karaki ni kabane, ao te mwaane e ongora ma te mimi. "Kam a tia ni mwananga n te raroa ae raka iaon 1,000 te maire (1,609 km) n tii ngkamii?" E ioioa atuna ni kaota mimiina. "Ngkoe Mary bon temanna te ataeinaine ngkoe ae ko ninikoria. N na tuangi ngkami te kawai nako Lehi. Kam a uakaan nako ikekei."

"Tia kan roko," e wirikiriki Mary ibon irouna ngke e korea te mwabe te mwaane iaontano. Tia kan roko i Tion "I taku bwa ti nang bon roko raoi ikekei, imwiin aei."

A roko Mary ma ana utu i Lehi, Utah. Imwiina e mare ao e a katea oin ana utu ae bubura. Ana banna ni katoto n te onimaki ao te ninikoria e a tia ni kakabwaiiaia aomata aika a mwaiti. ■

E maeka te tia korokaraki i Texas, USA.

Te Aki Mamatam ibukin te Burabeti

Silioti e tangira Beretitenti Kimball. E tangiria bwa e na marurung.

Iroun Rebecca J. Carlson

E boboto i aon te karaki ae koaua

"Kanuai tamneira, kaoni nanora n namakin aika raraoi, ao kakabwaia ara aki mamatam, ti tataro" (Kuna n Taromauri, nambwa. 138).

E riki te karaki aei i Tonga n 1981.

Silioti e rianna nakon mweengana man te reirei n rirarikin aroka bwabwaiaa ma uaia aika baboobo ao mwangkoo aika tawaa. Ngke e noora te uanikai, e uringa are e rang bora ni baki. E uringa naba are te bong aei bon te bong ae onoti. N te bong aei aomata ni kabane n ana titeiki i Tonga a aki mamatam ibukin te burabeti, Beretitenti Spencer W. Kimball. E aoraki te burabeti ao e kainnanoa te korokoro. N te tairiki ao aomata ni kabane n te titeiki a na bootaki n tataro ao ni kaina aia aki mamatam ni kabane.

Ngke e roko ni mweengana Silioti, e aroka boin te kuuka inanon te *'umu*, te umuumu ae kenaki iaantano. E kokoa birotona. E kuki-rei Silioti bwa e a bon ikawai n aki mamatam ngkai, ma te aki mamatam ni bongin te reirei e bon rangi ni kaangaanga riki nakon te aki mamatam n te Tabati.

E kataia Silioti ni mwaninga are e bora ni baki. E kunea te aia ao n iakina baan te mai ake a bwakabwaka man te mai are e katana ana katawanang irarikin ana auti.

"E oota te Tama are i Karawa ngkana I tii temeka te ran teutana," e iango Silioti ngke e kaitiaki baina ibukin karaon tabena. Ngkanne

e iangoia bwa mwaitira ana tangira ibukin Beretitenti Kimball. E tangiria bwa e na manga marurung. E baireia bwa e na tataninga (n amwarake ao ni mooi).

E tekateka inano Silioti iaon te kaman ao ni kawenea atuuna iaon rangan tinana. E bon rangi ni kua.

“Ko kona ni kaina am aki mamatam ngkana ko tangiria,” e taku Tinana.

“Ma I tangiria n aki mamatam,” e taku Silioti. “I kona ni karaoia.”

Ngke e okira te auti Tamau man ana mwakuri, aomata ni kabane inanon te utu a ibuobuoki ni kanakoa rabunan te ‘umu. A kaotinakoa te beeki are e niiraki n taian baanikai, te ika, ao te mai ake a umunaki inanon te ranibeni. Ngkanne a niira te amwarake inanon te kuunikai

ao ni uotia nakon te kawai n tataninga te bwati.

A kaitibo ma tabeman utu n te kawai, ni kabane ma oin kanaia. A bane ni momoangare ao ni marooro ngke a uaia n toka n te bwati. Silioti e kunea te tabo ae mwaa-wa irarikin tinana.

BUKIN TERA NGKAI TI AKI MAMATAM AO N TATARO?

“Te aki mamatam ao te tataro a ikarekebai. Ngkana ti aki mamatam ao n tataro ma te onimaki, a uki nanora ni butimwaea kaekaakin ara tataro ao kakabwaia mairoun te Uea.”

Taetaekina Au Euangkerio: A Guide to Missionary Service (2004), 79.

E aroka boin te amwarake ae kangkang ngke e buti te bwati n te kawai ae aobuaka.

E a roo ngke e a roko te bwati n te umwantabu. Inanon te umwantabu, e katorobubua Silioti ma ana karo, mwaanena ao tarina, ao 100 riki kaain ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia aika Itiaki ni Boong aika Kaitira.

N tain te tataro, e tataro Silioti inanova, “Taiaoka kamarurunga Beretitenti Kimball.” E ataia aomata ni kabane inanon te ruu a tataro n te aekaki naba anne. Ana namakin ae rau inanova e tuangnga bwa e bon MARURUNG Bereitenti Kimball.

Ngke e kaurei matana e nooria aomata ake irarikina ma rannimataia iaon ubuia. Aomata aikai ni kabane a tia n aki mamatam, ao e a tia n aki mamatam ma ngaiia. E bon kaangaanga, ma e a tia ni karaoia!

E maiu Beretitenti Kimball man ana korokoro ao e beku bwa te burabeti inanon aua riki te ririki. ■

E maeka te tia korokaraki i Hawaii, USA.

“N na kanga n ataia ngkana I a ikawai ni moana te aki mamatam?”

Ni bongin te Tabati n aki mamatam, ti taneiai ni waaki n aki amwarake ao n aki mooi ibukin uatai te tai n amwarake. Ti anga naba te mwane are e bane iai boon kanara ni buokiia aomata ake a kainnanoia. Anne e aranaki bwa te “angabwai n aki mamatam.” Inanon ara tai n aki mamatam, ti kona ni uring ara kakabwaia, ti tataro ibukiia aomata, ao n namakina kaaniara riki ma te Tama are i Karawa. Ko kona ni moana te aki mamatam ngkana ngkoe ao am karo kam namakinna bwa kam a tauraoi. Ngkana ko aki kona n aki mamatam ibukin te kaangaanga ni maurin rabwatam, ko kona n tii tataro ao n namakina te Tamnei ae Raioiroi n te tai are a aki mamatam iai ake tabeman.

E tamaroa te aki mamatam ngkana ko tangiria ni buokiia ni kakabwaia tabeman ao n namakina te Tamnei. E na riki bwa te tai ae tamaroa n aki mamatam imwiin bwabetitoakim.

Eddie O., ana ririki 9, California, USA

I bae n ataia I a bon tau ibukina I karekea te namakin mairoun te Tamnei ae Raioiroi n tuangai bwa bon te tai ae eti n aki mamatam. Ao ngkanne N na bae n titiraka tinau ao tamau ngkana e eti te namakin anne.

Brooklyn R., ana ririki 7, Auckland, New Zealand

Ko kona n tataro nakon te Tama are i Karawa n nooria ngkana ko riai ni moana am aki mamatam. I ataia bwa te Tama are i Karawa e kona ni kaekai am tataro.

Liam P., ana ririki 7, Utah, USA

Ngke I bwabetitoaki, I iangoia bwa I namakinna ae I a tauraoi ni karaoa au aki mamatam. I kona n tataro nakon te Tama are i Karawa ibukin Ana buoka ao ni bubutia bwa n ningai ao N na kanga ni moana karaoana.

Brian K., ana ririki 7, Washington, USA

Iroun
Uniimwaane
Larry S. Kacher
Man te Itingaun

Kaota Am Taura

I kan tuangkami rongorongoia ataeinaine aika uoman ake I kinaia ake a kaota te katooto n tibwauakin te euangkerio. Ngke e a kaan koro wanua ana ririki natira te aine ae Nellie, a maeka ara utu i Switzerland. E kukurei Nellie ni bwabetitoaki. Imwaain ana koronririki, ti karaoa ara bootaki n utu n te tairiki ma raoraora ae Tina. E a tia n reireinaki Tina irouwia mitinare. Ma e aki koaua raoi ngkana e tangiria ni bwabetitoaki.

Imwiin ara reirei ti butiia Tina bwa e na tataro. E aki rang bwaati n taetae n Imatang Tina, ngaia are e a tataro n Tiaina. Ti aki oota n ana taeka, ma ti namakina te Tamnei ngke e tataro.

Rimwi n te tairiki anne e titiraki Nellie ngkana ngaia ma Tina a kona ni bwabetitoaki n te bong naba anne. Ti aki ataia e kanga ana namakin Tina ibukin te iango anne. Ma ti bane ni kariaia bwa tao e riai Nellie n tarebooniia Tina ao n titirakinna. Ti miiimi ngke e kangai Tina ngaia!

Nellie ao Tina a bwabetitoaki n te wiikente anne. I mwiina, Tina e kaongoraira te rongorongo ae kakukurei.

E kauringiira taekan ana tataro n ara bootaki n utu n te tairiki. N ana tataro e butiia te Tama are i Karawa bwa e na atia ngkana e riai ni bwabetitoaki. Ngke e tareboon Nellie rimwi n te tairiki anne, e atia Tina bwa te Tama are i Karawa e ongo ana tataro.

Raoraora ae Jasmine bon te katooto ae tamaraa nakoira naba. Jasmine bon 12 ana ririki ni maiu. Ana utu a riki bwa raoraora ngke ti maeka n te Middle East. I abana, kaain te Ekaretia a aki kona ni marooroakina taekan te euangkerio nakoia tabeman. E bon kaitaraa te tua. Ma e baireia Jasmine e kona n tibwaua te euangkerio man karaoan are e karaoia Iesu. E kona ni kaota te tangira ao te akoi nakoia aomata. Te tabo are e nako iai Jasmine ke n te bwai are e karaoia, e kataia n riki n ai aron Iesu. Bon te banna ni katooto ae korakora nakoia tabeman.

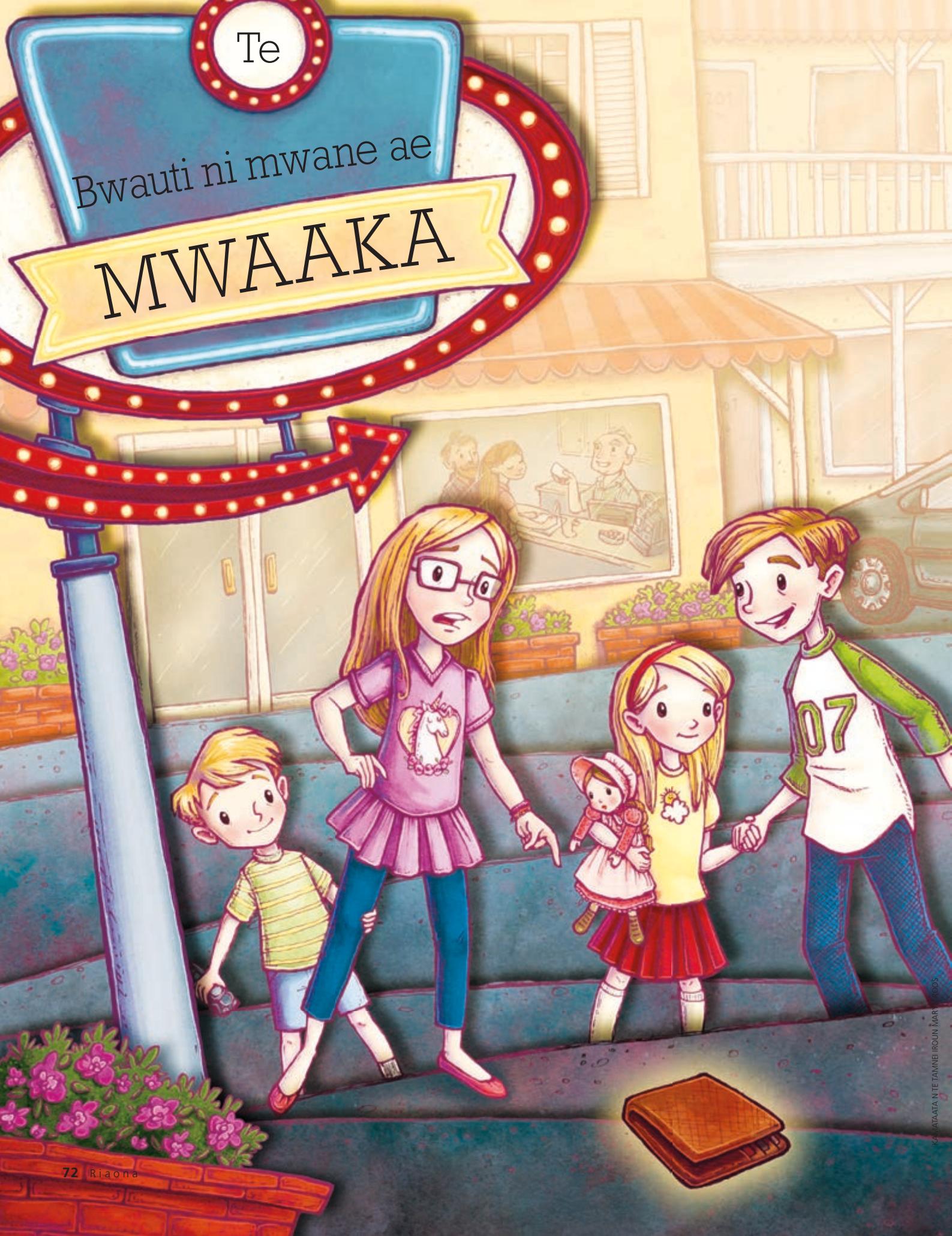
Nellie ao Jasmine a kaotia nakoira bwa ti na kanga n riki bwa banna ni katooto ibukin Iesu Kristo. Ti kona ni karaoa aei n aki taraaki ara ririki ke taabo raa ake ti maeka iai. ■

Te

Bwauti ni mwane ae

MWAAKA

Iroun Amanda Waters

E boboto i aon te karaki ae koaua

"Rinea te kawai ae eti ao ko na kukurei. I riai n rinea te eti n taainako" (Aia Boki n Anene Ataei, 160).

Ko reke” E taku Mandy. E riinga mwaanena ae uare-reke ao ngkanne e kawaekoa ni uanako. Ana utu Mandy a tiku n te mouteero ni karokoa are a mwaing nakon mweengaia ae uarereke. E kakukurei kanakin te tiin n amwarake ae kaabueeaki n te mwaikuroweiwe ibukin te katawanou. Ao a uua n ana tabo ni uua te mouteero e kuri ni katoa bong!

Ma iai teuana buakakan te maeka n te mouteero. Ana aobiti te manatia n te mouteero e mena raoi iaan aia ruu, ao e taku te manatia bwa Mandy ao mwaanena ma tarina a rangi ni kaberoro. “N na kanga ni kabooa te ruu ngkai taraan ae taian nanai n erebwanti a mena ietan atuu?” e titirakin Tamau.

Imwiin te katawanou mwaanem Mandy ae uarereke Aaron e kiba mai aon te kaniwene ao ni bwaka iaontano ma *te rebwetau*. E ubu n raraoma Mandy ao e tararake n taraa tinana.

“Akea te kibakiba. Karaurau nakonako, taiaoka,” e taku Tinau.

Ma e a oimwii. E a tang te tareboon.

“Uh o,” e iango Mandy.

E tabeka te tareboon tinau. E ongo Mandy ana kabwarabure nakon te manatia.

E taraa ni bwara nanon tinau ngke I katuka te tareboon. “Edward ao Mandy,” e taku, “I riai ni kaweneia ni kamatuua Aaron ao Emily. Kam kona n taiaoka ni kairiia Kristine ao Daniel n nakonako ma ngaia?”

Ngke a toua nanon te tabo ni kaa n te mouteero, e noora te bwai teuana Mandy ae uarereke ao ni buraaun iaontano.

Bon te bwauti ni mwane. Ao iai te mwane inanova!

“Taraia, Edward!” e taku, e tabeka ieta te bwauti ni mwane.

“Ti riai ni uotia nakon ana aobiti te manatia n te tai ae waekoa,” e taku Edward.

E namakina nakobuakan birotona Mandy. Bukin tera a riai ni kaokia n te tai ae waekoa? E aki kona Tinau ao Tamau ni kaokia rimwii?

Ma Mandy e ataa te bwai ae eti ae e na karoaki.

Ataei a kauka mataroan te aobiti ao a rin ma te maa-maa. E mata bubuaka te manatia. “Um, ti kunea te bwauti ni mwane aei n te tabo are a tei iai taian kaa,” e taku Mandy. A ruru baina ngke e katokaa te bwauti ni mwane i aon te kaaunta.

Te mwaane are e tei n te kaaunta e kamwataua n taraia. “Au bwai anne,” e taku. E waekoa n taraa nanon te bwauti ni mwane. “A bane n tiku kanoana. Kam rabwa, ataei!”

E tararake Mandy n taraa te manatia. E toki matabu-buakana, ao e mata ni kukurei.

Imwiin are a kitana te aobiti, e titiraki Daniel, “Arei te bwauti ni mwane ae mwaaka?”

“Bukin tera ko iangoia bwa e mwaaka?” e titiraki Edward.

“Ibukina e kakukureia te manatia!”

E ioioa atuuna Edward. “E aki mwaaka te bwauti ni mwane,” se taku. “E kukurei ibukina ti karoao te bwai ae eti.”

Mandy e namakina te bwai ae kakawaki inanova E aki ataia ae rinean te eti e kona ni kakukureia aomata.

Tabeua te bong imwiina, Mandy ma Tamau a nako ni kabwaka boon tikuia ibukin te wiiki. E moangare te manatia nakon Mandy. E tii tarebon n tetaina n te tai are a kunea iai te bwauti ni mwane, ao tii karabwaia ibukin aia kokoaua. E namakinna Mandy bwa e a reke temanna raoraona ae boou.

“Rinean te eti n te koaua e bon mwaaka,” e iango Mandy. E kaboo ni baina, ao e kaboo naba te manatia. Ao e aki manga ngurengure imwiin anne.” ■

E maeka te tia korokaraki i Nevada, USA.

Bwaina te Kokoaua

Te bong teuana n tain te uritieeti, e bwaka ana mwane temanna iaontano, I anaia, ao e ngae ngke I kan kawakinna, I angan temanna te tia reirei. I namakina te kukurei ibukina I rinea te eti. I reiakinna bwa ngkana ko kunea te bwai teuana are tiaki am bwai, ao e ngae ngke ko tangiria, tai taua ni kawakinna, ibukina bwa anne te iraa. Tyler B., ana ririki 7, Oregon, USA

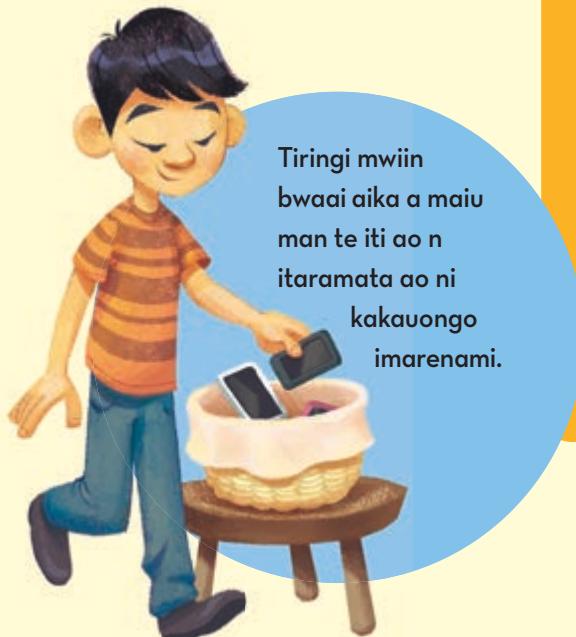
Iroun Unimwaane
M. Russell Ballard

Man te Kooram
n Abotoro n te
Tengaun ma
Uoman

Tera te kauntira n utu?

Te kauntira n utu bon te boowi n te bong teuana n te wiiki.

E kona n ae tii ngkoe ma te karo ke ma te utu ae bwanin. Bon te tai are ko kona iai . . .

Tiringi mwiin
bwaai aika a maiu
man te iti ao n
itaramata ao ni
kakauongo
imarenami.

Tuangija am
karorara-
omam ao
maakum.

Katei kouru
ao ni korei.

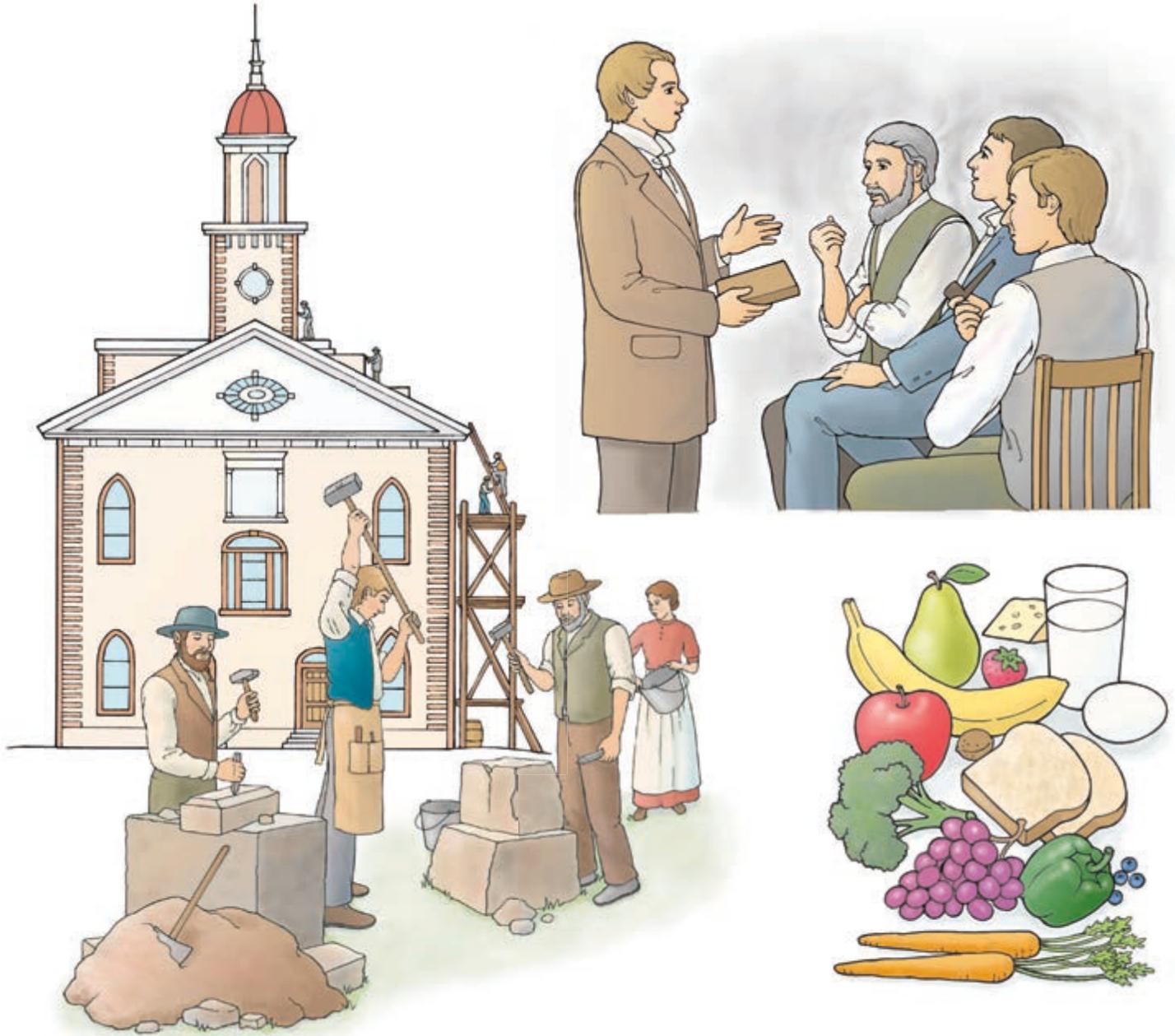
Anga am
tai ni buoka
tarim ke
mwaanem
n ana tai n
rawawata.

N raonaki ma te tataro, te kauntira n utu e kona ni kaoa te Tia Kamaiu
inanon mweengam. E kona ni kakukureia am utu.

Man "Kauntira n Utu," Riaona, Meei 2016, 63-65.

Kirtland ao Tuan te Mauri

Koroi tamnei aikai bwa e na buokiko n tibwa karakinan rongorongan te Ekaretia.

Ni maekaia aika Itiaki ni moan rokoia i Kirtland, Ohio, te Uea e tuangiia bwa a na katea te tembora. (Wareka taekan te bwai ae e riki imwiin katabuan te tembora n D&C 110.) Te Uea e tuanga naba lotebwa Timiti bwa e na waakina te reirei ao n reireiniia taan kairiiri n te euangkerio. Angiina mwane n te reirei aei a moko ao a kana te baake. lotebwa ao Emma a uaia n ribaa bubun te moko, ao barekarekan te baake. Ngke e titirakina te Uea lotebwa bwa tera ae e na karoia, e karekea te kaotioti are ti aranna n taai aikai bwa Tuan te Mauri. Kam kona ni wareka taekana n D&C 89.

Iesu E Kamwarakeia Aomata aika Mwaiti

Iroun Kim Webb Reid

N te bong teuana e tangiria Iesu
n tiku n tii ngaia. E toka iaon te
booti ao ni buti nakon te tabo ae rau.

N te tai ae waekoa a mwaiti aomata
ake a Iriiria ikekei.

Iesu e reireiniia aomata ao ni
kamarurungia ake a aoraki.
Ni banen te bong, a moanna
n namakina te baki aomata
ni kabane. Ana reirei Iesu a
tangiria bwa e na kanakoia
n ae raroa bwa a na kabooa te
amwarake n te kaawa.

Iesu e tuangia Ana reirei bwa a na kamwarakeiia aomata bwa aonga n aki nako. Ma bon tii nimaai aia kariki ana reirei ao uoman aia ika. E aki tau ni kamwarakeia aomata ni kabane.

Iesu e kakabwaia te amwarake ao n raeuai ni kamwakorokoroi. Ngkanne reirei a kabutia nakoia aomata. E na tau te amwarake?

Tengaa ataei, aine, mwaane a kang kariki ao te ika. Imwiin tiaia n amwarake, 12 te bwaene n amwarake ae nikirana! Bon te kakai. Kakai a teimatoa n riki i aon te aba n te bong aei! ■

Man Mataio 14:13–21.

I Tangiria ni Wareki Booki aika tabu

Iroun Beretitenti
J. Reuben Clark Jr.
(1871–1961)

Moan Kauntira n te
Moan Beretitentii

NAAKE N TE KABANEA NI KAA

Inanon te kabanea ni kaa anne ao iai te matoa n nano ao te nano n aba ao te etieti, ao iaona ao riaon bwai ni kabane, onimakinaia taari ao mwaakan te Atua.

| tangiria ni kan taekina te kabanea ni kaa ni katoai kaa n turein aika abwabwaki ake a kaai ni buti n te aoraoi. . . .

. . . N oki rikaaki nakon te kabanea ni kaa, a aki nooria n tainako Taari te kawai imwaiia, ao karawa ae buruu are e karooaki mai mataia man te nang ae korakora ao bubun aontano. Ma te bong teuana imwiin teuana, naake n te kabanea ni kaa a waaki nako, ma te kainnano ao te kua, ma marakin waeia, ao n tabetai te bwarannano, n aia onimaki bwa te Atua e tangiriia, bwa e a tia ni kaoka te euangkerio ae koaua, ao te Uea e rimoaia ao e kairia taari ni kaotinakoia mai moa. N tabetai, naake n te kabanea ni kaa n te tai ae uarereke, kanga te katooto, ngkana te onimaki e korakora riki, mimitongin te aonaaba are tiretio, e tara n rangi n raroanako, ao te mii e waekoa ni bua ibukina bwa baika a tangiraki, ao te kainnano ao te maraki n nano

n tabetai ai te bwarannano a waekoa n tainako n roko.

Ngkana e tabe ni mauna te mii, e roko te bwarannano. Ma a manga tataro riki ao n reitinako, ma te kamoamoaki ae karoko, n akean te kaunganano ae mwaiti, ao n akean te kamoamoaki. . . . Ma inanon te kabanea ni kaa anne ao iai te matoa n nano ao te nano n aba ao te etieti, ao iaona ao riaon bwai ni kabane, onimakinaia taari ao mwaakan te Atua ao tamaroana. . . .

Ngaia are rinanon te bubu ao te bareka, . . . a karaurau n reitinako ni karokoa, a otinako man te mwanono ae nano nakon ae aoraoi ike a anganaki iai te motirawa ao te mweenga i Salt Lake. . . .

Ma bubua mwaitia aomata aika a tia n ninikoria n aki bibitaki aia onimaki n aia konabwai aika a rianako ma a bon tuai n roko n tokin aia mwananga.

Te Tari Brigham [Young] e manga weteia riki bwa a na beku riki ni karekea abanuean te Atua ao ni kanakoia bwa a na maeka ni mwanono, uakaan ke n tionako, ni maunga aika ririeta ni maeka iai. Ma ngaia are a katokai uotaia iaoia kaomwaane ao a kairia n te tiim, ao a karaurau ni mwananga nakon mwanono aika boou, ao ni manga kabwanina aia onimaki inanon te wanawana ao te kairi mai karawa n ai aron Moote. . . .

Ao nga ma nga mairoua aika te bwi ni ngaa, man te moan ni karokoa ngkai, ni kabane ake a rineaki mairoun te Atua, n anaaki man nakoia aika mangori ao nakon tokin kawaii ae bwaniin bwa te Tari Brigham ao tabeman ake a roko n ana karinan, ao te Atua e na anganiiia kanuangaia. A taetae, a iango ao a mwakuri ao a karekea te onimaki n ai aroia bwaeoniia, n ai aroia naake a rietata nakoia. Te mwakuri ni kateitei ni katean taabo ni maeka ni katobibia Salt Lake e aki karaoaki n te karaba ma tabeman aomata aika a ririeta nakoia, ni mwaiitia bwaeoniia aika kain te Moomon ake a mwananga man aba naake a roko ni mwakuri ao ni kateitei ni boutokaia aia taan kairi. . . .

Ma ngaia are tamnei aika nanorina no man korakora aikai, . . . I nanorina no anganiiia au tangira, au karinerine, ao au kamoamoa ni karine. ■

Man te maroro n tain te maungatabu ni kabu ta inanon Okitobwa 1947, "Nakoia Naake n te Kabane ni Kaa."

NAAKE N TE KABANEA N WAGON
(cA. 1954), IROUN LYNN FAUSSETT

Boutokaaki man aia onimakii iroun lesu Kristo, bwaenonii a kaungaaki ni karaoa te kawai are e na riki n ataaki bwa Kawai
Kaain te Moomon ni mwananggai ae 1,000 te maire (1,600 km) nako Salt Lake Valley Koraki ake a tio ibuki n te waekon
tura in n taainako aki kona n noorii aia tia kairiri, ma a teimatoa ni waaki nako.

Inanon naba te Beba Aio

IBUKIIA KAIRAKE N IKAWAI

TII TE BWAI ARE E KAMAIUAI

Shuho e kaitara ma te kakaokoroaki ao te totoko ma e kunea te euangkerio ao n reiakinna n onimakinia riki aomata.

I.44

IBUKIIA KAIRAKE

I.50

KORAKORA Ni kabanea te Wiiki

E kanga te toa ni buokiko n tiku ni korakora n (tamnei) ni kabanea te wiiki.

IBUKIIA ATAEI

Koona ibukin te Titiraki

Ningai ae a riai iai ataei ni moana te aki mamatam?

I.70